

౧౦౯౧/ ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

జెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 3-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, కాత్తికమాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

No. 180
సంచిక ౧౮౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొప్ప గొప్పవారిచే వేలవ వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది సంవత్సరము చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద

తలనువ్వుల మాన్పును, బాంబుపుబ్బల బాపును,
పాపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును బాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

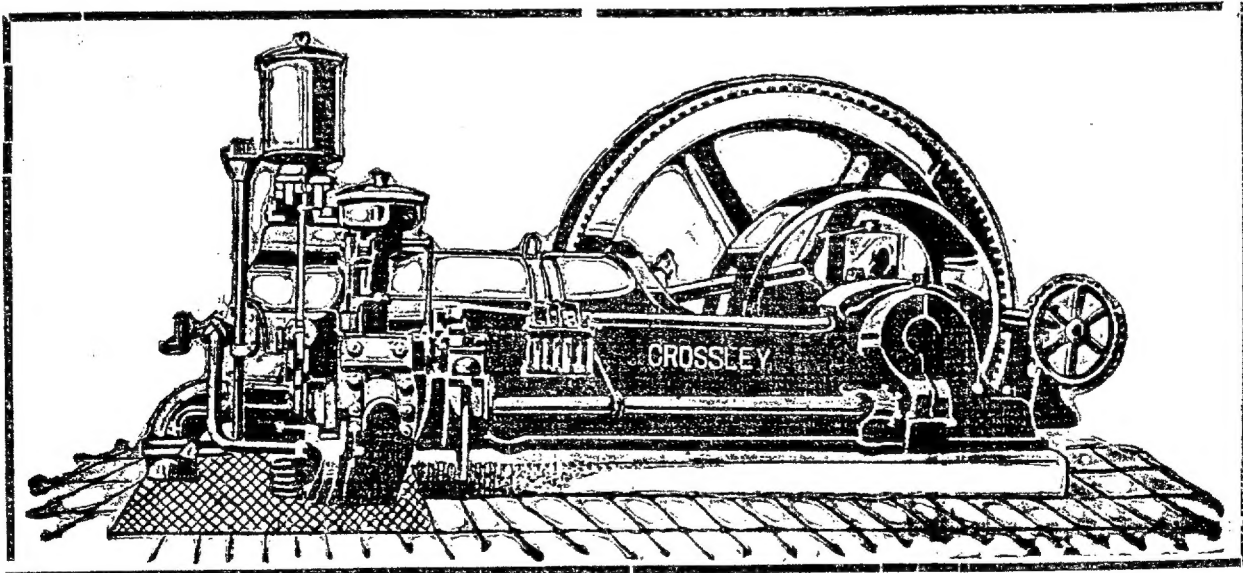
ఈమందును దుద్దగానే జెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్కారములను తొలగించి ఉపశమన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

వక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంజుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సం
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలిపబడి
నప్రకారము సరి
యైన పైము
మూవరు మొద
లగువాటితో
గలదు.

1546

అనుభవము జాస్తిగానుండవలసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యముగలది

ఎంజినిర్లు, రైస్ మిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయుకోవలదు.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition.

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజడిన

వేస వేలు యోగ్యతావత్రితలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. దాక్షర ప్రభాకర్, ఫెలో ఆయర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. టి. ఇన్ సర్టిఫికేట్ ఆఫ్ నైట్స్ యూనివర్సిటీ స్టేట్స్ ఆఫ్ ఇండియా వి. ఎల్. ఆర్. కృషిగానిటి ఇన్ స్ట్రీమియం లండన్, కన్. శ్రీనివాస కవిశ్రీ, ఎడిటర్ లేట్ నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలకు ఈ కయో సింహ దాసిలో క్యాపాచ్యూరముల వ్యత్యాసము, అశీర్వాదము, మలబద్ధకము (పక్కల నోప్పి, కడుపునోప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయోగ్యములు మొదలగునవి గుణమైనవి.

(2) మ. వి. ఎన్. ఆచార్యరావు, సీనియరు డక్టరు, కానిటర్ కెమిస్ట్రీ, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు మీదే తయారుచేయబడుచున్న లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను చేతులపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి మునుగుగనప్పటి

(3) మ. కే. కే. విశ్వనాథకవిరాజ్ విష్ణు చక్ర డిస్కంబ్, 2-41 వీధి బొంబే బహారు, రంగూను, బర్మా మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు, శాకును, శాశ్వత కమ్యునుస్ లోగురులను వంశారమై

(4) మ. లాల్ సింగ్, మీ థే, నవ్ అసిస్టెంటు సర్జను సిరోసి, రాజపుటా. తృప్తి నిచ్చినది. మీ లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను సేతులపయోగించియున్నాను. చాలామందిగానున్నది. తమిళం మీ 12 సీసాలనుకుంపుడు బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్తున్నది.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

(4) శ్రీ సీతారావున వైద్యకాల, మైసూరు.

కడవిన 80 సం॥ రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మక మైనది, కల్తీ లేని వెండికి సవరముబంగారుకు, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

స్థాపితము 1893

1687

ఈ రకము యింకా క్రొత్త రకముల గా జాలకు మజూరి జత 1-కి రు॥ మొ 1.0 వరకు గలదు. కావలసిన ఎడల వి. పి. హ్యూరా పంపబడును. ట సీమకమలాలు అన్ని రకముల పట్టెకంపులు, పువ్వరాగములు చెక్కిన నగలు, బంగారు వెండి నగలు, యితర సామానుల క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంసి చీబిల్ దాన్ అండు నన్ను,

మాన్యుఫ్యాక్చరీంగు జ్యూయల్స్, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి

గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అండు ఔషధసంబంధమైన

వస్తువులు 3361

చర్మోఫ్రెయిన్:— కార్పారిక్ ఇతర ఔషధసంబంధమైన నల్లు లన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయును. మిక్కిలి సున్నితముగా వానినచేర్చబడినది. 8 బిల్లలుగల పెట్టె 1 కి ధర రు॥ 0-12-0.

చర్మోఫ్రెయిన్ దంతమార్మము:— తర్రులలో దంతభావము చేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయము. బ్రహ్మో చర్మోఫ్రెయిన్ దంతమార్మము చచ్చి దంతభావ న మా జీ పి కొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-6-0; చిన్న పొట్టు 1 కి 0-2-0.

మర్మో సాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు వేసవగుట కలసింది.

డబ్బా 1 కి రు॥ 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-2-0.

హిందూ ఔషధమును హిందూ ఔషధ పరిశ్రమము, ధనము చేత తయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323 Thambu Chetty Street, MADRAS. & Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

మెన్స్ రిజము నేర్పుకొనుడు

1416

మెన్స్ రిజము, హిప్పటిజము, లాల్ రీడింగు, కాన్ నెక్ ట్రే వన్; ఆల్బెక్ క్రి, దూరదృష్టి, దూరద్రవణము, మెన్స్ రిజము యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మో హితముగ, సుఖోధకముగ, లక్ష్యసమున్వితముగ, గురువు లేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

రెం ప్రతి 1-కి రు॥ 1-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రాఫెసర్, నేఖర్, మెన్స్ రిజము ఏలూరు.

డా॥ ఆనిబినెంటుగారి ఉపన్యాసము

శనివారమునాటి తరువాయి

విదేశములనుండి చూడవచ్చు ప్రయాణికులకొరకు పత్రిక కుండరుములు నిర్మించబడినవి. కళాశాలాధికారులు మనీషు గ్రూపురా పేదవారలకు ధన్యు శేషివారు.

విద్యాలయమునందు నివసించువిద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు పాంథులు అందరికి అనుదినము భోజ్యములిచ్చుచుండురు. భాగుగా విద్యనేర్చుకొను విద్యార్థులకు ధనసహాయము చేయుచుండురు. దీనికిగు నయముతయు ప్రభుత్వమే భరించును.

డిప్టీ కలకాలలుగూడ పోటీనిలువజాలని యాయన్న త విద్యాస్థాపనంతయు పూర్తిగా కాలవశమున యిప్పుడు రూపుమాసినది.

కూడాము పెరిపుగారు కేరొక పరిపాలకుడు. ఈయన సుల్తానగా నుండినపుడు హిందువులను ఉద్యోగులుగా నియమించెను. ఒక హిందూ దేవాలయమునందు 18000 గ్రంథములగుపడగా అందు కొన్ని మతగ్రంథములను భాషాంతరీ కరించవలెనని హిందూపండితుల నియమించెను.

సుల్తాను సికందరు తన ఆస్థానమునకు అరేబియనుండి, బోక్రానుండి, పెర్షియానుండి పండితుల రప్పించెను. ఈతని కాలమున హిందువులు పెర్షియనుభాష నేర్చుకొనెడివారు.

ఈదేశమునందు ఇస్లాము మతవ్యాప్తికై చాల చిన్న చిన్న మహమ్మదీయ రాజ్యములు తలయెత్తినవి. ఒకభామినీ రాజ్యపాలకుడగు మహమ్మదు షా అనాదుల కొరకై డక్కనులో 1878 సం॥ మద్రసును స్థాపించెను. అందు మంచిమంచి పండితుల నియమించెను. అనేకపాతకాలలను నిర్మించెను. సిరూజు అను కేరొకసుల్తాను గొప్పగొప్పపండితులను తనయాస్థానమునకు ఆహ్వానించుచు విదేశములనుకల సంపెడివాడు. కేరొక సుల్తానుని సుంత్రి బీదారునందు ఉత్తన్న తకళాకాలను నిర్మించెను. ఇది ఆకాలమునాటి విద్యాలయములన్నిటియందుఉత్తమమైనదిగా పాటింపబడెను. బి జ పూ రు (విద్యాపురము) నందు హిందూ కళాశాలయొకటియుండెను. ఇది మూడంతస్తులయొడ. హిందూరాజ్య మంతరించుటతో యిది నాశనమొందలేదు. వీరప మహమ్మదీయులుగూడ దాని విద్యాగౌరవమును కాపాడిరి. ఇందలి గ్రంథములలో ముఖ్యమైనవాటిని కారంగజేబు సాహిత్యముడు గొంపోయెను.

హైదరాబాదు ప్రభుత్వమునందు చాలియారమినారు, మనీషు నిర్మింపబడినవి. ఇంథు విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులకు వసతి గృహములుగలవు. ఇది దివ్యమగు సాసననిశు కిల్లము ననుసరించి కట్టించబడినది. మ. క్యాంటోనుకుబునాగారు దీనిని గట్టించెను. వారు అనేక ప్రైవేట్ విద్యాలయములనుగూడ కట్టించిరి.

ఈచిన మహమ్మదీయరాజ్యములలో కల్ల బానుపూరు రాజ్యము విద్యాస్థానముగా రాజించెను.దీనిని పాలించిన ఇబ్రహీముషార్క్ (ప్రాచ్యదేశ విద్యాధి పు ల న ం ద రి ని త న యా స్థా న ము న కు ర ప్పి ం చె డి వా డు. ఈతని కోడలు అనేక మనీషులు, మద్రసులు, కట్టించి విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులకు గూడ ధనమొసంగి వారుయెట్టి లోపములు లేక స్వేచ్ఛగ విద్యావ్యాప్తికే తమకాల మంతయు వినియోగించునట్లు జేసెను. సాహిత్యమేగాక కళలుగూడ నేర్పెడివారు. తెంగాలులోను యితర చోట్లను యీ మహమ్మదీయరాజ్యము లన్నియు నశించినవి. మహమ్మదీయులే కొందరు భాగవత మహాభారతములను సంగభాషలోనికి తర్జుమాజేయించిరి.

మొగలాయిలలోబాబరుచాలవిద్యావంతుడేగానియితను విద్యావ్యాప్తికే సహాయపడినట్లు లాగారు జెప్పవచ్చును. హంసు యూను విద్యాభిమానియేగాని పూర్వపు మహమ్మదీయ రాజుల వలె ప్రోత్సాహ మొసగుటలేదు.

అక్బరు (1556-1605) గొప్ప విద్యాభిమాని. ఆయన ఫెటాపూరు సిక్రికుండు ఇబ్రాహీము ఖానాయను దర్బారు స్థాపించి, యందు మాఫీలు, మయ్యలు, కైదులు, మత ప్రచారకులు, న్యాయవారులు, సున్నీలు, బ్రాహ్మణులు, జెయినులు, జాధులు, క్రైస్తవులు, యూదులు, జొరాస్ట్రీలు, యితర మతాభిమానులు విద్యావంతులు అందరును అన్ని శాస్త్రముల గూర్చి ఒక్క జేడికపైనే చర్చించునట్లు ఏర్పరచెను. మహాభారతము, రామాయణము, అభర్యవేదము లీలావతిమున్నగు గ్రంథములను పెర్షియను భాషలకు భాషాంతరీకరించెను. అక్బరు ఏక్కడలేని గ్రంథములను ప్రాగుజేసెడివారు. ఆయన విద్యను నూతన పద్ధతులపై నేర్పనట్లు యేర్పరచెను. హిందువులు మహమ్మదీయులు యేక పాతకాలల నుండు చదివెడివారు.

ములను పెర్షియను భాషలకు భాషాంతరీకరించెను. అక్బరు ఏక్కడలేని గ్రంథములను ప్రాగుజేసెడివారు. ఆయన విద్యను నూతన పద్ధతులపై నేర్పనట్లు యేర్పరచెను. హిందువులు మహమ్మదీయులు యేక పాతకాలల నుండు చదివెడివారు.

ధనాధికులు గొప్పవారుగూడ విద్యకు ప్రోత్సాహ మొసగిరి. జహంగీరు తన తండ్రిస్థాపించిన మద్రసులను మరమ్మతు జేయించెను. అక్బరునాడు ఆగ్రా విద్యావిషయములందు ముఖ్యస్థానమయినది. పరిశ్రమల కళలుగూడ అభివృద్ధి జేచినవి హజహీను విద్యకున్న కళల నెక్కుడుగ ప్రేమించెడి వారు ఈయన జిమ్మా మనీషుకు దక్షిణమున ఒక కళాశాలను స్థాపించెను, గాని అది సిపాయిల తిరుగుబాటు సరికి శిథిలమైనది.

పెర్షియనుగూడ హిందూస్థానమున “కేవల మజ్హాన సానము”ని నుడివిచ్చట కళాశాల లెట్లు నిర్మింపబడినవని ఆశ్చర్యపడెను. ఐరోపియను ప్రయాణికుడు తనకు నూతనమైన దేశాంతర్యాగమున ఆధికతను గూర్చి యేమి తెలియగలదు.

ఐరోపియనుల రాక

ఈక్రుషిండ్రియాకంపెనీవారు ఆనిని ప్రవేశించినపుడు విద్యావిషయములగూర్చి అంతగా ప్రాకులాడలేదు. ఆకంపెనీకి కావలసిన గుమస్తాలు గ్రామబడులనుండియే తయారయ్యెడివారు. ఈ గ్రామబడులు ఆక్రాలమున యెక్కువవేర్వడక బోయినను, అవి తేకుండినవో దేశమంతయు అజ్ఞానాంధకారమున మునిగియున్నట్లులే. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రాగు చేసిన పూర్వవాతలందు గ్రామోద్యోగల బాధితాలు గలవు. గ్రామములో దేవాలయ ఆర్యకుడే గ్రామఉపాధ్యాయునిగా నుండినట్లు అందు తెలుపబడినది. బానుమధేగా రిట్లు వ్రాయుచు న్నారు:—

బ్రిటీషువారు దేశమునాక్రమించుకొనినపుడు పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్రములందు తప్ప తక్కిన అన్ని ప్రాంతములందు ఒక రీతి బాతీయవిద్యావిధానము వ్యాపించియుండెను. కాని అన్ని చోట్లను గూడ గ్రామములోని సంఘాద్యోగియే ఉపాధ్యాయుడుగా మారినట్లును, ఆయన ఉద్యోగగౌరవముచేతనే యెక్కుడుగా పాటింపబడుచుగాని గ్రామములో యికోద్యోగల లతోపాటు స్థిరవాసివలె గౌరవింపబడనట్లును గనవచ్చును. ఈ మాట నిజమేకాని చాల గ్రామములలో ఉపాధ్యాయునకు స్థిరసంబంధము గలట్లు పెక్కు నిదర్శనములు గలవు.

ఇండియాలో ఆంగ్లేయులు జయముపొందుటకు, “ప్రతి గ్రామమునందును చదువను వ్రాయును లెక్కింపను నేర్పుటకై పాతకాలలను నిర్మించుటయే” కారణమని సర్ థామసుమక్రోగారు 1818 సం॥ పార్లమెంటుసభయెదుట విన్నవించెను. గ్రామ సంఘములు, అందలిపాతకాలలనుగూర్చి యాదిగవ దెలుపబడిన ఈక్రుషిండ్రియాకంపెనీదైర్ఘ్యము 1814 సం॥ బంపిన డిక్టాచియం దట్లున్నది.

హిందువులలో నీగౌరవనీయమగు సంఘసంస్థ అనేక యొడ్డనుండి కొనసాగుచున్నది. దీనివల్లనే దేశీయులు తెలియందును వ్రాయుటయందును తెలివి తేలుటగలవారని విదితమగుచున్నది. ఈసంస్థలప్రయోజనముగూర్చి మేము చాలతెలిసికొంటిమి. మీరు సత్వరముగ యీసంస్థల ప్రస్తుతపరిస్థితుల నెరింగి మాకు తెలియజేయవలెను. ఈలోపుగా గ్రామఉపాధ్యాయులకు ప్రభుత్వసంరక్షణమొసంగి, వారిలో నెవరైన యెక్కువ గొప్పగాగణింపదగినవారయినవో వారికి ప్రత్యేకపదవి పాయములనొసంగి ఉన్నత పదవులకు శిష్యాత్వ జేయవలెను. వారి స్థితిగతులు చాలతక్కువగా యగు పడవచ్చును. కాని యీదేశములో నట్టివారిలో సరిపోల్చి జూచినవో అచ్చటి గ్రామఉపాధ్యాయులు ఇండియా యంతటిలోను యెక్కువగా గౌరవింపబడుచున్నారని తెలియుచున్నది.

1816 సం॥ మదరాసునందు గ్రామవిధానము. భగ్గు మొనరుట్టుతో పాతకాలలు నిర్మింపుము చేయబడినవి. గ్రామముల మొత్తము హక్కుక్రిందనుండి భూమిపై పన్నులు విధింపగ నేరయులు పేదవారలై గ్రామ ఉపాధ్యాయులను జీతమియ్య జాలకుండిరి. అంతటితో ఉపాధ్యాయులు అంతరించెను. ఇప్పటికి అచ్చటచ్చట వీధిబుములు గోచరించును. సంగరాష్ట్రమునందు విద్యావిధానము గూర్చి 1835-38 సం॥ విచారించి నిజేడిక నండిన ఆడమ్మగారు కొన్ని ముఖ్యజిల్లాలగూర్చి వ్రాసెను. అందు మద్రసులేగాక పాతకాలలు మక్తలుగూడ యుండినట్లు చెలిపెను. మద్రసులు (బోంబే) అన్ని పెద్దపట్టుములందు గలవు. అందు ఆరెండ్రుండి 16 యొడ్డ బాలురందర విద్యనభ్యసించెడివారు. వ్రాయుటచదువుల తేజారవన, ప్రాథమికగణితము, వాణిజ్యము లేక స్వనసాయ లెక్కలు నేర్పెడివారు. వార్డుగారుగూడ గుచ్చె చెలువు చున్నారు. మహమ్మదీయవిద్య అతిత్యతముగ జీణించినది. 1912 సంవత్సరమునందు 1446 అరబిస్ పెర్షియను విద్యాలయములు (మద్రసులు) 8288 మరాఠు పాతకాలలు (మక్తలు) యుండెడివి. 1997 సం॥ 2051, 10,504 యుండెడివి.

విద్యారాహిత్యము

విదేశమునుండివచ్చిన వర్తకసంఘమువారు లాభము కొరకు చూచుకొనుటయేగాని, దేశ ప్రజలలో విద్యాభ్యాసానికి పాటుబడుతురనుట అసహజము. వారి కవసరము నంత వరకే ప్రయత్నించెదరు. కంపెనీవారు విద్యకుగాను ఒకలక్ష రూపాయలను ప్రత్యేకించినగాని పార్లమెంటువారు తమభార్యరును పునరుద్ధరింపమని మరతు విధించుటచే 1814 సంవత్సరమున విద్యనుగూర్చి విచారణజరిపించిరి. కంపెనీవారికి కొంతమంది ఆంగ్లేయులేరిన చిన్న ఉద్యోగులుమాత్రము ఆ వ స ర ము గా నుండెను. కావున దేశభాషలనుగూర్చి యేమియు శ్రద్ధవహింపలేదు. సంస్కృతము, అరబిస్, పార్సీ, హిందీ ఉన్నతవిద్యలకు యదివరకుండిన హిందూ మహమ్మదీయరాజుల ప్రోత్సాహము పోయినది సరియైన ప్రోత్సాహములేక ప్రజలలో విద్య నశించినది. రెండుయూడు తరములవరకు విద్యవిహీనయై యున్నచో దేశమునందున్నంతమార్పు మరిదేనివలన యుండదు.

సర్ థార్లసుపుడుగారు 1914 సం॥ ఆంగ్లేయులనుప్రవేశపెట్టి ప్రభుత్వమువారు ప్రోద్బలమొసగుటతో ప్రజాభాషాభ్యాసము త్వరితముగ అజ్ఞానమునందు మునిగిపోయిరి. ఏదేశమునందైన ప్రజలకు వారిదేశభాషయందే విద్యనేర్పవలెను. అది లేక పోవుటచేతనే హిందూదేశము నాగరిక ప్రపంచ మంతటిలోను మిగులఅజ్ఞానమున దేశమయినది. ఉన్నతవిద్య నేర్పినవారు బహు స్వల్పసంఖ్యయు, విద్యావిరహితమును జనభాషాభ్యాసముత్యధికముగ నున్నది.

పరిస్థితులు రానురానుమారివి. భారతదేశీయభాషలు తమ పూర్వస్థితికి రాజొచ్చెను.

ఆవశ్యకమగు మార్పులు

ప్రస్తుత పాతకాలలందు ఆవశ్యకముగా జరుగువలసిన మార్పులేమన అన్ని విషయములు దేశభాషలో నేర్పవలెను. ఆంగ్లేభాష విడిచి, హైస్కూల్స్ యందు రెండవభాషగానేర్పవలెను ఆధునిక ఆంగ్లేభాషను ప్రసంగించు విధముగను, సరకాగానుండు కథలపుస్తకముల గట్టిగచదివి వినిపించుటగను, చిన్న చిన్న పద్యములను కంఠాపాతము జేయించుటవల్లను, నేర్పవలెను. విశాలదృష్టితో దేశాభిమానము గలిగియుండునట్లును, దేశవిషయములందు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకును, భారతీయులచే వ్రాయబడిన భారతదేశచరిత్రకు చదివించవలెను. సాహిత్యపతనము విశ్వవిద్యాలయములకు చెందును. విద్యాభివృద్ధికు లుకుటకన్న విజ్ఞానాభివృద్ధి కెక్కు డనుకూలించును.

గ్రామములో గ్రామపాతకాలలను నిర్మించుట, గ్రామ పరిశ్రమలను పునరుద్ధరించుట, సరియగు భూవిభజన యేర్పాటు జేయుట, అవసర మైనచోట్ల నీటి సరఫరా యేర్పాటు లొనర్చుట. యివన్నియు పరిపాలకులు దేశోద్ధారకులు జేయవలసిన కార్యములు. ఈ కార్యనిర్వహణమునకు ఉత్తమస్వభావమును, అనుభవముగల మేధాశక్తియు, ప్రేమప్రపూర్ణమగు హృదయము, చురుకుగ పనిచేయుగల దృఢకాయము గలిగియుండు యువకులు గావలెను. దేశములోని యువతీయువకులనట్టి సమగ్రులుగ జేయుటయే విశ్వవిద్యాలయముల కర్తవ్యము.

ఇచ్చటవిద్యార్థులుగానున్న యవ్వను లగు మీకుయిచ్చట శిక్షణబొందువత్సరములే యమూల్యములు. ఈకాలము వృథజేసినచో యిప్పుడున్న మంచి యవకాశము నవలీపోవును.

మీలోకొందరు నేడుయవ్వనమునుండి పారసదశకు రానున్నారు. దానితోపాటు మీకు కొన్ని కార్యభారములు భాగ్యతలు సోఖ్యములు నేనజేయుస్వాతంత్ర్యము అన్నియు మైజుడును, మీరుమీజిరిచును నూతనదేశములో ప్రవేశించి అనేక కష్టమునష్టములకు బొందుటకును, నూతనమిత్థులను సంపాదించుటకును అనేక సోఖ్యముల ననుభవించుటకును మీలోగుండు ప్రమాదకరముగు ప్రయోగముగా గణించి అన్నిటిని దైర్యముతో నేదుర్కొనవలెను. మీజిరితము సాఫల్యము కానేరదని యెరుంగవలెను. సోదరసోదరీ మణులారా! నేటినుండియు మీరుదైవమునకు మానవునికి నేనజేయుటయందే శ్రద్ధవహించుడు అప్పుడు రెంటికిని భేదములేదని చెలియగలదు. మానవహృదయగర్భితముగు దైవము మీలోనుండి అపారముగు తనశక్తిని బాహమున వెల్లెబుచ్చును. మీరు నేనజేయు స్రుతిమనవునియందు అగోచరుడగు అంతర్యామిని పరాత్పరుని గుర్తింపగలుగుదురు. ప్రపంచమంతయు ఆదికృష్ణుండురమూర్తి ప్రభావముచే శోభించుతున్నను, ఆశక్తి బలముగామారును. అనందో బ్రహ్మతత్వమిది, యమరీతిగా దుఃఖమంతయు అనందముగా మారును.

జంతుహింసా నివారణ వాసరము

ఎట్లు నిర్వహించవలెను

ఒక బహిరంగనభ

జంతుహింసా నివారణ వాసరమునం దేవిధముగ ప్రచార మొనర్పవలెనను విషయమును నిర్ణయించుటకు గాను గతశని వాసు సాయంత్రము, వెస్టికలాలాభవనమునందు, ముకరాను టెన్సింగుగారి యధ్యక్షతక్రింద నొకసభ జరిగెను. అందు వేర్వేరు సాంఘికపక్ష విభాగముల నాయకులు పాల్గొనిరి.

జంతుహింసా నివారణసంఘ గౌరవ కార్యదర్శియగు తిరునారాయణాచారిగారు, నవంబరు మాసవారమునందు జంతు హింసానివారణ వాసరము జరుపుట కుద్దేశింపబడినది యు, ఈవాసరమున వేర్వేరు మత, సాంఘిక సంఘములవారు, తమకు వీలగురీతిని, జంతుహింసా నివారణమునకు ప్రయత్నించి తోడ్పడవలెననియు గోరెను. ప్రజలందు జంతుహింస తగ్గిపో వలెననినచో బాలుకును బాలికలకును నొసగు విద్యయందీవో ధనము నొనర్పవలెను. అందు కొరకుగా నిటీవల జరిగిన ప్రధా నోపాధ్యాయలసభయందు పాఠశాలలోగూడ నివాసరమును జరుపుట కేర్పాటులు గావించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

పాఠశాలలందలంబింపవలసిన పద్ధతి

తిరుగల్లి క్లౌడీ హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులగు పి.పి. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యరుగారు. పాఠశాలలందలంబింపవలెనని నిశ్చయించుటకు విషయమున నూచనల నొనర్చుచు, ఇది వరకు జంతుహింసలను పాపములగురించి విద్యార్థులచే వ్యాస ములను వ్రాయించి జి|| హి|| ని|| స|| య|| య|| వారు వానికి బహుమతుల నొ గు చుం డె డి వార ని నుడివెను. ఇందువలన విద్యార్థుల కీవిషయమున కొంతయుత్సా హము జనించెను. కాని, విద్యార్థి బృంద సామాన్యమున కీ విషయముతో స్పర్శయే గలుగలేదు. అప్పుడప్పుడు పాఠశాల లోని వాదానువాదసంఘములందును, సారస్వత సంఘములం దును, జంతుహింసను గురించి చర్చించుచుండవచ్చును. కాని విద్యార్థుల కీవిషయమునం దెక్కువ యుత్సాహమును కలిగింప జేయుటకు ఎట్టి ప్రయత్నములను నొనర్పవలెదు. రాజోపు జి|| హి|| ని|| వాసరమునందు ప్రతిపాఠశాలయందును, నీసభల నేర్పరచి, ఈ విషయమునం దెక్కువ శ్రద్ధ దీసికొనుచున్న పెద్ద లను పిలచి వారిచే సుపన్యాసముల నిర్వహింపవలెను. జంతుహిం సానివారణకార్య మీదేశమున చాలనుసాధ్యము. సామాన్యము గా భారతీయబాలురు జంతువులయెడల దయాస్వభావముగల వారు.

మత సాంఘికసంస్థలవారి పని

జి.డి.ఎ. రితుగారు, మతసంస్థ లీవిషయమున నొన ర్చగల విషయములను వివరించుచు, స్వభావముచేత నాపంథులు బోధనాసంస్థలనియో, అట్టి బోధనలవ్వారా, ప్రజలలో జం తువులయెడల దయాబుద్ధిని కలిగించి దాని నాచరణలో పెట్టు నట్లునర్పవలెనని, నుడివెరి. ఆదివారములందు, చర్చియందు, మత విషయములగురించి పాఠముల బోధించునపుడు, బాలురకును, బాలికలకును, జంతువులయెడల దయనుగురించి బోధించుటకు చాల యవకాశములు గలవు. పెద్ద పెద్ద మతయుత్సవదినములలో అట్టి యుత్సవ ప్రదేశములందు పన్యాస ముల మూలమునను, లాంతరు సహాయ ముతో నొసగు యుపన్యాసముల మూలమునను చాల యునర్ప వచ్చును. సంవత్సరమున కొక్కవారమున దేశమునందన్నిసం స్థలవా రీవిషయమున కలసి తమ ప్రయత్నముల కేంద్రీకరించిన యెడల అద్భుతమగు ప్రబోధమును గలుగజేయవచ్చును.

డా|| ఆనీబి సెంటుగారు

జంతుహింసను అన్నిసంఘములను, మతములను నిర సిండుచునేయున్నవనియు, అందుచే నీ సమస్య వ్యక్తివిషయ మైనదినియు, అందుచే ప్రతివారును కార్యాచరణయందీ సూ త్రమును గమనించుట ప్రధమకర్తవ్యమనియు ఆనీబి సెంటు గారునుడివెరి. అటుతరువాత, ఇలెంట్టి హింసనొనర్చుచున్న పృథు జూచిచిచో అట్టివారివద్దకు జని మెల్లగా, దయగలుగు నట్లు బోధించి అట్టి హింసను మాన్పింపజేయింపవలెను. ఇవి ప్రతివ్యక్తియు నొనర్చగలిగినకార్యములు కొన్ని ఆవులను, తల కొమ్ములను కాళ్లను త్రాడుతో కట్టివదలుచుండుట నీ పట్ట ణమున జూచుచున్నాము. మెటూరుబండిగాని నైకిలుగాని మీదకు వచ్చినప్పుడు తప్పించుకొనుటకు పరుగెత్తుటకు అట్టి

ఆవుల కొంతమాత్రమును వీలుండదు. బండ్లవాండ్లు సాధారణ ముగా, ఎద్దులులాగవలనంతబరువును వేసి తోలుచుందురు. అట్టి పండ్లమున బండివానివద్దకుగాని, బండితోలువాడు ఎడ్ల యజ మానిగానప్పుడు కంట్రాక్ రువదకుగాని జని, అట్టి హింసనుండి అతనిని మరల్చుట కెత్నింపవలెను. కలకత్తాలో నీ విధమును హింసను నిషేధించుచు నిదివరకే కాసనమునర్పబడినది. ఎద్దు యొక్క ఎత్తు క్రితామర్మములనుబట్టి వానిచేమోయించు బరు వును నిర్ణయించుచు మదరాసునందుగూడ నొక కాసనముయొ నర్చుట అవసరము. ఇట్టిహింసలనాపుటకు కాశీయందు, సెం ట్రలు హిందూపాఠశాల విద్యార్థులు చాల ప్రయత్నములొనర్చి తుదకునగరమునుండిఅట్టిహింసను పూర్తిగబహిష్కరింపగలిగిరి. ఆపాఠశాలపరిపాలనఇతరులచేతిలోనికివెళ్లినతరువాత నీదురాచా రము తిరిగి నగరమును ప్రవేశింపలేదని ఆశించెదను. కుక్కలసం దర్భమున హింసను మాన్పివిషయము చాలతీవ్రమైనది. దానిని బాగుగ విచారింపవలెను. పిచ్చికుక్కలవలన ప్రజలకు చాల అపా యముగలదు. కాని కుక్కలనున్నిటిని చంపుటకు అధికారులు గావించుప్రయత్నములు అందులకు తగువిరుగుడుగాకాలదు. అట్టి పండ్లమున కుక్కలవైద్య మొనర్చుటకు ప్రయత్నములొ నర్పవలెను. "ఉత్తర హిందూదేశమున సామాన్యముగ పక్షులను పంజరములలో పెట్టి సెంచుచుందురు. ఒక గృహముందు ఒక పక్షిని పంజరములోనుంచి చీకటి కొట్టునందుంచిరి. అందులకు కారణముడుగా నాపక్షి చీకటిలోమాత్రమే గాన మొనర్చు నని నుడివెరి. తమ సంతోషము నిమిత్తము, ఆపక్షులకు స్వభా వనిధ్యములగు గాలి వెలుతురులనుగూడ నిరాకరించుట చాల ప్రారము. అద్భుతవశమున దక్షిణ హిందూదేశమున నిట్టిచర్య లంత విస్తారముగ లేవు.

మనుష్యుల ఆహారముల కొరకు జంతువులను చంపు విష యము చాల క్షిప్తమైనది. ఇట్టి పండ్లమున జంతుహింసను సంపూర్ణముగ మాన్పబాలకపోయినను చంపబడు జంతువునకు బాధ గలుగకుండ చంపవలెనని ఆంగ్లేయమున నిబంధనల నే ర్పరచిరి.

జంతుహింసానివారణమును ప్రతివత్సరమును జరుపు మందు టవసరము. ఒక్కవారమున పనిజేసి యూర కొనక సంవత్సరము పొడుగుననుగూడ ప్రచారమును సాగించు చుండవలెను.

ట్యూకుగారు

తరువాత డిక్సెన్స్ పి. ట్యూకు అనునామె చాలవరక బాసముచే జరుగవచ్చుదనియు అందుచే ప్రజల కట్టిహింసను గు రించి చెలిసినయెడల వారు వెంటనే మానివేసెదరనియు నుడివె ను. మొదట బాలురయందును బాలికలయందును నీ ప్రబోధము ను గలుగజేయవలెను. ఒక్కవార ముత్సాహముతో నీపనిని ముగించి యూరుకొనగూడదు. సంవత్సరమునంతయు గూడ పా తశాలలందును చర్చలయందును జంతువుల యెడల దయనుగురించి విద్యార్థులకు బోధించుచుండ వలెను.

పార్సీ సంఘముతరపున పి. చి. కుకరువారు మాటలా డుచు జంతుహింసానివారణసంఘమునకు తగు ఆర్థిక బలము లే దని యు ఆ ర్థిక బల ము ను జే మా ర్చుటకుగాను ప్రభుత్వమువారి యనుమతినిపుచ్చుకొని ఒకలాట రీనేర్పాటుజేయవలసిన దనియునుగూచించిరి.

తరువాత, స్వామిఅశోకానంద, హమీదుహస్సనుగార్లు హిందూ మహమ్మదీయసంఘముల తరపున ఈయుద్దమమును జ యప్రదముగటకు తమకే క్షేత్రంతును నువయోగించి సహాయమొన ర్చెదమని వాదనామొర్చిరి. తరువాత నీక్రిందితీర్మాన మధ్యక్షునిచే యుపపాదించబడి ఏకగ్రీవముగ సభవారిచే నామోదింపబడినది.

ప్రస్తుతముగానించుమన్న జంతుహింసయందు చాల భాగము, ప్రజలఅజ్ఞానమువలనను, ఆవాలోచనవల్లను సంభవించుచుండుటచేత—జంతువులయెడల దయతోనుండుట తమని ధ్యుక్తకర్మమును భావమును యుపయుండు అభివృద్ధిపరుచునట్లు విద్యమతోభవములను నేర్పవలసియున్నది.

అందుకొరకుగాను జంతుహింసానివారణవాసరమున మతబోధకులను, ఉపాధ్యాయులను, జంతువులయెడల గన్ప రుపవలసిన ప్రేమయొక్క ప్రాముఖ్యతనుగురించి శ్రోతలను ము ఖ్యముగానీ వాసరమున నుద్బోధింపవలసినదని ఈసభవారుగోరు చున్నారు.

తరువాత నేయేసంఘమువా రేయేవిధమున నీవాసరము ను జయప్రదముగ నిర్వహింపవోడ్పడునదియు దెలుపగోరు ము నాయాసంఘముల వారికి వ్రాయుటకు నిశ్చయింపబడినది.

39 వ దేశీయ మహాసభ

3 వ వ్ర క ట న

కాంగ్రెసు ఆవరణ

బెల్గాము రైల్వేస్టేషనుకు ఒక మైలుదూరమున బెల్గాము ఎక్స్ప్రెసును స్థలములందు 80 యకరముల యావరణ. కాంగ్రెసు కొరకు ప్రత్యేకింపబడినది. కాంగ్రెసు ఆవరణ యంతకు ప్రఖ్యాతసామ్రాజ్యమును విజయనగరమును పేరొంగుగలదును. ఎం ఎస్. ఎం. రైల్వేకంపెనీ వారి పూనా-బెంగళూ రు రైలుమార్గము యీ యావరణగుండా పోవును. అచ్చోట కాంగ్రెసునకనుకూలముగా కంపెనీవారొక తాత్కాలిక స్టేషను యేర్పాటుజేయ నంగీకరించిరి.

నివాస వ స తి

ప్రతినిధులు, ఆహ్వానసంఘసభ్యులు, ప్రేక్షకులుయితరచోట్ల నుండివచ్చువారికి నివాసముల కేర్పాటులుజరిగినవి. ప్రత్యేకముగా పాకలు నిర్మింపబడినవి. ప్రతివారికిని బసలో నొకమంచ మును ర్పబడును. కాంగ్రెసుసభయమున బసలకుగాను మనీషిఒక్కొం టికి రూ 4 చెల్లించవలెను. నవంబరు లోపున దరఖాస్తులను వాటితోబాటు రూ 30 ప్రేక్షక రుసుము రూ 4 అద్దెయు పంపించుకొను ప్రేక్షకులకు మాత్రమే ఆహ్వాన సంఘమువారు బసల యేర్పాటు చేయగలుగుదురు.

కుటుంబవసతులు

ప్రతినిధులకు, ఆహ్వానసంఘ సభ్యులకు అవసరమును వారికి ఒకవంటగది స్నానముచేయుగది వేరొకగది గలసి మూడుగదులుండు ప్రత్యేక బసలు యేర్పాటు జేయబడును. అట్టిబసలకు రూ 50 అద్దెయుండును. అట్టిబస గోరువారు నవం బరు 20 వ తేదీలోపుగా కార్యదర్శికి తెలియజేసి ముందుగా రూ 20 పంపవలెను. ఇవి నిర్ణయప్రకారము కట్టించ బడును గావున ముందుగా తెలుపవలెనచో ఆహ్వానసంఘము వారు సదుపాయము జేయజాలరు.

భోజనవసతి

ఆహ్వాన సంఘమువారు ఒకటి వంటశాలను (జనరలు కిచను) యేర్పాటు జేయుదురు.

దినమునకు రెండుపూటల భోజనమునకు రూ 1.50 ఒక సారి మాత్రమే అయినచో రూ 1 చెల్లించవలసియుండును. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములవారెవరైన ప్రత్యేక వంటశాలల నేర్పాటుజేయగోరుచో ముందుగానే తెలియజేయవలసియుండు నని వ్రాసియుంటిమి.

శీతోష్ణనితి

బెల్గాములో డిశంబరు మాసమునందు శీతోష్ణస్థితి అను కూలముగనే యుండును కాని చలియధికముగనుండును. ఒకప్పు డు పగటివేడిమి 60° కూడతగ్గుచుండును. ప్రతినిధులు చలినుండి కాపాడుకొనుటకు తగినన్ని బట్టలు తెచ్చుకొన ప్రార్థితులు.

ఎం. ఆర్. కెంభావి

జనరలు కార్యదర్శి.

ధర్మగ్రంథాలయ పత్రిక

సమస్తజాతీయోద్యమములకు పునాదియైన గ్రంథాల యోద్యమమును ఆంధ్రదేశమున బాసుగా ప్రచారము చేయు తలంపుతో రాజోపు నవంబరునెల నుండియు నేనొక మాసపత్రి కను ప్రకటింపుటకు వలయు సన్నాహములను చేయుచున్నా ను. పత్రిక డిమ్మిపైజాన 24 పుటలు గలిగియుండును. సంవ త్సరముకు ఒక రూపాయి మాత్రమే చందాయేర్పాటు గావించ వలెను. ప్రతిగ్రామ గ్రంథాలయమువారు యాపత్రికను తె స్పించి చదువవలెనని నాయోగీయము. ఇందియోద్యమమునకు సంబంధించిన వ్యాసములు మాత్రమే ప్రకటింపబడుచుండును. హిందూదేశమునందును పాశ్చాత్యదేశములందు నీయుద్యమ మెట్లు నడచుచున్నదో తెలియనగును. శాస్త్రపద్ధతులపై గ్రం థాలయము నెట్లునడుపవలెనో తెలుపువ్యాసములుగూడనుండు ను. గ్రంథాలయ సభావృత్తాంతములగూడ ప్రకటింపబడును. ఈపత్రికవలన వచ్చులాభమునంతను పత్రికా స్వరూపమును వృద్ధిచేయుటకే యుపయోగపడును. కావున యాంధ్రదేశీయు లెల్లరు నీపత్రికను చందాదారులుగను, పోషకవర్గమునకు చేరి యు, వ్యాసములను వార్తలనొసంగియు, ప్రకటనలను దయ చేసియు సహాయము చేయజోరుచున్నాను. ఈపత్రికను పోషిం పవలసిన భారము ముఖ్యముగా గ్రంథాలయ నిర్వాహకులపై నున్నదని మనవిచేయుచున్నాను.

యాతగిరి లక్ష్మీవెంకటరమణ,

కాకినాడ.

ఆంధ్ర ఖిద్దరువ్యాంకు లిమిటెడ్

నూలుపంపువారు

అఖిలభారత సంఘమువారు ఎన్నికసభ్యులెల్లరు నెలకు X ౨౦౦౦ ల చొప్పున నూలు పంపవలయునని తీర్మానించి ౪ నెలలయినది. ఇప్పటికి 3 వాయిదాలక్రిందనూలుపంపినవారిసంఖ్యలు మనకు తెలిసియున్నవి. ఇప్పటికి గలిగిన అనుభవమునుబట్టి వచ్చుదుండు సావకాశములను పరిశీలింపవచ్చును. ఈ మూడు వాయిదాలలోను గుజరాతుకాష్ట్రమే నూలుపంపువారి సంఖ్యలోను పంపిననూలు తొకములోను మొదటిస్థానము నాక్రమించుచున్నది. అందులకై వారినభినందింపవచ్చును. కాని గుజరాతుకాష్ట్రము చాలచిన్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రములో సగభాగముమాత్రమే అయియున్నది. అట్టిగుజరాతులో మొదటి వాయిదాక్రింద ౮౦౦ మంది, రెండవ నెలక్రింద ౧౩౦౦, మూడవ నెలక్రింద ౧౭౦౦ నూలు పంపియుండిరి. ఈ గుజరాతులో కాతము లెన్నడో మూలుబడినవియు, పెక్కుమంది కోటిశ్వరులచేత బట్టలమరలు స్థానికపండిన వనియు, నూలు వడుతు అలవాటు ప్రజలు పూర్తిగా మరచిపోయిరియు, గ్రహించిన గుజరాతుకాష్ట్రములో చేసినకృషి ఎంత ప్రశంసనీయము తెలిసికొనవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రము సంగతి గమనింపుడు. ఇది గుజరాతుకన్న రెట్టింపు భూభాగము. బట్టలమరలు లేవని యే చెప్పవచ్చును. రాట్నము సజీవమై లక్షలకొలదిజనులకు జీవనాధారమై వస్త్రప్రపరంపర నొసంగుచున్నది. అట్టిరాష్ట్రములో మొదటి వాయిదాక్రింద ౪౨౯ మందియు అనగా గుజరాతు సంఖ్యలో సగమున్ను, రెండవవాయిదాక్రింద ౧౭౭౨ న్ను గుజరాతు కన్న ౨౭ తక్కువ యున్ను మూడవ వాయిదాక్రింద ౧౫౦౨ న్ను అనగా గుజరాతుకన్న ౨౦౦ తక్కువయున్ను, మాత్రమేనూలుపంపియుండిరి. మొదటివాయిదాకంటె రెండవవాయిదాసంఖ్యలు ప్రోత్సాహకరముగానున్నవి. మూడవవాయిదాసంఖ్యలు రెండవవాయిదాసంఖ్యలకన్న మించియున్నను జరిగినయభివృద్ధితృప్తికేరము గా లేదు. రెండవవాయిదాలో గుజరాతుకంటె కొలదిమాత్రముగా తగిరియున్న, ఆంధ్రము మూడవవాయిదాలో గుజరాతుకన్న చాలవెనుకబడుట గౌరవప్రదముగాదు. మరియు, గుజరాతు ఆంధ్రములకైకాల్యములనుగాని, జనాభానుగాని, గుర్తించిన ఆంధ్రులలో నూలుపంపువారిసంఖ్య చాలపేలవముగానుండును. గాంధీమహాత్మునికి జన్మస్థానమైనగుజరాతు ఆగ్రాసనము అలంకరింపట సంతోషదాయకమే గాని, ఆంధ్రులు వెనుకబడుట అపఖ్యాతికి కారణమగుచున్నది. గాంధీమహాత్ములును, శ్రీయ్యత వల్ల భాయి పశేలుగారును, నవజీవనప్రతిద్యారా ప్రజలను ప్రత్యేకముగా హెచ్చరించుచున్నారు. ఆంధ్రనామకులగు శ్రీయ్యత కొండ వెంటటప్పయ్యగారును, శ్రీయ్యత నాగేశ్వరరావుగారును, శ్రీయ్యత ప్రకాశంగారును, ఆంధ్రులను ప్రోత్సహింపరచవలెను. గుజరాతులో గోపాలదాస్ దేశాయి గారు జనపదబులు నివాసమేర్పరచుకొని బహుజనులచే నూలు వడికించుచున్నారు. అటులే ఆంధ్రులలో డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యంగారు సీతానగరంవద్ద రా అయిదుగ్రామములలో చేయుచున్నకృషి సంప్రదనీయము. డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యంగారివలెనే ఆంధ్రనాయకులును, ప్రచారకులును, గ్రామములకేగి ఆయాప్రాంతములను అభిమానప్రదేశములుగా నొనర్చుకొని, వైకాల్యముకన్న గాంధీర్షమునకు పాటుబడిన ఫలితములు ఆనందదాయకములగును. స్థానికవాయిదాక్రింద కనీసము ౨౫౦౦ మందిచేత నైనను నూలువడికి పంపించనియెడల ఆంధ్రదేశము తలచుచుకొనవలసివచ్చును. కనుక నిరంతరకృషి చేయవలసినదని ఆంధ్రులను ప్రార్థించుచున్నాను.

గుజరాతువారు మనిషి 1 కి 3000 చొప్పున పంపవలెనని తీర్మానించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘమువారు X 2000 పంపినచాలు ననెడి. అందుచేత గుజరాతువారు పంపునూలు సమానసంఖ్యగల ఆంధ్రులు పంపుదానికంటె నూటికి 50 వంతున హెచ్చుపాదపుగా నుండును. మరియు గుజరాతువారు తీయునూలు ఆంధ్రులు తీయుదానికన్న ముదుకగా నుండును. అందుచేత వారు పంపునూలు పొడవులోను, తొకములోనున్నగా నున్నను మనము విచారించవలెను. ఈనూలు పంపుచును తీర్మానముయొక్క రహస్యమును గుర్తించవలెను. ఇప్పుడు ఎన్నికసభ్యులే నూలు పంపవలసియున్నారు. బెల్గాం కాంగ్రెసు తర్వాత కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరును నూలుపంపదా నీయవలసి యుండును. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారుగూడ నూలు పంపదాను అంగీకరించినట్లు సమాచారము తెలియుచున్నది. అట్టి తీర్మానము బెల్గాములో అంగీకారమొనరించినచో వేనకు నేలమండి, నూలుచంపా నిచ్చు సభ్యులుగా చేర్చవలసియుండును. దేశంబరు ఆఖరులోగా రెండు మంది ఆంధ్రులైన నూలుపంపనిచో జనవరిలో కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుటకు! ఇంకొక విషయమును గమనింపవలెను. ఇప్పుడు 18 ఏండ్లలోపువారు కొందరు నూలు పంపుచున్నారు. బాలబాలిక లిట్లు పాల్గొనుట ముఖావహమే యైనను పిరలు కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరజాలరనుట జ్ఞాపకముచుకొనవలెను. రాజకీయసంస్థలలో పాల్గొన దలచినవారు కొందరు యిప్పడు నూలు పంపుచున్నారు. పిరుగు కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరజాలరదా! ఇట్టి దేశభక్తులను బాలబాలికలను హెచ్చుమందిని జేర్చుచు జనవరినుండి కాంగ్రెసుసభ్యులుగా నుండవలమకొనువారిని పెక్కుమందిని జేర్చుట తర్కంబులేవలెను.

నూలుపంపువారు కొందరు అఖిలభారతసంఘమువారి తీర్మానమునకు పూర్వమునుండియు, ముఖ్యజీవనోపాధిగాగాని, సహాయకవృత్తిగా గాని, ధనాశ్రయగాని, స్వంత వస్త్రములకు గాని, నూలుపంపువారు ఉండియుండురు. నూలుపంపువారి సంఖ్యలను తెలుపునపుడు ఇట్టివారిపేర్లను ప్రత్యేకింపట అవసరము.

రము తెలియుచున్నది. అట్టి తీర్మానము బెల్గాములో అంగీకారమొనరించినచో వేనకు నేలమండి, నూలుచంపా నిచ్చు సభ్యులుగా చేర్చవలసియుండును. దేశంబరు ఆఖరులోగా రెండు మంది ఆంధ్రులైన నూలుపంపనిచో జనవరిలో కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుటకు! ఇంకొక విషయమును గమనింపవలెను. ఇప్పుడు 18 ఏండ్లలోపువారు కొందరు నూలు పంపుచున్నారు. బాలబాలిక లిట్లు పాల్గొనుట ముఖావహమే యైనను పిరలు కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరజాలరనుట జ్ఞాపకముచుకొనవలెను. రాజకీయసంస్థలలో పాల్గొన దలచినవారు కొందరు యిప్పడు నూలు పంపుచున్నారు. పిరుగు కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరజాలరదా! ఇట్టి దేశభక్తులను బాలబాలికలను హెచ్చుమందిని జేర్చుచు జనవరినుండి కాంగ్రెసుసభ్యులుగా నుండవలమకొనువారిని పెక్కుమందిని జేర్చుట తర్కంబులేవలెను.

నూలుపంపువారు కొందరు అఖిలభారతసంఘమువారి తీర్మానమునకు పూర్వమునుండియు, ముఖ్యజీవనోపాధిగాగాని, సహాయకవృత్తిగా గాని, ధనాశ్రయగాని, స్వంత వస్త్రములకు గాని, నూలుపంపువారు ఉండియుండురు. నూలుపంపువారి సంఖ్యలను తెలుపునపుడు ఇట్టివారిపేర్లను ప్రత్యేకింపట అవసరము.

రము. అటు చేసినచో అఖిలభారతసంఘమువారి తీర్మానము సారము ఎంతమంది క్రొత్తగానూలుపంపుట ఆరంభించినదియు తెలియగలదు. ఇట్టి సమాఖ్యయు అవసరమే.

ఆంధ్రరాష్ట్రములోని కాంగ్రెసుసంస్థల ఎన్నికసభ్యులు, హుమారు ౧౭౦౦ మంది గలరు. ఇంతవరకు హుమారుగా ౬౦౦ కంటె ఏనాడూలోను హెచ్చుమంది నూలుపంపియుండలేదు. ఇట్లు పంపకుండుట అఖిలభారత సంఘమువారి తీర్మాన ముల్లంఘించుటయే. దాని పరిహారమునిమిత్తము జిల్లా సంఘములో స్థిరీకృతచర్యలును తీసికొన్నను లేవనెత్తును, నూలు పంపనిసభ్యులను జిల్లా సమాధికారులు ప్రత్యేకముగా దర్శించి నూలుపంపునట్లు ప్రోత్సహింపరచవలెను. నాచిన్నపమున ఆంధ్రదేశీయులందరును సడములై ఆలోచింప జేరుచున్నాను.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి,
గుంటూరు 1-11-24.

స్వయింను సేనానులు శిక్షించబడుట
మృదీడి, సవం 1:—బెలింగరు, సరేవియా సేనానులు రాజకీయసభలకేగెనని సైనికవ్యాయస్థానమువారు అనునెలలు వారిని కోటలోనుండి బయటికిరాకుండ నిషేధించిరి.

పెల్లర్నసర్కసు మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైనది.

ప్రతిదినము రాత్రి ౧౦-౩0 నిమిషములకు ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును.
మాటిని (సాయంకాలప్రదర్శనము) బుధ, శని, ఆదివారములందుండును.
స్థలము:—ఎస్సెన్సేడు, మద్రాసు
ప్రసిద్ధిచెందిన డాండిబార్డి, మరణము నంభవించునంతటి అసామాన్యమైనదాటు
మాయోత్సవమును మణిలా సోదరులు, మిస్. లారీటూ, మిస్ఆని, బేబీక్రిస్టి మున్నగువారిలో సహా ఆంగ్లీయుయొక్క అత్యద్భుతమైన విద్యలు మొదలగునవి తప్పక చూచి ఆనందింపుడు. మిస్ పంచసు నృత్యము ప్రస్తుత కాలము ననునరించియుండును
మృగములకు రాజుని చేరుజెందిన ప్రాఫెసరు జి. రావుగారిచే తరిఖీతుచేయబడిన జంతువులయొక్క ఆశ్చర్యకరమైన విద్యలు కూడ ప్రదర్శింపబడును.
ప్రవేశకట్టుములు:— రు 10, 3, 2, 1 గాలరి అ. 0—8—0
టి. జి. పెల్లర్ ప్రాప్రైటరు. సి. రామానుజం మేనేజరు.

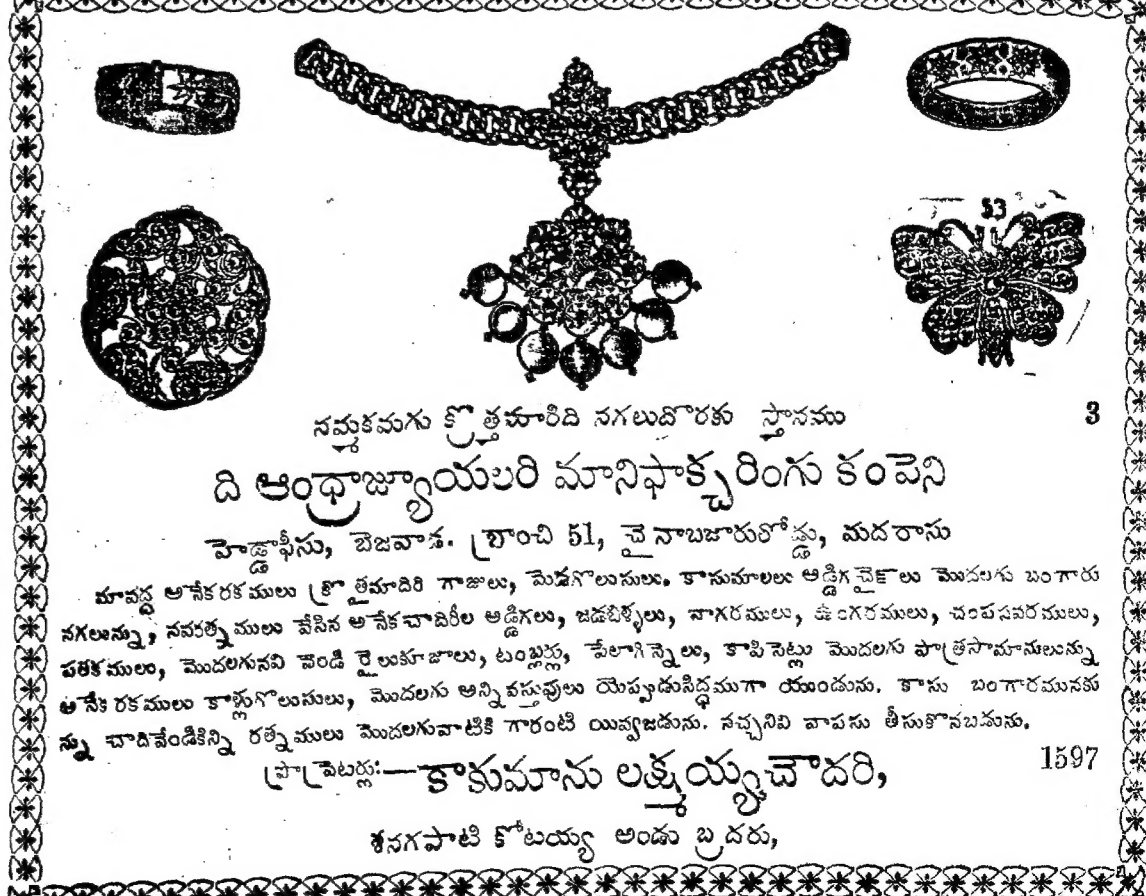
కాంపాండువడి బారువడి జాబితాలపుస్తకం

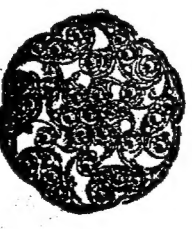

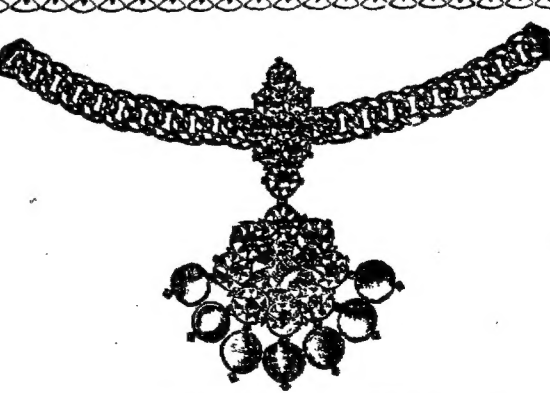

వక్తిత్వకున్న, వర్తకులకున్న, వడ్డివ్యాపారస్తులకున్న
ముఖ్యమైనపుస్తకము

అసలుమొత్తము పైసమొదలు ఎంతమొత్తమైనను కాలము సకలోకమొదలు ఎంతకాలమైనను, 28 వడ్డికేట్లలో సాలు సరికాంపాండువడ్డితో ఆయెఅసలీఫాయదాలున్న 50 వడ్డికేట్లలో బారువడ్డిలను ఆరిసులభముగా కనుగొనవచ్చును. 28, 29, 30, 31 కోకాలుగలనెలలలో ప్రతికోకానకయ్యో జీతములు యింటిఆర్థులు మొదలగునవికూడ తెలియును. నిండు క్యాలికొకైండు గ్లజాకాగితములు. పుస్తకము యింగ్లీషు, తెలుగు, అరవభాషలలో యున్నది. వెల రు 2-0-0 లు. రెహమాఖర్చు ప్రత్యేకము. మరియు వారు క్రిందివిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

వంక సూర్యనారాయణ బి. ఏ., బి. ఎల్.

రాజమండ్రి, గోదావరిజిల్లా.

సమృద్ధిమగు క్రొత్తచూడి సగలుదొరకు స్థానము
ది ఆంధ్రజ్యోతియరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు
మావ్వు అనేకరకములు క్రొత్తచూడి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డిగైకెలు మొదలగు బంగారు సగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేకచూడిల అడ్డిగలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనవరములు, పతకములు, మొదలగునవి వండి రైలుకూజాలు, టంబ్లర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపిన్నెలు మొదలగు పాత్రసామానులను అనేకరకములు కాఫుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చూడివేండిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వజుడును. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.
ప్రాప్తెబుద్ధు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,
శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

1597

వరదల సహాయ కార్యము

భారత సేవకసంఘము, క్రైస్తవ యువజన సంఘము

దక్షిణ ఇండియాలో యిదివరకెన్నడు లేనంత ప్రమాద కరమగు వరదలు సంభవించినవని తెలియుటతోనే నిరంతర ప్రజాసేవార్థకరముల భారత సేవకసంఘమువారును వారికి తోడుగా క్రైస్తవ యువజన సంఘమువారును గలసి ఏకదీక్షతో నష్టపోయినవారికి సహాయము జేయుటకుకొనిరి. భారత సేవకసంఘము స్థాపించబడినది మొదలును సహాయమును చేసేవా రెవ్వరును మహానాయకుల ఆధిపత్యముక్రింద ప్రజల కెన్నెన్ని రీతులగో సహాయము చేయుచునేయుండెను. ఆర్థికసంఘము ముఖ్యకార్యస్థానము పూనాలోనున్నను దక్షిణదేశమునందున్న కాళాసంఘమువారూ, ఏపాపము నెరుగక ప్రమాదవశమున ప్రభుత్వమునకు లోబడిన దక్షిణదేశీయుల కొనర్చిన సహాయము ప్రకటించినారు. ఈ సంగతి ను నకు అన్యదేశములవలంబు కలై న ను క్రైస్తవ యువ జనసంఘమువారు తోడ్పడి సంఘసేవ విషయమున ఖనసహాయ మొసంగినందులకు వారికెంతయు కొనియాడవలసివది. ఈ ఉభయసంఘములవారు కలసి తేవనవిషయము సేవక సేవకుల పొందుపరచుచున్నాము. అం. సం]

కార్యనివేదికము

దక్షిణదేశమున మూర్ఖమెన్నడు సంభవించినంత ప్రమాద మగు వరదలువచ్చిన వార్త విన్నతోడనే మదరాసులో నున్న భారత సేవకసంఘ కాళాకార్యాలయమువారు బాధితులకు సహాయము జేయవలెనని నిశ్చయించుకొనిరి. సంఘ ఉపాధ్యక్షు డగు జి. కె. దేవధర్మగారు మునించిన రీతిని మదరాసు (బ్రాం చినుండి కె. జి. శివస్వామిగారు వరదలచే నష్టపోయిన స్థలము లనుబట్టి యేరితిగా సహాయము జేయవలయునుమనో మునించుచు అన్యటిపరీక్షలను తెలియజేయుటకై వంపబడిరి. తంజా వూరు తిరుచనాపల్లిజిల్లాలలో తిరిగివచ్చినను ఆర్. నూర్యనా రాయణరావుగారు చాల జబ్బుచేయుటచే నివేదిక సహజము కుండిరి. శివస్వామిగారును, క్రై. యు. సంఘము (గ్రామం తరముల కార్యదర్శియగు జయకరంగారును నేలం, కోయంబ తూరు, తిరుచనాపల్లిజిల్లాలలో కొన్ని భాగములను జూచి వి పులముగా నచ్చటి పరిస్థితులను వర్ణించుచు నొక నివేదిక వంపిరి. వానినివేదిక నష్టములగూర్చి ప్రతీకలలో విన్నవార్లన్నియు సత్యమని ఖాయపరచెను. బాధకొందెనవారికి పూర్తిగా సహాయముజేయుటకలెమతమగు ధనసంపదముండవలెననియె నెను. తంజావూరు తిరుచనాపల్లిజిల్లాలలో యెక్కువనష్టముగలిగెను. కావున అచ్చట నెక్కువ ధనసహాయముసరముగా తోచెను. ఈలోపున దేవధర్మగారు కె. నటరాజుగార్లు బొంబాయిలో కుత్రికల సహాయమున దక్షిణఇండియా నెంట్రిటలవర దల సహాయనిధిని స్థాపించిరి. సహాయకార్యముల యేర్పాటు లందు తోడ్పడుటకై బొంబాయినుండి యచ్చటికి పి. కొదండ రావుగారిని, బాధితులకు ఆవశ్యకమగు సహాయ మెట్టిదో బొం బాయిప్రజల కెరింగించుటకు శివస్వామిగారి నివేదిక తోడ్ప డెను. క్రై. యు. సంఘసభ్యులగు పాడే, జానావిగారును, భా. సేవకసంఘమునందలి మాధవరావుగారును అచ్చటి కచ్చడే ముఖాతుడవేమలాది వచ్చిరి. అచ్చట అనేక యిండ్లు పూర్తిగా వరదలచే కొట్టుకొనిపోయినవి. అనేక కుటుంబములు నిలువని డడలేక యుండెను. వారికి గృహవసతి యేర్పాటుజేయువలసియు న్నది. ఒక్క మల భారు నం దే 80, 000 గృహములు వాకే న మొం ది న వి. కావున ఇన్నింటిని తిరిగి కట్టించుటకు పూర్తిగా సహాయము జేయుట యం ఒక్కసంఘమువారికిని వలనుపడదని తలంపవలసి వచ్చెను. అచ్చవ్యవహారసంఘము లనేకము తోడ్పడవచ్చుటచే ఆం దరి సమష్టిసహాయమున కార్యము నెరవేరగలదని యూహించ బడెను. బొంబాయిసంఘమువారు భా. సేవకసంఘమువారివారూ తమ సహాయకార్యముల జరిపిరి. సేవకసంఘమువారును క్రై. యు. సంఘ కార్యదర్శులును కలసి యితరసహాయసంఘముల తోగూడ తేరి యచ్చినవారికే ధనసహాయమిచ్చి ధర్మాదాయ ములను వృథాగా వెచ్చింపకుండవలె యేర్పాటులు జేసి కొనిరి.

వీరుజేసిన కార్యములన్నిటి వివరము జెలుపులోపున వీ రవలంబించిన పద్ధతులను జెలుప నొసరియున్నది. మొదట ప్రతి గ్రామము పరిశీలించెను. ప్రతియింటిలోను పరిశీలించి వారి కట్టి సహాయవశ్యకమొదెన్నిదూరములు వెదురులు కావ

లనో లెక్కజేయుచును. నూతనకలప యిచ్చునపుడు ప్రాక కలప యెంతగలదో సరిమాడబడెను. సహాయమునగోకు కు టుంబముల సీరితిగా విభజించిరి.

(1) విధములు, వృద్ధులు స్త్రీలు, అనాథలు అంగవి హీనులుగలిగి, అర్హతయులేని కుటుంబములు. (2) కొద్దిగపం పాదించుకొనగలిగినవారు గాని, లేక కొద్దిగ భూవసతిగల కు టుంబములు (3) ప్రస్తుతమున్న సామానులకు కొద్దిగా కలప చేర్చవలసియుండిన కుటుంబములు.

మొదటి తరగతివారికి గృహనిర్మాణమునకు కలపయే గాక గోడలు కట్టించుకొనుటకు కొంత ధనసహాయముగూడ నొసంగబడెను.

రెండవతరగతికుటుంబములకు గృహనిర్మాణమునకుపయో గించుటకొరకే ధనసహాయముగనో ధాన్యరూపముగనోకొంత గ్రాంటుయిచ్చబడెను. ఈధనమును పంచియిచ్చునపుడు స్థానిక ప్రజల సహాయమునందుట మంచిదిగావున అచ్చట పంచాయతీలు సహకారసంఘములు లేక గ్రామములలో పెద్దలసహాయము గైకొన బడెను. గృహనిర్మాణమునకై వలయుకలప సమకూర్చబడెను. కొన్నిచోట్ల నీకలప లభించుటలేదు. అప్పుడుదక్షిణఇండియా రైల్వేవారొసంగిన సగములేటుసౌకర్యమునుపయోగించిపైనుండి తెప్పించవలసి వచ్చెను. కొన్నిచోట్ల నెంట్రులుగ్రూపు ఉప సంఘము లేర్పరచబడెను. సహాయనిధి తక్కువ గా నుండుటచే అత్యవసర మగువారికి సహాయముజేయునట్లు ఏర్పరుచుటకై యీపద్ధతి అనుసరించిరి.

తిరుచినాపల్లి

లాల్మండి తాలూకాయందు పాడేగారు (క్రై. యు. సం) కార్యముల జరిపించిరి. అచ్చటి కమిటీవారి సహాయమున గ్రా మములలో నెవరెవరికి యెంతెంత ధనసహాయము కలప యెంత గవలసియుండెనో లెక్కలుజేసి ఆరితిగాపంచి యిచ్చెను. కలప లభించుట కష్ట మయ్యెను. కాని స్థానికప్రజల సహాయమునకొద్ది రోజులలోనే జమ చేయ కలిగెను. ఆయన రూ 7000 వెచ్చించి 950 గృహముల నిర్మించెను. ప్రతి గ్రామమునకు స్వయముగాబోయి కలపవాలని వా రికి తిరిగి యిచ్చుచుండెను. గృహనిర్మాణమునకై స్థలముల సం పాదించుటకు ప్రయత్నించుచుండెను. ప్రభుత్వస్థలముల వినియో గించుటకై రివెన్యూ అధికారులను గోరుచుండెను. అరియూరు అను గ్రామమునందు ప్రైవేటుభూమిచే కొనుటకు తాళిల్లారు వద్ద 1000 రూ॥ అడ్వాన్సు చెల్లించెను.

పి. కొదండరావుగారు భా. సేవకసంఘ సభ్యులు రూపు మతి తలయి తాలూకాలలో పనిజేసిరి. ఆయనకు అచ్చ టి కాంగ్రెసు కార్యదర్శి కందస్వామి చెట్టిగారు చాలతోడ్పడి రి. ఈ తాలూకాలలో ప్రభుత్వమువారు యింటికి రెండు తా టిమానుల చొప్పున కలప సరఫరాచేసిరి. కావున సహాయసం ఘమువారు గృహనిర్మాణమునకు ములిమ్యులయందు తోడ్పడి రి. ఇంటిచేతకు చొప్పుగూడ సరఫరాచేసిరి. ప్రతి గ్రామము నందు ఒక సహాయ సంఘము నేర్పరచిరి. వారు ఎవరెవరికి సహాయము జేయవలసి మిగిలియున్నారో గమ నించి, వారికి తోడ్పడి, సహాయమున బొందినవారి జాబితాలను తయారుజేసి యందుచుండిరి. కొదండరావుగారు మొత్తము పైన 207 గృహముల నిర్మించుటకు సహాయపడిరి. రూ 2000 వెచ్చించిరి. పిట్టిల్లువుడు రిలేక్షసంఘమువారు రూ 450 యిచ్చిరి.

లేంజావూరు

అత్యధికనష్టము సంభవించిన తిరుకట్టుపల్లి తాలూకా యందు కె. జి. గురుస్వామిగారు పనిజేసిరి. అచ్చటి ప్రజలు గ్రామములువదిలి రోడ్లప్రక్కను గుడియెలువేసికొని కాపర ముండిరి. వారిని గ్రామములలోనికి పొమ్మని ప్రోత్సహించి సహాయకార్యములు ప్రారంభింపబడెను. తిరుకట్టుపల్లియందు కేంద్రసంఘము వానిచేరి ప్రతిగ్రామమునందు నొకసంఘము స్థాపించి యీసంఘములవారూ కార్యములు జరుపబడెను. అచ్చట గృహపునర్నిర్మాణకార్యములు ముగిసినవి. 539 కుటుం బములకు రూ 8500 పంచియిచ్చబడెను. ఇందు 424 మంది ఆది ద్రావిడులు, ఇదివరకు తెలిసిన సహాయపథకులే యచ్చటగూడ అనుసరింపబడెను. పీపుల్సు సహాయనిధివారంసిన రూ 850 గూడ యందు వినియోగింపబడెను.

తిరుకట్టుపల్లిలో గృహనిర్మాణములు జరుగుచుండ శివ స్వామిగారు మామవరములోని సహాయసంఘమునకు తోడ్పడు టకుగాను బోయిరి. అచ్చట రామకృష్ణమిమనసారు చాల పని జేసియుండిరి. అనేకమందికి పెద్దట్లు దూరములను సరఫరా చేసిరి. కాని వారు నిమ్మలూరువారికి తోడ్పడిరి. ఈన్నత జాతులవారిలోగూడ సహాయములు గలరని తెలిసికొని శివ స్వామిగారు తమకార్యముల ప్రారంభించిరి. 28 గ్రామములలో 241 కుటుంబములకు యిండ్లు కట్టించియిచ్చెను. గ్రామసంఘ ములు అనుదినము కార్యములు జరుగునట్లు క్రోధన హిం చు చున్నవి. గోడలు కట్టించుకొనుటకుగాను రూ 826/- పంచి పెట్టబడెను.

పియాటి తాలూకాయందు స్వామి దాసుగారు సహాయకార్యముల జరిపిరి. వీరు ముఖ్యముగా ఆదిద్రావిడుల కెక్కుడు సహాయమునర్పిరి. వారే యెక్కువ నష్టపోయినవారు. కొంతమంది సహాయుద్ధియులకు క్రైస్తవులకు గూడ సహాయ మొనర్చెను. స్థానికసంఘముల సహాయముతో సర్వముగ కార్యముల నిర్వహించగలిగెను. 48 గ్రామములలో 888 గృహ ముల కట్టించియిచ్చెను. అచ్చటి ప్రజలు యిట్టి సహాయము వచ్చునని ముందుగా నెరుంగకుండుటచే అత్యంత సంతోషముతో గైకొనిరని స్వామిదాసుగారు జెలుపుచున్నారు. ఈయన రూ 800, 41 బస్తాల విజ్ఞానముగూడ పంచిపెట్టెను. అట్టిబరమా సముదా మర 10 గ్రామములలో 282 కుటుంబములకు సహాయముసంగబడెను. మొత్తముపైన యీ ప్రాంతములలో రూ 8000 వెచ్చించబడెను.

కోయంబతూరు

ఎం. ఎస్. ఏకాంబర రావుగారు (భా. సే. సం) కె. ఎస్. జయకరంగారు (క్రై. యు. సం) భవాని గోవిందప్ప పాల్య ము తాలూకాలను జూడబోవునదికి ఆచు రామకృష్ణ మిమన సారు పనిజేయు చుండిరి. పేదలకు విద్య విచ్చుచున్నారు. కావున వీరు గృహనిర్మాణములకు గడంగిరి. సహకార సంఘ ములు లేనిచోట్ల ప్రత్యేక సంఘములు ఏర్పరచిరి.

గోవిందప్ప పాల్యం కార్యదర్శి సహాయమున ఏకాంబర రావుగారు గ్రామములన్నిటిని పరిశీలేసి ప్రభుత్వమువారువదిత ముగా కలపనొసంగిన పేదకుటుంబముల జాబితాలయూజున ఎవ రు ఎక్కువ సహాయమునకై దుర్గలో నిర్ణయించుకొని వారందరికు గోడలు కట్టించుకొనుటకు మున్నగువాటికి ధనసహాయ మొసంగి రి. నిరాధారులగు శత్రువుహీనుల నెక్కుడుశత్రుగా జూచె డి నారు. సహకార సంఘములు యు డి ములి మ్మట కై వాటా మొత్త ము చాల నపుడు ధనసహాయమొసరించెను. 8 గ్రామములలో 245 కుటుం బములకు రూ 80.0 గ్రాంటులిచ్చెను. ఇవ్లో గోప్పమిరాసే వార్లు గ్రామములకు యెక్కుడుగా సహాయముచేయ సంసిద్ధు లయిరి. దాసప్పగొండవారు ఒకగ్రామములో, దేవాంగులకు రూ 1000 ఒసంగిరి.

భవానితాలూకాలో జయకరంగారు పనిజేసిరి. కాచేరి భవాని నదితరగ్రామములన్నింటికి బోయి పైపద్ధతుల ననుస రించి ప్రజలదుప్పితిని బాచెను. గ్రామోద్యోగులు రివెన్యూ ఉద్యోగులు వారికి చాల సహాయముజేసిరి. ఇచ్చటగూడ రాయ కృష్ణ మిమనసారు పనిజేయుచుంటచే హరికి విడచిపెట్టబడెను. భవానీనగరమున సహకార గృహనిర్మాణ సంఘ ము స్థాపించుచున్నట్లు జరుగుచున్నది. అందు వాటాల్లోకొ నుటకై కొందరికి ధనసహాయ మొసంగుటకు ఆయన నిశ్చయం చెను. అందులకు ముచూరు 8500 నుండి రూ 4000 వరకు గావ లసియుండునని అంచనాచేసిరి. వాటంగ్రామములలో నూతన స్థలము వశపరుచుకొనుటకు అంచనా చేయబడెను. ఇప్పటివర కు 271 కుటుంబములకు రూ 2000 వెచ్చించబడెను.

దక్షిణ ఆర్కాటు

వీరంబరం తాలూకాలో కొన్నిగ్రామముల కవ్వరసు సహాయపు యేర్పాటులు చేయవలెనని తెలిసి పి. కొదండరావు గారు పోయిరి. ఆయన కంజం కొల్లాయి ఆరానూరు గ్రామ ములకు బోయి 31 కుటుంబములకు రూ 750 పంచి యిచ్చెను. ఇంకను రెండుగ్రామములు మిగిలియున్నవి.

మలబారు

ఎం. ఎస్. మాధవరావుగారు మలబారువరదల సహాయ సంఘమునకు జాయింటు కార్యదర్శి. ఈయన అచ్చట కొన్ని తాలూకాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి వలయు యేర్పాటు లొనర్చెను. బొంబాయి సహాయనిధి తరపున కొచిను బ్రావంకూరు రాష్ట్రములందు సంచరించి వచ్చెను. అచ్చట యూగియను క్రిష్టియనుకారేజీ వారు, ఘాదరు ఆలెప్పే జిరాద్లు చన్నకడను, సనాతనధర్మ ప్రామాణ్యువారు బాధితులకు సహాయము జేయుటయందు బూనుకొనిరి. మదరాసు నిధివారు ఇచ్చోటికి రూ 8500 ప్రత్యేకించి యిచ్చిరి.

కేంద్రకార్యాలయము

మదరాసులోనున్న కేంద్రకార్యాలయము డబ్బల్ హిండ్ (క్రై. యు. సం.) ఆర్. నూర్యనారాయణరావు (భా. సే సం.) గార్ల యధీనమునందున్నది. వీరుయెప్పుడు మదరాసు నిధికి సంబంధించినంతవరకు మా సంఘప్రతినిధులుగానుందురు. వారు వివిధప్రాంతములనుండి ప్రతివారము నివేదికలను తెప్పించి ఎచ్చట నెంతసహాయ మువరచుగా నున్నదో ధనమొసంగిన వారికి తెలియజరుచుందురు.

ఆర్థిక విషయములు

మొదటనుండియు యీ కార్యముల కెక్కుడు భవన మవసర మని తలంచబడినది. కాని, బొంబాయి మదరాసు నిధులసహా

Table with 2 columns: Item (e.g., బొంబాయి, మదరాసు నిధులు, సింహాశనిధి) and Amount (e.g., 26500, 9,000, 5,000).

రూ 44989.

ఇందు మొదట రెండు సంవత్సరముల వలబాదనకు వేరుగా కొంత భన ముపిరి.

మైలాపూరు హత్య కేసు

న్యాయమూర్తి కృష్ణమగారియెదుట

హైకోర్టు న్యాయసమన్లు

ఈదినము హైకోర్టు న్యాయసమన్లు ప్రారంభమయ్యెను. న్యాయమూర్తి కృష్ణమగారి రథక్షత్ర వహించిరి. ప్రథమమున మైలాపూరు హత్య కేసు విచారణ ప్రారంభ మయ్యెను. ఇందు (1) మురుగప్పపిళ్ళై అను పాలమనిషి, చెల్లెల్లు పెరుమాళ్ళు చెట్టియన నాతనిని కర్రతో తలకొట్టి హతమయ్యెనని ప

ముగాని హత్యనేర మొనర్చినదియు (2) వ ముద్దయ్యను తంబియనప్పను అను నాతడు 1వ ముద్దయ్యకి పెనెరమొనర్చుటలో సహాయమొనర్చినదియు నేర ముహాసించుచుండి ఆక్షింపు చీపువుపై నెడిన్చి మేజిస్ట్రేటుగ క. పాండలేగానిచే ఈ కేసు నెవన్యునకు కమ్మిటు చేయబడెను.

క్రాంత్యర్థుల వ్రేల్చింపబడి ముద్దయ్యలు తమపైకా పింపబడిన ఆరోపణలను దా మొనర్చు తరని చెప్పిరి.

ముద్దయ్యల తరపున సి. నరసింహాచారి, అనంతరామ అయ్యగారు హాజరై మిక్సడు జూరీచే నీ కేసు విచారింపబడ నతనిని కోరిరి.

అందుపై నీక్రిందివారు ఈ కేసును విచారింపబడు న్నెవ ను జూరీగా నియమింపబడిరి. (1) డబ్బు. ఎఫ్. రెనన్ (2) జె. హెచ్ రాధాకృష్ణ (3) సి ముఖ్యరావు (4) జె. డబ్బు. బ్రా సుపాడు (5) టి. వి. రాజా రామబాబి (6) జె.ఆర్. ఆదికేశ వుల్లునాయుడు (7) వి. కృష్ణఅయ్య (8) డబ్బు. గోపాలన్ 9. డి. కె. ఆచార్యులు.

ప్రభుత్వము తరపున బాధ్యులు కె.పి.హినను. క్రామప్రా ిఖ్యులు గారు కేసును ప్రారంభించుచు ప్రాసిక్యూషను కథ నమును చెలిపిరి.

1 ముద్దయ్యయ్య, చంపబడిన చెల్లెల్లు పెరుమాళ్ళ చెట్టి యు ఇరుగుపొరుగునవసించువారు వారంట్లు మైలాపూరులో మలియపరచే పీఠిని గలవు 16 తేదీ రాత్రి 1 ముద్దయ్య తన యింటికిని, చెల్లెల్లు పెరుమాళ్ళు చెట్టి యింటికిని మధ్యగల పీఠి లోని భాగస్థలముననొక ఆవును గట్టెను. చెల్లెల్లు భార్య అచ్చలు డిల్లలు ఆమెతో నెదరనియు, అపు నచ్చలు కట్టినచో నది డిల్లలను సాదుమనయు, అతడెవించెను. అందుపై ఆమెకును 1 ముద్దయ్యకిని వాక్కులహము జరిగెను. ఇంతలో చెల్లెల్లు చెట్టి ఇంటిలోనుండి వెలువకు నచ్చెను. అంతట చెల్లెల్లుయు 1 ముద్దయ్యయు నొకరి నొకరు తిట్టుకొనిరి. ఇంతలో రెండవ ముద్దయ్య వచ్చెను. (1) ముద్దయ్య రెండవ ముద్దయ్యతో చెల్లెల్లు చెట్టిని పట్టుకొను మని చెప్పెను. 2 వ ముద్దయ్య చెల్లెల్లు పెరుమాళ్ళ చెట్టిని పట్టుకొనెను. 1 ముద్దయ్య తనయింటిలోనికి వెళ్లి ఒక కర్రను చెచ్చి దానితో చెల్లెల్లు చెట్టి తలమీద రెండు మూడు తిట్టులు కొట్టెను. అంతట చెల్లెల్లు చెట్టి తలపరిగి స్పృహ దప్పి పడిపోయెను. అంతట చెల్లెల్లు చెట్టి భార్యయు, కాజా ఉద్దీక సాహెబు అను నాతడును బోలీసు స్టేషనువద్దకు వెళ్లిరి పొర్టుచేయగా ఇరువురు పోలీసులు వచ్చిరి. చెల్లెల్లు చెట్టి స్పృహదప్పియున్న స్థితియందే బోలీసువారిచేరాయకేటవెద్య కాలకు గొనిపోయెను. అతనికి వైద్యకాలయందుకట్టు గట్టితిరిగి బండిలో వేసి పంపివేసిరి. చెల్లెల్లు చెట్టి మరునాడు శవరలు హా స్పట్టులలోనికి గొనిపోయిరి. మంగళవారమున నాతడు శవర లు హాస్పిట్టులందు వారణించెను.

శ్రీనివాసరాజు ఇతగుమన్యులి.

నల్లరు పొంగిలవై కేసు

గ్లీసన్ దంపతులను గొట్టినందులకు

విచారణ ప్రారంభము

తంగూరు, నవంబరు 1:— నల్లరు పొంగిలవై కేసు నొక గృహస్థునిమీదను తేబడినకేసు విచారణము నేడు ప్రారంభ మయ్యెను. 307 వ కేసును ప్రకారమునగాని తేక 826 కేసుతో ఐ. పి. సి. 84 కేసు కలిపిగాని ముద్దయ్యలపై పదమిటి సవ దివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారు గ్లాడ్విల్ గారియెదుట గ్లీసన్ పండితుని వానిభార్యను కొట్టుటగాని జంపుటగాని అభి ప్రాయముతో వచ్చిరిని ముద్దయ్యలపై కేసు తేబడినది.

కార్యరత్ జె. జె. బెల్లుగారి సాక్ష్యము

రాజుగారి రిజిమెంటులోనున్న కార్యరత్ జె. జె. బెల్లు గారు విచారింపబడిరి. అక్టోబరు 9 వ తారీఖురాత్రి సుమారు 8 తేక 8.30 గంటలకు వారును డిగ్గెట్టు అను పైనుడును గలసి గాడ్విన్ రోడ్డునుండా నొక రిక్షాబండిలో బోవుచుండ వెనుక నుండి కొంతమందిపొంగిలు కొట్టవచ్చిరిని బెల్లుగారు చెప్పిరి. బెల్లుగారు స్నేహితునిదివి బండిలోనుండినుండి పారిపోయెను. డిగ్గెట్టు గారి రోదన ధ్వనులు వినిపించె నని చెల్లిరి. స్నేహితుని జూయటకు వెనుకకు బెల్లుగారు దిగి చూడలేదు. గాడ్విన్ భార్యకుటును వారొక అడ్డుబాటు మోటారుబండిలో బోయిరి. రిక్షాబండి నెంబరు గాని వానిని లాగువానినిగాని బెల్లుగారెదగరు. బెల్లుగారికి గాయములేమియు దగులలేదు. పొంగిల వాయన పోల్చలేరు. స్నేహితుడు డిగ్గెట్టు వైస్యమునండి పంపివేయబడెను. ఆయన యింగ్లాండునకు బోయెను.

క్రామపరీక్ష జేయగా వారుకేలు వేయలేదనియు గాడ్విన్ కమిషనరు రోడ్డుజంక్షనులో బెల్లుగా రెవ్వరినిజూడ లేదనియు చెల్లిరి.

ప్రాఫెసర్ గ్లీసన్ గారి సాక్ష్యము

అక్టోబరు 9 తేదీ రాత్రి సుమారు 8.30 గంటలకుమీ వనరు రోడ్డునుండా పట్టణము వైపునకు బోవుచుండెనని గ్లీ సుగారు చెల్లిరి. భార్యకూడ వచ్చుచుండెను. గాడ్విన్ కమి షనరురోడ్డుజంక్షనువద్దకు రాక భార్యమే కామాయునునుధరించి వారినుంపును గ్లీసనుగారు చూచిరి. కొంతమంది వారి కుడివైపును కొంతమంది యెడమవైపు గను బోయిరి.

గ్లీ సన్ దం ప తు లు జ క్ష ను మ ద్య కు రా గానే పొంగిల బృందము వారికేసిజూచెను. గ్లీసన్ గారికి బక్కాభావ స్వల్పముగా చెలియును. పొంగిలు గ్లీసనుదంప తులను జూచిన దరువాత విసరబడెను. అ వి యె డ మ చేతిమీద నుండి పోయి గ్లీసనుగారి భార్యచేతిలో నున్న వైసాదేశపుగొడుగుకుగిరి. వారియెడమవైపున గలపొంగిలవద్ద నుండివచ్చెను. మీరుగ్లీసనుగారివైపునకువచ్చుచుండిరి. భార్యనువెను కవిడిచి గ్లీసనుచారు మీరెదురుగవచ్చిరి. వారివైపునకుగ్లీసను గారురాగానే యెదోదీసికొని గ్లీసనుగారివైపున గొట్టుబో యిరి. కాని గ్లీ స ను గా ను గొ డు గు తో చె బ్బు ద గు ల కు ం డ నా పు కొ ని రి. చె బ్బు కు చె బ్బు గ్లీ స ను గా రిచ్చిరి. గ్లీసనుగారు చెప్పకు చెబ్బుకొట్టకనే భార్యనుగొనిని వెనుకకులాగెను. ఇదరుకొనొక వైపునకు బుగిడిరి. పొంగి లువెన్నంటుచుండిరి. వెనుకనుంచుమనవచ్చుచు పొంగిలు గ్లీసనుభా ర్యవైపునగొట్టుటచే నామెభూమిమీదబడెను. ఆమెభూ మిమీదబడినపిమ్మట కూడవామనై తిమిద నొక చెబ్బుకొట్టి.

గాయములుదగిలినట్లువారికప్పుడుచెలియలేదు. పిమ్మట అంతయు జల్లారెను. గ్లీసనుగారికి భార్యనుగొడుగుండ దీసికొనిపోవుచుండ యింకొకకర్ర విసరబడెను. వారొక మొదటితరగతి గుట్టపుబం డినిజూచిరి. సహాయముకొర కిద్దిరునుకేలువేసిరిగాని గుట్ట పుబండిగాని అడ్డుబాటు మోటారుబండిగానిఅగలేదు. పీఠిక భుటిభాగమున రెండు మొదటితరగతిగుట్టపుబండ్లను గ్లీసను గారిభార్యచూచెను. ఆమెమగనినడపింపుకొని అందొకగుట్టపు బండిలో గూర్చుని ఆనుపత్రికిబోయిరి. వాకినిచూచుట వెన రై న పోలీ సు వారు వచ్చి రో లే దో జ్ఞా ప క ము లే దు వారు ఆనుపత్రిలో చి కి త్న కొ ర కు ప్ర వేశించిరి. కడచిన బుధవారమునాదానుపత్రినుండి వచ్చిరి. గా యులు మూలమున గ్లీసన్ గారి భార్యకు చాల నీరసముగ ను న్నది. సాధ్యమైనంత వేగమున వారుమెరికా బోవలయునని ర లమచున్నారు. వారు పొంగిలను జూచినను గుర్తింపజాలరు. అల్లరి జరిగినపుడు ధరించిన ఉడుపులను సాక్షి గుర్తించెను.

పట్టు గీసినవానికి అల్లరి జరిగినచోటు సాక్షి గుర్తించి జూచెను. అక్కడ అంగడులేమియు ఉన్నట్లు సాక్షి గుర్తించ లేదు. కోర్టులో వాని భార్య సాక్ష్యమిచ్చుననబడు. ఆనుపత్రిక దీసికొనిపోయిన గుట్టపుబండిని గుర్తించ జాలదు. బండి నెంబరును సాక్షికి చెలియుదు. కుడివైపున వొకగాయమును విపుమీద వొకగాయమును సాక్షికి దగిలెను. కొట్టుటకు వచ్చిన సమయముందు సాక్షి వర్షముచే దడవకుండ నాతనిపట్టి కొట్టును దొడిగికొనెను. తండు గాయములును వెక్కుచెబ్బులు సాక్షి భార్య కు దగిలెను. రండు గాయములును తలమీద దగిలెను. వారు పరుగెత్తి పోవు సప్పు దెంతమంది పొంగిలు తమ్ము వెంటనంటిలో సాక్షి జెప్ప జాలదు. వారి నిద్దరను గొట్టుటకు వచ్చునప్పటికి వారుజంక్షను బూర్తిగ చాటలేదు. వారిద్దరును సహాయముకొరకరచిరి. కాని యెవ్వరును సహాయమియ రాలేదు. పోలీసువానిని గాని హైందవుని గాని సాక్షి అప్పడచ్చట జూడలేదు. కొట్టుటకు వచ్చినప్పుడు వారు స్పీరిటుడిపముక్రిందనుండిరి. విడువకుండ కొంతసేపు సహాయముకొరకు సాక్షి కే క లు వే సె ను. గుట్టపుబండిలో గూర్చున్న పిమ్మట సహాయము చేయుట కొర కవరైన వచ్చిరో లేదో సాక్షికి యెరుక లేదు.

దంపతులు భయమును సహాయము కొరకరచితిరినియు వెవ్వరునారలేదనియు క్రాసు పరీక్షలో గ్లీ సన్ గారు చెల్లిరి. పోలీసువానినిగాని హైందవునిగాని నచ్చట జూడలేదనిరి. కొట్టుటకు వచ్చినవారందరు కామాయవస్త్రములను ధరించిరి.

జె. నిగెట్ గారి సాక్ష్యము

డిగ్గెట్టు పైనుకునికి దగిలిన గాయమును దానుజూచితినిని యు, వానిని తన మోటారుకారలో గూర్చుండబెట్టుకొంటి నని ప్రాధేపరు నిగెట్టుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

గుట్టపుబండివాని సాక్ష్యము

ఒక రోగిని ఆనుపత్రిలో విడిచి బండిలోడ్డుమీద నాపి యుండగా నొక దొరయు దొరసానియు "రమ్ము" "రమ్ము" అని వేయుకేలు వినవచ్చెనని బండిలోలు మేకు మోడిను సాక్ష్యమిచ్చెను. వాని ప్రక్కనుండి మోటారు బండిపోయెను. అది వారిమీదనుండి బోయెనేమో యని మేకుమోడిను రలచెను. వా రభయమును జండికద్దకు వచ్చి అనుపత్రిక వేగముగ తమ్ము దీసికొనిబొమ్మరిరి. వారి దుస్తులపై రక్తము నారడు జూచెను. సాక్షికి కొంచెము కంగారు బట్టి యిటునటు జూచెను. గాడ్వి ను కమిషనరు రోడ్డుమూల నల్లరెదుగురు పొంగిలను సాక్షి చూచెను.

గ్లీసను దంపతులను సాక్షి ఆనుపత్రికి గొంపోయెను. సానువారమువరకును కేసు వాయిదా వేయబడెను. (ఆ. ప్రె)

బెంగుళూరు జూబు

మునిసిపల్ ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక

నవంబరు 2:—ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక 5 తేదీని జరుగును. బి. కె. గడుదాచారి, మహమ్మద్ అబ్బాస్ ఖాన్ గారు పోటీ దారులు కాని మొదటివారు గెలువవచ్చును.

మిషనరీ దురాగతము

లక్నూవు, ఆమె కొడుకు వెంటనుబ్బ అనువారు అస్స త్రిలో నుండగా మిషనరీవారు వీరిని క్రైస్తవమతములో కలిపిరి. అల్లెవాడికి 11 ఏండ్లు అత డొకరోజున పొరుగువారితో తన్ను, తల్లిని, బలవంతముగా మాంసము తిరిపించి మతములో కలుపుకొనిరని చెప్పవచ్చుండెను. అంతేగాక తన్ను తల్లిని తిరుగ పొందువులలో కలుపుకొనడనికోరెను. డిల్లవానికి హిందూ పండితులు ప్రాయశ్చిత్తము చేసిరి. మరునాడు బహిరంగసభ జరిగినది.

అందులో ప్రాయశ్చిత్తముక్రిందవైన ఖచ్చు 80 మి మహారాష్ట్రనిచో పాతకాలల బహిష్కారము గావించబడున ని తీర్మానించిరి. వీరికి మునిసిపాలిటీవా రేదెబ్బవైన సాయము చేయకూడవని తీర్మానించిరి. కాని బ్రాహ్మసండితులు మత ల హిందువులలో కలుపుకొను నాదార్యము మాపుమన్నందుకు మందులు.

కాంగ్రెసు రాజకీయములు

అక్టోబరు 29 తేదీని కాంగ్రెసుసభ్యులు ఒక సభవేసిరి. బాల్ గుట్టగారి నిర్బంధవిధానమును నిరసించుచు తీర్మానించిరి.

అఖిలభారత వీరశైవసభ

డిసెంబరులో జరుగవలసిన యీసభ మార్చిలో జరుగు నని తెలియుచున్నది.

ఒక్కలిగర విద్యాభివృద్ధిసంఘము

ఈసంఘముమువారి 8 వ సభి 8, 9, తేదీలులో జరుగును. (స్వకీయ విశ్లేషణ)

వంగరాష్ట్రమున క్రొత్త నిర్బంధచట్టములు

రాష్ట్రమునందంతటను హతటాలులు

దేశమునందంతటను బహిరంగసభలు

సంయుక్తరాష్ట్రముల రాజకీయసభ

వికలభాయిపక్షాలు, ఎన్. సి. కెల్లూరు, జమ్నాదాసుమెహతా, పురుషోత్తమదాసు టాండను, మహామదు యాకూబుగార్లు మున్నగునాయకుల పసంగములు.

కలకత్తా హతటాలు

శనివారమునాడు జరిగినది.

శనివారమునాడు ఉత్తరభాగమున కలకత్తానగరమున హతటాలు ప్రారంభమైనది. ఉత్తరభాగమున దుకాణములు విస్తారముగా మూయబడినవి. బండ్లు చాలకొద్దిగా తిరిగినవి. టాలిటోలా నేతలను పేటలలో అన్ని దుకాణములు మూయబడలేదు. కేవల చారంగిపిల్లలలో వ్యాపారము మామూలుప్రకారము జరిగినది. మ్యూనిసిపలు మార్కెటులును కార్యాలయములును అన్నియును మూయబడినవి. మ్యూనిసిపలు నవుకరల పిల్లలు తుడుచువారును మైలనెత్తువారునుగూడ పని చేయవక్కరలేదని ఆజ్ఞాపించుటచే నగరములో పెక్కుతావులు అపరిశుభ్రముగా నుండెను.

బహిరంగ సభలు

వంగరాష్ట్రమునం దన్ని పట్టణములలోను శుక్రవారమునాడు సాయంకాలము బహిరంగసభలు జరిగెను. శనివారమునాడు చాలపట్టణములలో హతటాలు జరిగినవి.

లాహోరు

శనివారమునాడు సాయంకాలము లాహోరులో బహిరంగసభ జరిగినది. చాలమంది కాంగ్రెసు వారును స్వరాజ్యపక్షము వారును యితరులను ఉపన్యసించిరి. ఆదివారమునాడు పంజాబులో పెద్దపట్టణములన్నిటిలోను సభలు జరిగెను.

బొంబాయి

వికలభాయి పక్షముగారి అధ్యక్షతక్రింద శనివారమునాడు సాయంకాలము గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. "క్షిదులో నుండియే మేలువచ్చును. బెల్గాంలో అన్ని పక్షములవారను మహాసభలో కలిసి పనిచేసెదరని నమ్మదను. ఇండియా ప్రభుత్వ శాసనమునందలి 72 వ శక్తి నునందుగల విపరీతాధికారముల వంటి నిరంకుశాధికారములను నాగరకత గల ఏ ప్రభుత్వమును ఒక వ్యక్తి అధీనము చేసియుండలేదు. రెండేండ్లనుండి వంగరాష్ట్రమున విప్లవవాదము జరుగుచున్నదని అందరు పెరుగుదురు. భారతశాసన సభయును రాష్ట్రీయ శాసనసభయును కూడుచున్న సమయమున రాజప్రతినిధి యాఉత్తరవుల నేల అమలులో పెట్టలేదు. నిర్బంధ విధానమువలన శాంతి సద్భావము లెన్నటికిని కలుగవు. ఈపరిపాలన వలననే ఆరాజకము పుట్టినది. దేశీయులు ఆరాజకమును కఠినముగా నిరసించినగాని అది అంతరింపదు. దేశీయుల నాకర్షించుటకు సాధనము సమాధానముగాని కఠినశాసనములు కావు. నిర్బంధవిధానము నవలంబించుచున్న దేశీయులు సహాయముచేయవలెనని రిండింగుప్రభువు కోరుట మాన్పావచ్చును." దేశీయులందఱును ఏకీభవించి నిరంకుశాధికారముల నెదిరింపవలెనని అని పట్టుకొని నుడివిరి.

"వంగరాష్ట్రమువారి కిష్టట్లు సహాయము చేయుటకు దేశీయులందఱును సంసిద్ధులుగా నున్నారు. రాజప్రతినిధి ప్రకటనము ప్రపంచవాదులకు భీతిని కలవరమును కలిగించునట్టిదిగా నున్నది." అని యమునాదాసు మెహతాగారు నుడివిరి.

ఇది స్వరాజ్యపక్షమువారిపై అక్రమము అనుచితమునగు దాడియని నాకూరుగారు నుడివిరి.

ఈ సంఘటనలలో ప్రాణముల సర్పించుటకు దేశీయులందఱును సరిసిద్ధులు కావలెనని మూలానా మోతాతీగారు నుడివిరి.

పూనా

శనివారమునాడు శివాజీమందిరమున స్వరాజ్యపక్షము వారి ఏర్పాటు ప్రకారము కెల్లూరుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. కాసన సభ్యులు పలువురును యితర ప్రముఖులును సభకు వచ్చిరి. కెల్లూరుగారు డిప్యూటీ సర్పాసము నొసగిరి. కొన్ని తీర్మానము లామోదించబడెను.

మహామదు యాకూబుగారు (ఎం. ఎల్. ఏ.)

(నేపనల్లు పార్టీ)

"రిడింగ్ నియమ (రిడింగ్) అన్ని ప్రభుత్వము వంగరాష్ట్రమున ఆకస్మికముగ విజృంభించినది. రాజనీతి జ్ఞాతకు భంగకరముగు సీదర్యము చేయుటందర గల్గించిరి. కాసనసభలు చేయుట హక్కులను కాపాడవలసిన పూర్తిగా స్వచ్ఛమైనది. కాసనసభవారి అనుమతి నేల బడయ లేదు? ఇట్టి నిరంకుశచర్యలవలన రాజ్యభక్తులగుడ నమ్మకము తొలగుట తటస్థించును" అని యాకూబుగారు (మురాదబాదు) నుడివిరి. (అ|| ప్రె||)

నాగపూరు

డాక్టరు మూంజీగారి అధ్యక్షతక్రింద నాగపూరులో బహిరంగసభ జరిగినది. బాల్కన్ అధ్యక్షులగు గారు తీర్మానము నుపపాదించుచు నుపన్యసించిరి. ఆర్డినెన్సును అమలు జరుపుట ఆచెట్టులుచేయుట అక్రమము. విప్లవములు కలిగిన దేశములలో ఎన్నికఠినశాసనము లుండినను విదేశములనుండి ఆయుధములను వారు తెప్పించ గలిగియుండినను చరిత్రవలన తెలియుచున్నది. భారతదేశమునగూడ విదేశములనుండి ఎటులనో ఆయుధములు వచ్చుచునే యున్నవి. గాన కఠినశాసనములవలన విప్లవకారుల కన్నటికిని నిరోధము కలుగుటయేలేదు. నష్టపడు వారు సామాన్యప్రజలే అగుచున్నారు. దొరతనమువారి కఠినశాసనమును రద్దుపరచుకొన గలుగునట్లు మనము గట్టిఅందోళనము చేయవలెను. అని అధ్యక్షులగుగారు నుడివిరి. మరి కొందరుగూడ నుపన్యసించిరి. తీర్మాన మామోదించబడెను. డాక్టరు మూంజీ, అధ్యక్షులగుగారు నేడు రివ శేధి రుకతాను బయలుదేరిరి. ఆరేయియలోనే కెల్లూరు జయకరుగార్లుగూడ వెళ్లునుండిరి. (అ. ప్రె.)

మచిలీపట్టణము

నిన్న ఆదివారమునాడు బందరు పట్టణమున శ్రీయత అవ్వ కృష్ణమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రింద ప్రజాసంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము బహిరంగసభ జరిగినది. వంగరాష్ట్రమున కఠినశాసనములను ప్రయోగించుట అక్రమము. నాయకులను ఆరెట్టుచేయుట అనుచితము. అన్ని రాజకీయపక్షములవారును ఏకీభవించవలెనని అను తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించబడెను. (స్వకీయవిలేఖరి తంతివార్త)

ప్రథమ కర్నాటక

ఆయుర్వేద మహాసభ

అధ్యక్షక నియోజనము

ఈమహాసభ కర్నాటకముగా మూడవసారి కేరళను మాచించుటకు నవంబరు 15 వ తేదీ వరకు గడువియ్యబడెను. ప్రధర్నమున కర్నాటకముగా ఎన్నుకొనబడిన సర్ ఎం. విశ్వేశ్వరయ్యగారే మహాసభకుగూడ అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనబడిన కొందరు మాచించిరి. సభలో పాల్గొన దలచినవారు ఈనెల 15 వ తేదీలోగా తమ భావములు కార్యదర్శికి తెలియజేయవలెను.

"ప్రధర్నముకు బంపదలచిన సామగ్రిలు డిశంబరు 15 మొదటి తేదీలోగా కార్యదర్శికి చేరునట్లు పంపగోరెదము" అని విద్యాకే. కే.మ.కృష్ణగారు వ్రాసిరి.

స్థానిక వార్తలు

హరికథా కాలక్షేపము:—1924 నవంబరు 2 తేదీ చెన్నకట్నం మలయపెరుమాళ్లు తిథి నె 7 య గృహమునందు, గోదావరిజిల్లా వాస్తవ్యులు పండిత కవిరాజ భాస్కరదాసుగారిచే కవీరుదాసుచరిత్ర హరికథా కాలక్షేపము జరుపబడెను. తత్కాలక్షేపము క్రావ్యముగాను, సంస్కృత పదయుక్తముగా అంగ్రమునందు జరిపి ముమ్మందరిని ఆనందాభివృద్ధిలాడించి డ్డెను. పార్థసారథి నాయకుడు.

కావేరి మెట్టూరు ప్రాజెక్టు:—కావేరి వరదల సంవర్షము మెట్టూరు ప్రాజెక్టు అంచనాలు యేర్పాటులు స్థానాలు అన్నింటిని మరియొకసారి సరిజూడవలసినదని ఇండియా కొరతనమువారు ఈ తరువు చేసినట్లు అసోసియేటెడు ప్రెసు వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపబడినది. అట్టి ఉత్తరశ్రమియు మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి చేరలేదని ప్రభుత్వ కార్యదర్శి ప్రకటించుచున్నాడు.

మైసూరు చౌడయ్యగారు-ఏడుతీగెల ఫిడెలు:—గానవికారదులగు బిడాం క్రిష్ణప్పగారి శిష్యులగు చౌడయ్యగారు, గతశనివారమునాడు ఘోషలేమండలమున తమచేతయారుతేయబడిన ఏడుతీగెల ఫిడెలుపై మిగుల మనహారముగ వాయిచి, సభ్యులను సంతసించెననిరి. ఒకరు నోటితో పాడుచుండ, చిరొకరు ఫిడెలువాయిచుచున్నారాయన ప్రముఖవీరివాడ్యము గలుగజేసెను. చౌడయ్యగారిదివరకే చెన్నపురిలో విశేష ప్రఖ్యాతిని గణించిరి. ఇకముందింకను ఎక్కుడు ప్రసిద్ధిబడవెదరని భావించెదము.

మదరాసు పాకీవాండ్ర సంఘము:—శనివారము సాయంకాలము నేపియర్ పార్కులో మదరాసు పాకీవాండ్ర బహిరంగసభ జరిగినది. రా|| బి|| సి. నటేశమొదలియారు గారధ్యక్షత వహించిరి. కార్పొరేషన్ క్రింద తన పాకీవాండ్రును కార్పొరేషను ఆధికారముకిందికి తెచ్చుటనుగూర్చి యోజించుటకీసభ జరిగెను. బి. శ్రీరాములునాయుడు, ముఖ్యమహమ్మద్, మినాక్షీసుందరం పి.పెళ్ళ, బి. ఎల్. శాస్త్రిగార్లు హాజరైరి అధ్యక్షులు కార్పొరేషను ఆధికారము క్రింద నుండుట మంచిదనిరి. బి. ఎల్. శాస్త్రిగారు రెడిరించిరి. తరువాత ఘోషమహమ్మద్ గారు నుపన్యసించిరి. తరువాత శ్రీరాములుగారు ఈసంఘమువారికి జీవితకార్యదర్శిగా రిరూపాక్షుల జీతముమీద ఏర్పాటుచేయుటను.

రాకపోకలు:—రెడి గారు మదరాసు వచ్చిరి. డి. ఎన్. స్ట్రావిగారు కాకినాడ నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి. బాల్కన్ రమ్మ, సెనీగోమాన్, కెప్టెన్ గోమన్ గార్లు మదరాసునుంచి శనివారంరాత్రి ఉదకముండలము వెళ్లిరి.

రా|| బి|| ఎన్. గోపాలస్వామయ్యంగార్ పంచాయతీ రిజిస్ట్రారుజనరలు శనివారంరాత్రి అనంతపురం వెళ్లిరి.

మదరాసు స్వరాజ్యపక్ష అధ్యక్షుడు ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, భారతశాసనసభా స్వరాజ్యపక్ష కార్యదర్శి ఏ. రంగస్వామయ్యంగారు, ఎన్. సత్యమూర్తిగారు, సి. ఆర్. దాసుగారి భవనమున తేపు జరుగబోవు అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకసభ సమావేశమునకై శనివారము రాత్రి కలకత్తా వెళ్లిరి.

కమాండర్ సి. ఆర్. కేంబెల్ ప్రెసిడెన్సీ పోర్టాఫీసురు మదరాసు కీప్రాడున వచ్చిరి.

ఏ. రంగస్వామయ్యంగారు పశ్చిమాంధ్రదేశపు కూలీవారు అస్సామనుంచి తిరిగివచ్చినందుకు స్థితిగతుల విచారించుటకు అనంతపురం నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి. సి. ఎఫ్. పాడిగన్ గారుగూడ ఈవనికే యారాత్రి వెళ్లుదురు.

కర్నల్ క్లౌసు, మార్పు, తేతెన్ (రైల్వే ఉద్యోగులు) పెన్షన్ ట్రయములో రాయుచూరు వెళ్లిరి.

హావే కేన్ సన్ గారు డిల్లీ నుంచి మదరాసు వచ్చిరి. ఈ రాత్రి తిరుచినాపల్లి వెళ్లుదురు.

శిరోవేదన మాత్రము

20 మూత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల సుపయోగించుటవలన కైత్యపు తలనొప్పి, టింటిల నొప్పి నెట్టనే బోవును. అమృతాంజనము డిబ్బీ, మదరాసు బొంబాయి

మెక్కావతనము

(లండన్ ప్రైము)

"లండన్ ప్రైము" యిట్లు (నాయునున్నది:—

మెక్కా పడిపోయినది. అంతటను అకాంతి ము మార్పు ను గల్గుచున్న యిక్కాలమున యీవతనమును తెలియకుండ గలిగినదానిని తెలియనట్లుండరాదు. గతకేతాబ్రారంభము హడావిడిలోవలె వాహాబీలు ఇస్లాము పవిత్రపట్టణమును ముట్టడించిరి. ఈవాహాబీలు అతేబియానునకు పీఠభూమియందునువారు. వీరికున్న మత నిబంధనలు వీరినిగట్టికట్టిపడవేయలేదు. కాని నెజదునులైన ఇబ్నెసాదు అద్దుల నాయకత్వమున నేడుమరల నేకమై దౌర్జన్యమునకు బయలుదేరిరి. కొన్నివారములక్రింద పనిజేయు దొమ్మిగాండ్రు టైయపును ముట్టడించినప్పటినుండియు, హెజాజరాజ్యము కల్లోలస్థితిలో నుండెను. మెక్కాదేవాలయముల అధిపతియు, హెజాజ రాజునకు హుసేను తన మంత్రుల నిర్బంధమువల్లనే రాజ్యము విడిచిపోవలసివచ్చెను. ఆయన పెద్దకుమారుడు అలీ ఆయనస్థానమున నెలకొల్పబడెను. హుసేను జడ్డాకుబోయి యిప్పుడు పద్మధిష్టులు జేయబడి పంపివేయబడిన రాజులతో జేరెను. ఆయన కుమారుడు అలీ మెక్కాలో కొద్దికాలమే రాజ్యము జేసెను. ఇ బ క్ సా ద్ పై ని కు లు కొంత కాలము ఒదిగియుండిరి. ఆటైయపు నారవంతి భూములలో పంటలు జాన్మియగుటవలన యీ యూధులు చెల్లాచెదురైపోయిరి. వారిలో కలరాబయలుదేరిన దుందురు. లేదా వారినాయకుడు ఇస్లాము ముఖ్యస్థానముపై బడుటకు ముందు బహిష్కరపంచ మేమైన ప్రతిఘటించునాయని వక్రకాలోచనలజేయుచుండవచ్చును. పూర్వపు మహమ్మదీయ మత ధర్మవర్తనలగు వాహాబీలు, మెక్కా యంతయు విగ్రహారాధనయు పిచ్చి అనుమానములును గల్గి చెడిపోవుచున్నదని నమ్మెదరు. వెనుకటి పాతకాలపు మహమ్మదీయులు, ప్రాచ్యదేశీయులు, పూర్వాచారము ప్రకారము ప్రతి సంవత్సరము మెక్కాకు యాత్రపోవుట వాహాబీలకు యేమియు నక్కరలేదు. వారు యీ పవిత్ర పట్టణములో ప్రవేశించుటయనగా మహమ్మదీయ ప్రపంచముపై కాలుదువ్వుటయే యనవలయును. దీనిని తురుష్కులు కాలీఫానులేకుండజేయడమునకు బోల్చవచ్చును. ఈ కాలీఫా పదవిని అల్లకల్లోలమునకు పాలుగాకుండ కాపాడుటకు హుసేను కొంతకాలము ప్రయత్నించెను. తుదకు తనప్రతాపమంతరించుటకు వచ్చుతరిఅదేశ నాయనయే యనుభవించ ప్రయత్నించెను. అరబ్బీ మహమ్మదీయులందు బయల్దేడవిన యీకల్లోలమునందు యీక్రొత్తనవాలుయె దురుతాపులు దినును. ఇస్లాము ప్రపంచము ఆశ్చర్యముతో నిట్టూర్పు విడుచుచు యేమియు తోచకున్నది. ఇబ్నెసాదు వాహాబీనాయకుడు మెక్కాజేరెను. పవిత్రమును దేదీప్యమానమగు మెడినా ఆయన చేతులలో నున్నది. ఆపూడాయన యెటు దిరుగును. ఆయన నాపురా రెవరు?

మెక్కానుట్టిది గ్రేటు బ్రిటనుకు చాల ముఖ్యమైనది. కారణము బ్రిటిషు పౌరులైన మహమ్మదీయులలో నీవార్త అకురముగలగు జేయునని యేకాదు. కాని యీసమయము అరబ్బీ భూములలో బ్రిటిషు పాలనావిధానమునకు పరిక్షోభమయమైయున్నది. ఇబ్నెసాదు మాకు మిత్రుడుగ నుండెను. ఇప్పటికి బ్రిటిషు చేతిక్రిందినుండి దాటిపోయెనని చెప్పవచ్చును. హుసేనుకు ఆయన కుమారులును యుద్ధసమయమున బ్రిటిషుసేనకు సహాయముజేసిరి. వారందరును, సామంతరాజులునగుటకు వీలగు నంతవరకు కొన్ని సంవత్సరములబాటు బ్రిటిషువారు సాయముజేసిరి. హెజాజలోపై మైలు జాతినీఇబ్నెసాదు ప్రత్యర్థి రక్షించుట గ్రేటుబ్రిటను బాధ్యతయై యున్నదని చెప్పబడెను. ఇంగ్లీషు హెజాజసంధిచిత్తులో నట్టి మరలేమియును రూఢిగ లేదు. హుసేనురాజు కొన్నివరతుల తెట్టుటవలన నింకను ఆసంధిపత్రము సంతకముగాలేదు. ప్రత్యర్థుల పాలకులమధ్య కాంతిగాపాడుటకై బ్రిటిషు ప్రభుత్వము చేయగల మంచిపంటన జేయునటుల మాత్రము వాదానముజేయును. హుసేను స్థానమునవచ్చి నాయన రాజ్యమునుండియే వెడలగొట్టుబడినపుడు సంధిమాట నిశ్చయములేదు. దాని ఫలారంభింపు తీవియుగా మారునపుడు గ్రేటు బ్రిటను నిర్ణయముతో నుండ జాలదు. ఆర్డులగుంపు జెగ్గాలో జేరి యెటుబోవుటకు తోపకున్నది. పాలస్తీనులో ట్రాన్సుజోర్డనులోను నూతనముగ ఆకాంతి బయలుదేరునట్లున్నది. ఈక్రొత్త అరబ్బీ యుద్ధమునువలన ఈజిప్టులో పరిస్థితులు విషమించును. ఇకను యెప్పుడును మిత్రులుగ నుండని దేశములు యింకను యీపరిస్థితి లెట్లు అభివృద్ధి

భారతనమస్య - తత్పరిష్కారము

ఎన్నికలకు ముందు బ్యాంకుగారి(కన్వేట్వేపు నాయకుడు) ఉపన్యాసము

కన్వేట్వేపు పక్ష నాయకుడగు బ్యాంకుగారు ఆక్టోబరు 15 వ తేదీ సాయంత్రము క్విన్సుహాల్లో కన్వేట్వేపుల వహాసభయందు దుపన్యసించు భారతయోగజేమముల గోరిన వారై యిట్లు జెప్పిరి.

భారతదేశ యోగజేమము

ఇక నుపన్యాసమును ముగించి కూర్చునుటకు ముందు సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన విషయములగుర్చి చెప్పెదను. (హర్షము) సామ్రాజ్యము ను గురించి మాటాడుటలో ముందు ప్రస్తుతము మనకు ఆందోళన కారణముగనున్న భారతదేశమునుగూర్చి చెప్పెదను. ఆదేశములో అతివాదుల విధ్వంసక ప్రయత్నములవలన బెంగాలు రాష్ట్రము నందును మధ్య రాష్ట్రము లందును, సంస్కరణముల ప్రకారము నెలకొల్పబడిన ప్రభుత్వవిధానము పూర్తిగ నిలచిపోయెను. ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానము పనిజేయుచుండ చేయవలెనని వారికి గల యుద్దేశ్యములను అతివాదు లేమియును దామకొనరు. ఇకను వారు నిర్మాణకార్యములజేసి దేశమును పరిపాలించెదనుందురు. నాకుజూడ వారు తమ కొనగబడిన బాధ్యతను నిర్వర్తించుట కసమర్థుని వ్యక్తము జేయుచున్నటుల గాన్పించుచున్నది.

భారతదేశము హిందూమహమ్మదీయ కల్లోలములతో జేధింపబడుచున్నటుల గనుగొనుచున్నాము. దీనివలన, గాంధీ గారు యీ మధ్య రెండు జాతులకు ను రాజకీయముగ మైత్రిజేమార్పజేసిన ప్రయత్నము లన్నియును వ్యర్థమయ్యెనని తెల్లమైనది. గ్రేటుబ్రిటను రక్షణాస్త్రముబలమైనదియే లేకున్నయెడల ఆదేశములో చాలనోట్టవెనుకయే అల్లకల్లోలమునుండి యుద్ధరించితిమో మరలనట్టిది పొడనూపెడిది. ఇట్టిపరిస్థితులు సమకూరుటకు కొంతవరకు ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ననున్న భారతమంత్రి భయముతో నిశ్చయము లేకుండ అనుసరించు విధానము కారణమని చెప్పవచ్చును. (హర్షము) కార్మిక పక్షము అధికారములోనికి రాకముందు యెప్పుడును భారతదేశములోని అతివాదపక్షముతో సానుభూతి నుద్ఘోషించుచుండిరి. ఇంకను కార్మికపక్షము దేదోకట్టిపెట్టలేదని అతివాదపక్షము దిగ్భ్రమించెడి యున్నారు.

మాపక్షదృష్టిలో భారతదేశ యోగజేమము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నిర్వర్తించవలసిన పరమధర్మముగ గాన్పించుచున్నది. (హర్షము) ఈధర్మనిర్వహణము నెలన మాడుకొట్టుటవైగా జనసంరక్షణయొ, వీల ప్రాణము లాధారపడియున్న పారిశ్రామిక వ్యావసాయక లాభసంరక్షణయు గలుగును. అవసరములేనిదే ఆందోళన జేసినపుడు నిడుచున దేమియును లేదు. దేశము నుపద్రవమునుండి రక్షింపవలెనన్న అతివాదుల విధ్వంసక ప్రయత్నముల ను గురించి యుండ వీలులేదు. సంస్కరణ కాసనము ప్రకారము భారతదేశమునకు వాదానము జేసినట్లే అక్షరతః దా నాచరణలోబెట్టియే క్రమమును సాపింపవలయును. (హర్షము.)

ఆవిధానమునే మేము నిష్కర్షగ నవలంబించెదము. నేడున్న దురదృష్టపరిస్థితుల కన్నదృఢత రమగున వేర్వడి అన్నిజాతులకును విశ్వమేర్పడుకొరకు సంబంధబాంధవ్యములు చక్కగ కుదురుకొరకు మేము మాశక్తివంచనలేకుండ పోటుపడెదము. ఈసమస్య పరిష్కారమునకు ధైర్యమును బలమును సానుభూతియు గావలెను కాని భారతదేశీయులు అమితరాజనక్షిగలవారని నాకు

యగునో యని ఉత్సాహముతో జూచుచుందురు. అట్టిమార్పు శీఘ్రముగ గల్గినపుడు పశ్చిమ ఆసియాదేశములోని బ్రిటిషుమాండేలరీ దేశములందు జాగ్రత్తపడుటయేగాక ప్రభుత్వవిధానమును మొత్తిమొద పునర్నిర్వహణ చేయవలసిన అవసరముగలదు. ఈసందర్భమున బ్రిటిషువారు వెంటనే మానవనేవోదేశ్యముతో కొంతపని జేయవలసిన అవసరము గలదు జెడ్డలో చిక్కుకొని పోయిన ఆర్డులను గ్రేటుబ్రిటను యేదోవిధముగ రక్షింపవనవరముగలదు. ఎవరెవరో అడివిగుంపు పోట్లాడుకొనుటవలన మెక్కా పతనముగల్గెనని యూరుకొనదగినదిగాదు. ఇందువలన యింకను మత రాజకీయ ప్రవృత్తి లేక మయ్యే ఒక కల్లోలపరమద్రుమన తూగులాడు ప్రాచ్యప్రపంచమున యెక్కువకదలిక గల్గును.

నమ్మకము గలదు. వారు యుద్ధసమయమున హృదయపూర్తిగ జేసిన సహాయము జ్ఞాపకముగలదు. అచట సామంతరాజులయితాదార్యమును పరాక్రమమును, వర్తకుల యీవియు, అన్నిటి కన్న ముఖ్యము వారి సైనికులభక్తియు నాకు జ్ఞాపకముగలదు. (హర్షము) ఈసైనికులలో మహారాష్ట్రీలు, డోగ్రాలు, పంజాబీలు, గుర్ఖాలు, పటానులు, యింకను యెందరోగలరు.

ఈసమస్య పరిష్కారయోగ్యమైనదని నాకు తెలియును. కాని మనము భారతీయులయొడ ధర్మమును నిర్వర్తించవలెనన్న అచటనుకొరకు యీకష్టకాలముననుండినేనజేయుచున్న ఇండియను సివిలు ఉద్యోగులు, పోలీసు ఉద్యోగులు, ఇంజనీరులయొడ ముందు మనధర్మమును నిర్వర్తించవలెను. వారందరకును ఆర్థికముగ చాలకష్టము గల్గెను. వారి యవసరములను తగినంత పాటింపవలెనని నానిశ్చయము. (హర్షము) ఏదేశమునందైనను పరిపాలనము తృప్తికరముగ బలవంతముగ సమర్థతో నుండవలెనన్న అది ముఖ్యము. (హర్షము)

భారతదేశమునుగూర్చి యిట్లు కొన్నిమాటలుజెప్పి సామ్రాజ్యమునందెత్తరభాగములగుర్చిగూడ యేదో కొంచెము చెప్పట అవసరములేదని తెలంపను. సంవత్సరముక్రింద యెన్నికలపుడును, పార్లమెంటులో మనయభిప్రాయములు చెలుపవలసి వచ్చినపుడును మనమెట్లు సంబంధించినదియు చెలసినదే.

ఇంగ్లీషులు శ్రీభరెన్సు

ఇదివర కెప్పటివలెనే యిప్పుడును ఇంగ్లీషులు శ్రీభరెన్సు విషయమున సర్వోంగీకారముతో నుండుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. (హర్షము.) సామ్రాజ్యములో నేభాగముగాని వారిస్థితికి మనముహామణజేయుటలేదని ఆందోళన పడునెడలదానిని తీర్చుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. సామ్రాజ్యముయొక్కహృదయము బలముగ నుండినగాని భారతదేశమైనను, సామ్రాజ్యమునందెత్తరభాగములైనను అభివృద్ధి గాంచజాలవు. మనము సామ్రాజ్యహృదయమునే రక్షింపవలయును. సామ్రాజ్యహృదయముకొర కీయీవార మీసంబంధము ప్రారంభించితిమి. మనము యూనియన్.నిష్ఠులము యేవిధమైన భేదాభిప్రాయములున్నను మనదేశమునకు సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన పెద్దవిషయములందు అందరమును కలసి పనిజేయుచున్నయెడల మనము యేపనిజేయుటకు భగవంతుడు వ్రాసిపెట్టెనో దానిని నిర్వర్తించవలెనవారమగుదుము. మనకు ఒక్కఆశయము మాత్రముగలదు. గ్రేటుబ్రిటనుంతయు ఒకటియై బలముగల్గి యభివృద్ధిగాంచు, దేశమును జేయవలయును. (హర్షము-విగ్రాండుమాడా అని లేక) ప్రపంచమంతయును శాంతముగనుండి అభివృద్ధిగాంచుటకు అది యేముఖ్యమని నేను తెలుసుకొని నమ్ముచున్నాను. (దీర్ఘ హర్షము)

ఇంకను బ్యాంకుగారి యుపన్యాస మితరవిషయముల గూర్చి రేపు ప్రకటింపబడును.

కడపమండల సంఘ కార్యనిర్వాహకసభ

నవంబరునెల ౧౦ వ తేదీ సోమవారము కడపమండల కార్యనిర్వాహకసభ సాయంత్రము ౨ గంటలకు ఎక్కుగుట్టలో జరుగును. కాంగ్రెసుపత్రినిధి దరఖాస్తులు ధృవపత్రములున్న విషయములు చర్చింపబడును. కార్యదర్శులు.

శ్రీ ఆంధ్రవిజయ గ్రంథాలయము (తమ్మలగూడెం) నైజాం యిలూకా

మాపురమునకు శ్రీయుత పువ్వాడ వెంకటప్పయ్యగారు విచ్చేసిరి. నరకచతుర్దశివాడు శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారును మా గ్రంథాలయసభ్యులును దీపావళిభిక్షుకులై రు ౫౦ లు వసూలు పరచినారము. నాడు సాయంత్రం శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారి యాధిపత్యమున నొకబహిరంగసభ జరిగినది. మేకల పురుషోత్తమగారు విద్యావిషయమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఆగ్రాస నాధిపతిగారు అంత్యోపన్యాసమున ఆంధ్రుల ప్రస్తుతస్థితి కర్తవ్యము, ప్రజాహితేసేవ మున్నగువిషయములగురించి దీర్ఘకాలముపన్యసించి సభ్యుల నాకర్షించిరి. నాటిసభయందు నిజాం రాష్ట్రాంధజనసంఘము స్థాపింపవలెననియు క్రమముగా గ్రంథాలయ కార్యములు నిర్వర్తించుచుండవలెననియు వార్షికోత్సవ ప్రయత్నములు జరుపవలెననియుతీర్మానింపబడెను. మరునాడు ధనపూజ విధివిధానముగా గ్రంథాలయమునందే జరుపబడినది. కార్యదర్శు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 సం॥ నవంబరు నెల 3-వ తేది

సోమవారము

ప్రస్తుత నితి

జైం గాలు నిర్బంధములను గూర్చి బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారికి ప్రతిపక్షమును తయారు చేయుచున్నారనియు, దానిని పార్లమెంటు సభలో సమర్పించెద రనియు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. పార్లమెంటు సభ వారేమి చేసెదరో చెప్పవలయునా? కన్న ర్వేటి ప్రజామూలము వారు మిగుల సంతృప్తి గనుపించెద రనుటకు సందియము లేదు. లేబరు లిబరలు ప్రజామూల తల లూచు నని యూహించవచ్చును. భారతీయు లిటీసీటిలో నేమి జేయవలయును? ఈ విషయమై స్వరాజ్య ప్రజామూలము వారును తదితరులును గలిసి రేపటి దినము కలకత్తాలో నాలోచించెదరు. జైం గాలు అరె స్టుల గూర్చి ప్రజలు తీవ్రముగ నసమ్మతి దెలిపిరి. అన్ని భాగములనుండియు, నిట్టి వార్తలు చేరు చున్నవి. కలకత్తాలోను వంగ దేశమునందీరరచోటు లను హఠాత్తుము జరిగెను. సభ లనేకములు జరి గెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారి కిదివరకు ప్రజాభి ప్రాయము తెలియ లేదనుకొనినను, నేడు స్పష్టముగ గోచరించి యుండును. ఏమాత్రము దూరదృష్టి యున్నను పాలకులు నిర్బంధములచే గాక, ప్రజా శయనాభ్యుదయముచేతనే అశాంతిని పోద్రోల గలరు. అట్టి దూరదృష్టినిగాని వివేకమునుగాని కన్న ర్వే టీ ప్రభుత్వము వారు చూపగలరని దోచదు.

ప్రజాభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుటకు అసమ్మతి సభ లవసరములయినను ఇంతటితో సరిపోవునా యను ప్రశ్న యుండును. మితవాదుల యాం దోళనవలె సభ లతోను తీర్మానములతోను జాతీయవాదులు సంతృప్తి జెందిన చాలునా? రేపటి దినము చర్చించి నిర్ణయించవలసిన ప్రశ్న యిదియే. శాసనసభలలో చేరినచో, నిర్బంధ ప్రతిఘటన సాధ్య మగు నని తలచినవారియూహలు వ్యర్థమయ్యెను. నిర్బంధములు మరల తీవ్రగతి చాటుటయ గాక శాసనసభ్యులు నయితము నిర్బంధించుచున్నారు. శాసనసభలతో బనిలేకనే పాలకులు నిర్బంధములను కొనసాగింప వీలు గలదని స్పష్టమగుచున్నది. ఆర్థి నెన్నలను ప్రతి యూరూపములకును కొనసాగింప వచ్చును. క్రిమినలులా నవరణచట్టమును తొల గించు చట్టమును సామ్రాజ్య శాసనసభ వారంగీ కరించినను ప్రయోజనము లేకబోయెను. జైం గాలులో శాసనసభలతో బనిలేకుండ యభేచ్ఛగ పరిపాలించుచున్నారు. శాసనసభలు కేవల మలం కార ప్రాయములనియు అవి యున్నను లేకున్నను పరిపాలనమున కెట్టి యిబ్బందియు గలుగదనియు మొదటినుండియు దలచుచున్న యూహలే నేటికి సత్యములయినవి. ఇదివరకు జరిగినలోపముల నిం చుక మననముజేయుట యవసరమగుచున్నది.

నేడు నిర్బంధవిధానము నెదుర్కొనవలయు ననిన, శాసనసభలకు వెలుపల నిర్మాణము జరిగిన గాని ప్రయోజనము లేదని, స్వరాజ్య ప్రజామూలము గుర్తింపవలయును. శాసనసభలలో బ్రవేశించగలి గిన కొలదిమంది సభ్యుల కక్కడ పని యున్నను, కొట్లకొలది ప్రజాసామాన్యమునకు శాసనసభలతో నేమి సంబంధ ముండును? ప్రజలు స్వరాజ్య నిర్మాణమునంద ప్ర మత్తు లై పని జేయుచున్నచో, దేశము నే డిట్టినిస్సహాయస్థితియందుండి యుండును. ప్రజాసామాన్యమునందు కలిగిన ప్రబోధము కార్య రూపముదాల్చినగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగజాలదు. దేశ మిటీసీటికి వచ్చినందులకు గాంధీమహాత్మునితో బాటు యితరులును చింతించక మానరు. వ్యవ హారము మరల మొదటికి వచ్చుట మిగుల శోచనీయము. స్వ రాజ్య సిద్ధి కి ప్రధాననియమమగు జాత్యైక్యమునకు గూడ భంగము కలుగుటచే, చాల కష్ట మేర్పడుచున్నది. కడు జాగరూకతతో బెంపొందింపబడిన హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యము చెడుటచే, మహాత్ముడు ఘోరతన మాచరింపవలసి వచ్చెను. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య దృఢమగు హృదయసంయోగ మేర్పడిన గాని, అనుకూలమగు కార్యక్రమము చేపూరదని, మహాత్ముడు హిత మొనగుచున్నాడు. అన్నిమత ములవారును అన్ని ప్రజామూలములవారును ఏకదీక్షా బద్ధులై స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు సర్వశక్తిని ధార బోయవలసిన తెరుణ మాసన్నమయినది.

చార్జ్ న్యూవలన నిజస్వాతంత్ర్యము లభింప దని నాయకు లెల్లరును నమ్ముచున్నారు. అందుచే అహింసను కాపాడుట ఎల్లరధర్మ మగుచున్నది. అహింస పిరికిపందలసాధన మని మహాత్ముడు భావించుటలేదు. చార్జ్ న్యూవద్ధికిన్నను అహింస కెక్కుడు ఆత్మశక్తియు ఆత్మ వి శ్వాస మును స్వార్థత్యాగ మును గావలయును. నిర్బంధవిధానముమూలమున అహింస కఠినపరీక్షకు లోనగుచున్నది. అట్టివిషమ పరిస్థితులందే ప్రజలు హై ర్యమును ఇంద్రియనిగ్రహ మును అధికముగ గనుపరచవలయును. ప్రజా సామాన్యమునకు కద్దరునిర్మాణము సుకరము. వడు కుటయు నేయుటయు వారికి సులభసాధ్యములు. కద్దరునిర్మాణమువలన ప్రజల కార్థికస్వాతంత్ర్యము చేపూరుట స్వతస్సిద్ధము. అస్పృశ్యతా నివారణము సర్వమతసఖ్యముచు జాతుద్ధరణకు మూలా ధారములు. జాత్యైక్యము గుదురునెడల గ్రామ పంచాయతులు సుకరముగ నిర్వహింపబడును. పంచాయతి ప్రతిష్ఠాపనలు కొనసాగునేని స్వరాజ్య సిద్ధి కాటంక మేముండును? నిర్మాణకార్యక్రమము స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు తప్పక మార్గముజూపును. ప్రజలు నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుట కాయత్తులుగ నుండు రనుటకు సందియము లేదు. కాని ముందుగ నాయకులు పరస్పరవిభేదములను వెనుకకుబెట్టి ప్రజలలో నిర్మాణోత్సాహమును పురి కొల్పవలయును.

నాయకు లొండొరులు కలహించుచుండుచో, ప్రజాసామాన్యమునకు వారిపై గౌరవ ముండ జాలదు. నిర్మాణనిర్వహణముపట్ల నాయకులు మార్గ దర్శకు లగుచో, ప్రజలు వారి ననుకరించెద రనుటకు సందియము లేదు. నిర్మాణముపట్ల ప్రజలకు

గలిగిన యుపేక్షాభావమును తొలగించుటకు, స్వరాజ్య ప్రజానాయకులు పూనుకొన వల యు ను. దేశమునంద కిముందు జరుగవలసినపని యంతయు శాసనసభలకు నెలుపలనే గలదు. ఆపని సంతతము జరుగుచున్నచో, నిరాశ కెడముండెడిదిగాదు. ఇక నయినను భారతీయులు స్వతంత్ర నిర్మాణమునకు బూనుకొనినగాని, దేశమునకు ముక్తి చేపూర జాలదు. సుష్కాందోళనమువలన, శాశ్వత ఫలము లభింపదనుట, అనుభవై కసిద్ధమే. కద్దరునిర్మాణము పూర్తి యై, ఏదేశవత్త్రుబహిష్కారము కొనసాగి యున్నచో, సందిగ్ధస్థితి యుదయించెడిది గాదు. ఐనను గతజలసేతుబంధనమునుగూర్చి విచారింప ప్రయోజనము లేదు. నేడు ప్రజలకర్తవ్యము తేట తైల్లమయినది. అన్ని ప్రజామూలములను స్వరాజ్య సిద్ధి కై ఆతురము జూపుచున్నవి. కాని, కార్యసిద్ధి లేనిది, వీరి మనోరథము చేపూరజాలదు. మార్గ మొకటియే గలదు. ప్రజల దృఢసంకల్ప మితరుణమున బయల్పడవలయును. స్వరాజ్య సిద్ధి ప్రజల కృషి పై నా ధార పడి యుండును. పాలకులు, అందు ముఖ్యముగ కన్న ర్వేటి ప్రభుత్వమువారు ప్రజల యిష్టితములను దయాధర్మబుద్ధితో నెరవేర్చెద రనుట కల్ల. కాని ప్రజలు దీక్షాబద్ధులగుచో, కన్న ర్వేటి ప్రజామూలమువారికయినను, సత్వరస్వరాజ్య ప్రాప్తి నాటంకపరచుట దుస్తర మగును.

బాల్లవినుగారు : హిందూ దేశము

కన్న ర్వేటి ప్రజానాయకు లగు బాల్లవినుగారు పార్లమెంటు ఎన్నికలకు ముందు గావించిన ప్రసంగము జూచిన, హిందూ దేశమునకు వా రెట్టిమేలొన ర్చెదరో తెలిసికొనవచ్చును. స్వరాజ్య ప్రజామూలము నణచుటకై అరెస్టులు జరుగలేదని ప్రభుత్వమువారింత వాదించినను, బాల్లవినుగారు వీనిని పురి కొల్పిరనియు, లేబరు ప్రజామూలము వారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికోర్కెకు లొంగిపోయి రనియు, చెలియ గలదు. స్వరాజ్య ప్రజామూలము వారి చర్యలను వీరు తీవ్రముగ ఖండించుటయగాక, వానిని అణచివేయవల యునని గూడ హెచ్చరించుచున్నారు. వెనుకటి ఇండియా మంత్రిగారు అసమర్థులని వీరియదేశ్యము, కన్న ర్వేటి ప్రజామూలము నిర్బంధ ప్రయోగమునందారి తెరినదిట్ల లనుబ నిశ్చయము. లేబరు మంత్రిగారు కొంచెము వెనుకాడి యున్నచో, బాల్లవిను ప్రభుత్వమువారి రెట్టి కొరతను దీర్చగలరు. బాల్లవిను ప్రభుత్వము తీవ్రనిర్బంధముల మధ్య ప్రారంభమయినది. వీరి కనుకూల పరిస్థితులు చేపూరినవి. వాని నుపయోగించి దేశము నింకను అభిగతి పాల్పేయుటకు వారు వెనుదీసెద రని దోచదు. అందోళనమునకు తామేమాత్రము లొంగమని బాల్లవినుగారు వెల్లెబుచ్చిరి. కన్న ర్వేటి ప్రజామూలము తన మిదియేగద. ప్రజ లెంత మొర బెట్టుకొనినను దానిని నిరాకరించుట వారికి పరిపాటి యయినది. ప్రజల విన్నపములను సఫలపరచిన, వారి ప్రతిఘటన భంగము వాటిల్లునుగద. ప్రతిఘటన పాటింపవలదని మాంటాగూగారు ఎంత దృఢముగ దెలిపినను అధికారవర్గము దానిని విడనాడలేకున్నది. అతివాదుల వినాశపద్ధతులను సహింప వీలులేదనియు సంస్కరణ

శాసనము ననుసరించి దృఢముగ పరిపాలించుట
యవసరమనియు బాల్కునుగాని యభిప్రాయము.
దీనియర్థ మేమి? సంస్కరణములను మార్చుకుండ
నిర్బంధములను ప్రయోగించి అశాంతి నణగ
ద్రొక్కి లా అడ్డులను రక్షింపవలయు ననియే గద!
తా మిట్టి మార్గమును నిస్సంభేదముగ కొనసాగి
చెడమని బాల్కునుగాని పలుకుటచే భావిజనము
మేటు బుండునో యూహింపవచ్చును. ఇంకొకటి
సివిలునర్వీసు సభ్యులవిషయమై బాల్కునుగాని
మిగుల కనికరమును గనుపజచిరి. సివిలునర్వీసుసభ్యు
లకు గలిగిన డబ్బుచిక్కులను దీర్చినగాని, లాభము
లేదని వీరు పరిశీలించుచున్నారు. లీ క మీ ష ను
సూచనలను వీరు సఫలపరచుట నిస్సంభేదము.
ఇంకొకటి ప్రేమరెన్నుపై వీరు గనుపరచిన యభి
ప్రాయము జూచిన, వీరి పద్ధతులు హిందూజాతిమున
కేవిధమునను అనుకూలించవని ఎంచవచ్చును. ఎన్ని
కలకు ముందరినీ బాల్కునుగాని రిటలు బలీకియిండ్ల,
పిమ్మట నెంత కాశీయాము వహించెదరో చెప్ప
జాలము. అయినను, భారతీయులు విచారించ బని
లేదు. బాల్కును ప్రభుత్వచర్యలు హిందూజాతిము
నకు పరాశ్రయభావమును తోలగించి, స్వతంత్ర
ప్రభావమును గోచరింపజేయు ననియు, అందువలన
ప్రజలకు మేలుగలుగుననియు నమ్మెదము.

నూలుచందా

నూలుచందావిషయమై సంయుక్త రాష్ట్రములలో
గూడ నభిమానము ప్రబలినందులకు సంతసింపవలసి
యున్నది. సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రేమసమాజమున నూ
లుచందా తీర్మానము బహుళసంఖ్యాకులచే నంగీ
కరింపబడినట్లు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. నూలు
చందానల స్వల్పపునరావేశములున్నను పెక్కు
లాభములు గలవు. వోటుజేయుటకు ధనమే ప్రధాన
యోగ్యత యని భావించుటకు మార్గ, స్వల్పపరి
శ్రమయే ముఖ్యమని భావించుటవలన ప్రజా
సామాన్యమునకును విద్యాధికులకును మధ్య గల
తారతమ్య మంతరించును. ఉభయమును కలిసి
పాటుపడుట కుత్సాహ మేర్పడును. విద్యాధికులు
బీదలయొక్కయు ప్రజాసామాన్యముయొక్కయు
క్షేమమును పాటింపను నపవాద మంతరించును.
దినమున కొక్క అరగంటసేపు బీదప్రజల కొరకై
నూలు వడుకుట వలన ఎట్టి నష్టము
గలుగజాలదు. ఎట్టి యశ్చాతియు గలుగజాలదు.
ఇందు ధర్మ హాని గనుపించదు. కాంగ్రెసు, డబ్బు
చందాను సేకరించుచున్నపుడు నూలుచందా నేల
సేకరింపగూడదో తెలియదు. నూలునడుకుట,
ప్రత్యేకవృత్తి గాదు. ప్రాచీనకాలమున ఎల్లరును
నూలు వడుకుచుండిరి. నూలు వడుకుట ప్రతి
కుటుంబమునందును పరిపాటి యగునేని, కద్దరు
నిర్మాణ మత్యంతసులభసాధ్య మగును. మహా
త్ముని విన్నపము నీవిషయమై యంగీకరించి ఒక్క
సంవత్సరకాల మయినను కాంగ్రెసుసభ మహా
త్ముని ననుసరించుట ముఖ్యము. నాయకులు కాయ
కష్టమున కోర్చి మార్గదర్శకులగుచో, ప్రజలకు
వారు సరియగు మార్గము జూపగలరు. ఇప్పుడు గా
వలసినది కార్యసాఫల్యముగాని, వాచాలతగాదని
ఎల్లరును అంగీకరించుచున్నారు. అట్టితరీ, కార్య

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య పరిషత్తు

గంధి మహాత్మని పూజానిధి

అక్షరూపాయలు నమర్చింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు
చందాలు
49775-8-8

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికి చేరిన వసూలు
24345-1-8

ఇదివఱకు
ఇదివఱకు

ఇదివఱకు
ఇదివఱకు

దీక్షను జూపుటకు, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరును
పూనుకొనుట ధర్మముగాదా? సామాన్యప్రజలందు
కంగీకరించెదరనుటకు సందియములేదు. ప్రతినిధి
సంఘసభ్యులు నూలుజేయవలయు నని తీర్మానించి
నష్టము, పలువురు సందియములను వెల్లబెట్టిరి.
పలువు రాక్షేపించిరి. కాని నూలు బంపువారి
సంఖ్యలు రానురాను ప్రోత్సాహకరముగ నున్నవి.
ప్రతినిధిసంఘసభ్యులే గాక, సభ్యేతరులుగూడ
నూలు వడుకుటకు దీక్ష వహించుట
జూడ, కాంగ్రెసుసభ్యులంద రీనియమమునకు కట్టు
పడి యుండెదరని తలంపవచ్చును. మహాత్ముడు
కోరినవరకు ఇది యొక్కటియే. బహిష్కారములను
కాంగ్రెసుసభవారు వదలుకొనుటకు సయితము
మహాత్ముడు సంసిద్ధుడగుచున్నాడు. అందరకును
సులభసాధ్యమును ఆక్షేపణవిరహితమును ప్రయో
జనకరము నగు కనిష్ఠసామాన్యాంశమును నిలిపి
యుంచి దానిపై జాతీయ సంయోగము నాధారము
జేయుటకు మహాత్ముడు సమ్మతించుచుండ, అందులకు
సయితము వలనుపడ దనుట వివేకము గాజాలదు.
కాంగ్రెసు సభవారు నూలుచందాను ఆమోదించి
నను ఆమోదింపకున్నను ప్రజలు నూలువడుకుటకు
తప్పక బూని కద్దరును నిర్మింప యత్నించుట యవ
సరము. నూలుచందానుగూర్చి గాంధీమహాత్ముడు ఈ
వారపు యంగుఁగండియా పత్రికలో నిటుల వ్రాయు
చున్నాడు. "నేలకు పోమంది బుద్ధిపూర్వముగ
నూలువడుకుచో కద్దరు చౌకయగును. హెచ్చు
నంబరుల దారమును తియ్యటకు వీలుగును. ఆకలిచే
మాడుచున్న ప్రజలపై మనకు సానుభూతి యున్న
చో నూలుచందాను పరిహసించుటకు మార్గ
దుర్భరమై అనుదినము బెరిగిపోవుచున్న ప్రజా
సామాన్య దారిద్ర్యమును తోలగించుటకు రూఢి
యగుమార్గ మిదియే నని గ్రహింపనేర్పము." మహాత్ముని
విన్నపము నాలకించి దానిని సఫల
పరచు బాధ్యత ప్రజలపై నిలిచియున్నది. మహా
త్ముడు విశేషశ్రమనుగాని త్యాగమునుగాని ప్రస్తు
తము కోరుటలేదు. మహాత్మునకుగావలసినది, స్వల్ప
పరిశ్రమవలన లభించును. స్వరాజ్యసిద్ధికై ఆత్మా
ర్పణజేసిన యా మహామహునికి దేశమీమాత్రము
కృతజ్ఞత నయినను జూపజాలదా?

డివెలరాగానికి శిక్షించుట

డివెలరాగాని ఆల్ఫ్రెడునందు బ్రవేశించి రను
కారణముచే, వారిపై నొకమాసపు కారాగృహ
శిక్షను విధించుట ఏ మాత్రము సంభావ్యముగ

దోషదు. డివెలరా గారు రివల్లకనుపక్షపు నాయ
కులు. ఆపక్షము ఐస్లేండులో నింకను అంతరింపలేదు.
అట్టి సిటిలో మరల డివెలరాగానిని నిర్బంధించి, అతని
యనుచరులను మరల పురికొల్పుటవలన నెట్టి
నష్టముగలదో యూహింపవచ్చును. అనవసరశిక్ష
వలన పరిసితులు విషమమగుటదప్ప వేరుప్రయోజన
ముండజాలదు. డివెలరాగానిని శిక్షించుటవలన,
వారిప్రతిష్ఠ యినుమడించుట సహజము. ఇట్టి యవ
కాశమును కలిగించుట ఎంతయ వివేక మో
యూహింపవచ్చును.

ఉత్కలాంధోళన

జయపురంలో సభ
జయపురంలో గతశని 26 వ తేదీ ఆదివారంనాడు శ్రీ
శ్రీనివాసపండా గారి అధ్యక్షతకీంద ఉత్కల బహిరంగసభ
జరిగినది. చాలమంది సభకు విచ్చేసిరి. ఫిలిప్పుడు సంఘమువారి
కర్తవ్యమునుగూర్చి లక్ష్మీనారాయణ సాహుగారును, బాబు
హరికృష్ణమిత్రగారును ఉపన్యసించిరి. ఈ దినవ తీర్మానములు
ఏకగ్రీవముగా నంగీకరించబడెను.
(1) ఈసభవారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే నియమింప
బడిన ఫిలిప్పుడు విచారణసంఘమున కావ్యసమీక్షనున్నారు.
గంజాము విశాఖపట్నం జిల్లాలోని ఓడ్రులు ఒరిస్సాలోని
ఉత్కలనుండి చేరుజేయబడినందులకు చింతించి తిరిగివారితో
చేర్పవలసినదని వాంఛించుచున్నారనియు ఉత్కలజాతి యభి
వృద్ధి గాంచుట కదియొక్కటియే సాధనమనియు సంఘమువారికి
దెలుపుచున్నారు. ఈ తీర్మానమును అధ్యక్షుడు సవరణసంఘ
మునకు, పత్రికలకు బంపవలెను.

ఆధ్యాత్మిక చింత

సీమయందలి వ్యాపకము
ఇంగ్లాండు దేశమున బ్రాహ్మణ్యంలోని క్రైస్తవదేవాలయ
మున ఆధ్యాత్మిక చింత జేయబడుచున్నది. కుంటివారలకు కాళ్లు
నచ్చియు, పక్షపాతపీడితులకు చెయ్యి కాలు ఆడియు సరము
ల్పియు పట్టుకొని పోయినవా రాపట్టునిడిచియు తిరుగుచు
న్నారు. ఒక శ్రీ క్రిష్ణసరము పట్టుకొని పోగా యీ చింత
వలన నొప్పిపోవుటయేగాక చేతులతో నేడే పట్టుకొనగల్గెను.
మరియుక శ్రీ 12 ఏండ్లనుండియు నడువలేనిది ఇంటిలో తిరుగ
గల్గెను. ఇట్లు జరిగినవని చూచినటుల కేరీ మతగురువు జెప్పుచు
మతయొక శ్రీ పూర్తిగ పక్షపాతము పడినను యీ చింత
వలన యెడమచేతి నెత్తగలిగినని చెప్పెను. విలెర్నసునతి యీ
దివ్య చింతయైన పిదప కుంటితనము పోయినవని దెలుపుటకై
కట్టడిచేసి నడువ ప్రారంభించెను. ఇట్టి చింతలను జేయు
హిక్మతుగారు మతగురులందర యంగీకారముతో డిసెంబరులో
టార్వీయందును జనవరిలో సెంటు ఆల్బన్సులోను యీ చింత
త్వల ప్రారంభించెదరని దెల్పినటుల లండన్ పైమ్సు బ్రాహ్మణ్య
విలేజిరి వ్రాయుచున్నారు.

విదేశవార్తలు

టోక్యోనుండి వార్తములో

ఎవరుందురు?

కన్సర్వేటివుల ప్రాణము హాయిగ నుండుట

లిబరలు కార్మికవర్గస్వరూపణ

వర్తకము అభివృద్ధిగాంచు సూచనలు

లండన్, అక్టో 31:—కన్సర్వేటివులు ప్రస్తుతము 209 మంది ఎక్కువగనున్నారు.

కన్సర్వేటివులు	408
కార్మికులు	152
లిబరల్స్	40
ఇండిపెండెంట్స్	4
కో ఆపరేటరులు	5
కాన్సిస్ట్యూషనలిస్టులు	3
కమ్యూనిస్టు	1
మొత్తము	613

615 స్థానములను పూర్తిజేయుటకు ఇంకను 2 స్థానములకు ఎన్నికలు జరుగవలసియున్నది. కన్సర్వేటివులకు లాభము (నికరము) 158 కార్మికులకు నష్టము (నికరము) 65 లిబరల్స్కు నష్టము (నికరము) 119

మంత్రివర్గము 90 నిమిషములు సమావేశమైనది. డవునింగువీధిలో ప్రజలు గుంపులుగూడిరి. మంగళవారమువరకు మంత్రివర్గపు సభ ఆపుచేయబడెను. కాని ఈలోపుగ మంత్రివర్గము రాజీనామానిచ్చుటకు అభ్యంతర ముండదు.

మంత్రివర్గము రాజీనామానిచ్చునాయని యడుగు థామసుగారు ప్రత్యుత్తరము సీయ నిరాకరించిరి.

జనీవీపుగారిలేఖను మంత్రిులు చర్చించిరి

ఈవిషయమై పూర్తిగ విచారించెద మని మగ్డొనాల్డుగారు రభయమిడుటచే తక్షణము మంత్రిులు రాజీనామానీయదలచుకొనలేదని తెలియుచున్నది. మంగళవారమునాటికి ఈ విచారణ పూర్తయిన ననుకొనుచున్నారు.

ముఖ్యమంత్రి పరిపాలనవిషయము లెన్నియో మిగిలియుండుటచే మంత్రివర్గము సభ ఆపుచేయబడెను కాని రాజీనామానిచ్చువిషయము మగ్డొనాల్డుగారిచేతిలోనే యున్నది. ప్రస్తుతపు క్రొత్తపార్లమెంటు పరిస్థితులం జూడ మంత్రిులు మరల సమావేశముగాకుండగనే రాజీనామా నీయవచ్చుననుచున్నారు.

వచ్చేవారము తప్పక మగ్డొనాల్డుగారు రాజీనామానిచ్చేదరచుచున్నారు.

జనీవీపుగారు లేఖను వ్రాసినసంగతి నిజమోకాదో తెలిసికొనుటకు మంత్రివర్గమువారి కసంఘము నేర్పాటుజేసిరిని ప్రకటించిరి.

ఇక నాగోండ్లవరకు స్థిరమగు ప్రభుత్వ మేర్పడినదని అందరును అనుకొనుచున్నారు. ఇంతయు కన్సర్వేటివుల ప్రతికూలత్వావముగ నున్నది. స్ట్రాన్లీ, బార్క్లెయ్, ఆర్ట్స్ చేంబర్లను బర్క్లెయ్ హౌస్ ప్రభువు, సర్ రాబర్టు హోవార్డు, వింటర్ క్రాస్టు గార్లను మంత్రివర్గముగ నేర్పాటుజేసిన బాగుండునని నూచించుచున్నవి.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారు విచ్చలవిడిగ నిరంకుశ ప్రతికూల పరిపాలన మేర్పాటుజేసిరినియు ఇదంతయు బార్క్లెయ్ గారు ఇంపీరియలు ప్రిసరెన్సును ఏర్పాటుజేయునపుడు బయల్పడుననియు ప్రత్యేక పత్రికలకు సంగ్రహమును ప్రవేశ పెట్టునపుడు ప్రతికూల ఫలితములు బయల్పడుననియు సింగపూరు నౌకాశయములో క్రొత్తగ అమెరిగారు గొప్ప మొత్తమును ఖర్చుపెట్టునపుడును, ప్రభువులు త్రోసివేసిన తీర్మానమును మరల ప్రవేశ పెట్టునపుడును, చర్చిలుగారు తీవ్రమగు విధానములను ఆలోచించునపుడును ఈ ప్రతికూల పాలన ఫలితములు బయల్పడునని లిబరల్స్ ఖండించుచున్నారు.

ప్రాన్లీ బార్క్లెయ్ వినుగారు (నూతన కన్సర్వేటివు ప్రధానమంత్రి)

ఎన్నికవిధానమును మార్పు టవసరమని లిబరల్స్ ఈ ఎన్నిక ఫలితములనుబట్టి అనుచున్నారు. 8500,000 ఓట్లకు కలుపగా లిబరల్స్ కార్మికులకుగలసి 200 లకు తక్కువగ స్థానములు లభించినవి. కన్సర్వేటివులకు 7500,000 ఓట్లతోడనే 400 స్థానములు లభించె ననుచున్నారు.

1900, 1-18 లో నున్న కష్టదశనుండి బయల్పడినందులకు లిబరల్స్ పత్రికలు తృప్తిపెందుచున్నవి.

లిబరల్స్ పరాజయమునకు డెయిలీ హెరాల్డు ప్రతికెంతయు ఉత్సాహముజెందుచున్నది. మూడుపక్షములు ఉండటం అనర్థకమనుచున్నది. లిబరల్స్కు క్రమేణా ఓడించుటకు చాలకాలము పట్టెడివనుచున్నది. కాని లిబరల్స్ పుణ్యమాయని మా కీకష్టములేకుండ వారే జేసికొనిరనుచున్నది.

మంత్రివర్గ సమావేశము

లీఫీల్డు, అక్టో 31:—కన్సర్వేటివుల ఆఖండవిజయముచే ఏర్పడిన పరిస్థితులచే నీమిషయంబునది ఆలోచించుటకు కార్మిక ప్రభుత్వ మంత్రివర్గము నేడు సమావేశమైనది. రెండుగంటలు చర్చించినపిదప సభ ఆపుజేయబడెను. మంత్రిులు చాలమంది తొలగుటకే ఇష్టపడుచున్నారు. మంగళవారమునాడు సమావేశమైనపుడు రాజీనామా నిచ్చెదరటం.

సోమవారము బార్క్లెయ్ సార్వభౌముడు లండనుకు రావచ్చును. జనీవీపుగారి లేఖనుగూర్చి విచారణ ఫలితములు మంగళవారము ప్రకటించబడవచ్చును.

కన్సర్వేటివుల ఆంచనాలు

బార్క్లెయ్ గారు మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేయుభారమును వహించవలసియుండును. ఆయన తన ప్రధానకార్యాలయమున ఈవిషయమై తమపక్షమువారితో చర్చించుచున్నారు.

వార్తాపత్రిక లపుడే నూచించుచున్నవి. విదేశాంగమంత్రిగ కర్లెక్ ప్రభుని నియమించెద తనుచున్నది. ఒకవేళ కర్లెక్ ప్రభువు నిరాకరించినచో చాంబర్లెన్ గారు అస్థానమును స్వీకరించెదరనుచున్నది.

స్కాట్లండులో ఆర్థిలవయరు, అల్బర్నీలో ఆంట్రింజిల్లా ఎన్నిక ఫలితములు నేడు ప్రకటించబడినవి. ఆర్థిలవయరులో

కన్సర్వేటివులకే జయముగల్గెను. లిబరల్స్ సభ్యుడు ఓల్ పోయెను. ఈ కన్సర్వేటివు సభ్యుడు లాయిడ్ బార్క్లెయ్ గారికి ఆంగ్ల రంగిక కార్యదర్శిగ నుండెడివారు.

అల్బర్నీ టౌనులో ఇద్దరు కన్సర్వేటివులు గెలుపొందిరి. ఇందులో ఒకరు అల్బర్నీ టౌను ప్రధానమంత్రిగొడుకు.

ప్రాన్లీ ఎక్స్ ప్రెస్ జికి కన్సర్వేటివు విజయముచే లాభముగ వరిణమించుచున్నది. నాటాలు చాల అభివృద్ధి గాంచివి.

వర్తకాభివృద్ధి

వర్తక పారిశ్రామిక సంఘములందు వర్తక పరిశ్రమలు అభివృద్ధిగాంచునని ఉత్సాహ మతిశయించు చున్నది. స్థిరమగు ప్రభుత్వ మేర్పడుటచే ఉత్సాహము, ఇతర వర్తకము గూడ అభివృద్ధి గాంచు ననుచున్నారు.

పాండుధరగూడి పెరిగినది. ప్రపంచముంతటను పాండుకు అనుకూలముగ మారకము పెరిగియున్నది.

విద్యాశాఖా కార్యదర్శి మార్గ్ జోన్స్ (కార్మిక) గారెన్నుకొనబడిరి.

కన్సర్వేటివు పోర్టుగా రెన్నుకొనబడిరి.

ఇతడు కార్మిక కన్సర్వేటివు అనునామెను ఇంకొక లిబరల్ ప్రత్యర్థిని ఓడించెను.

మురిసడ్ (కన్సర్వేటివు) లిబరల్స్ నోడించెను. కర్నూలు పోర్టుగారు లిబరల్స్ అభ్యర్థి నోడించిరి.

ఫ్రెంచి ప్రతికూల ప్రాయములు

ప్యారిస్ అక్టోబరు 31:—బిటిషు ఎన్నికలనుగూర్చి వ్యాఖ్య యొనర్చుచు లీజర్మన్లు ఇట్లు నూచించు చున్నది. మిత్రమండలి సయోధ్య ఏర్పడిన ప్రభుత్వము మరల ఏర్పడును.

రాజకీయములందు నిలకడ ఏర్పడుటచే బిటిషు వర్తకము పరిశ్రమలు అభివృద్ధిగాంచు నని మ్యాటిను ప్రతికూలము చున్నది.

గ్రేటు బ్రిటనులో సోషలిస్టు ప్రధానామాత్యుడు ప్రభుత్వమున నుండుటచే ఫ్రాంసులోనున్న రాజకీయపక్షము వారికి కష్టముగ నుండెను.

ఇట్టి, బెల్లియములో గూడ కష్టముగ నుండెను. కన్న ర్వేటివుల విజయముచే పూర్తిగ మార్పుగలుగునని ఈకోడి ప్యారిసుపత్రిక నడుపుచున్నది.

హరియల్లుగారు కొంచెము జాగ్రత్తగ ప్రవర్తించినచో అంతర్జాతీయ వ్యవహారములందు మెరుకువతో ప్రవర్తించినచో ముగ్ధనాల్లుగారివలెనే హరియల్లుగారుగూడ తొలగవలసివచ్చునని గాలోయిపత్రిక వాకినిచున్నది.

లండనుగభలో ముగ్ధనాల్లుగారు జరిపించిన గొప్ప కార్యములను కన్న ర్వేటివుల విజయముచే మరచిపోవుట శడదని ఈ మీ ల్యాబరు పత్రిక యుచున్నది.

ఈ ఎన్నికలు తైపుపక్షమువారి కెంతయు ఉపకరించుననియు ప్రాంసుకు లాభించుననియు జర్నల్ ఇండస్ట్రియల్ పత్రిక నూచించుచున్నది.

ప్రెంచి బ్రిటిషుపరిస్థితులకు సామ్యత్యము లేదనియు దేశీయ వ్యవహారములందు ముగ్ధనాల్లుగారికి స్వాతంత్ర్యము లేక పోవుటచే ఆయన ఓడిపోయెననియు కాని హరియల్లుగారికి స్వేచ్ఛయుండెననియు ఆతడు తనవిధానమును స్వేచ్ఛతోడను పట్టుదలతోడను సాగించువలెననియు కొలోలోదేనుపత్రిక నడుపుచున్నది.

లండనుబరో ఎన్నికలు

కన్న ర్వేటివులు	40
కార్మికులు	19
లిబరల్సు	8
నిరుదు కన్న ర్వేటివులు 29 కార్మికులు 22, లిబరల్సు 11 గురుండిరి.	

విశ్వవిద్యాలయములు

కన్న ర్వేటివులు	2
లిబరల్సు	1
నిరుదు కన్న ర్వేటివులు 3, కార్మికులు 1, లిబరల్సు ఇద్దరుండిరి. ఇంకను 10 మంది ఎన్నికలు తెలియవలసియున్నది.	

వేల్పు స్థానములు

కన్న ర్వేటివులు	9
కార్మికులు	18
లిబరల్సు	10
నిరుదు కన్న ర్వేటివులు 4, కార్మికులు 19, లిబరల్సు 12 గురుండిరి.	

ఇంగ్లీషు బర్రోలు

కన్న ర్వేటివులు	128
కార్మికులు	58
లిబరల్సు	15
ఇండిపెండెంట్సు	2
నిరుదు కన్న ర్వేటివులు 112, కార్మికులు 50, లిబరల్సు 67, ఇండిపెండెంట్సు 1 రుండిరి.	

వేల్పుయువరాజు

81 తేదీని కనడా, యువై టేట్ స్టేట్సునుండి లండనుకు తిరిగవచ్చెను. ఆకర్మకరమగునటుల వెలుపులను ండపిసిననియు సంచారము సల్పు తెంతయు సంతోషకరమనియు, సంచారము వలన ఎంతయో అనుభవముగలుగుననియు క్రొత్తసగతులను నేర్చు కొనవచ్చుననియు ఆమెికాలో తనకెంతయు ఆదానయు గౌరవమును జూపిననియు తెలియజేసిరి.

వాటర్లుస్టేషనులో వేల్పుయువరాజున కెంతయు ప్రజలు తిండిపతండ్ములుగ స్వాగత మొనర్చిరి.

ఇంగ్లండులో వరదలు

నీటి మయము

లిస్బెల్లు, అక్టో 31:—పర్వ పాతము అసాధారణముగ నుండుటచే ఇంగ్లండు దేశమంతయు వర్షమయముగ నున్నది. నేవరనునది పొంగి పొరలిపోయినది. వర్షైరు పండపు ప్రదేశ మంతయు నీటిమయము. అందుచే నేటిసభను మానివేసిరి. 24 గంటలలో భేయించి ఒక అడుగు పొంగెను. వేసవికాలపు నీటి కంటె కిక్కి అడుగులు ఎక్కువగ నున్నది. ఇంగ్లీషు చానలులలో తుపాను బీచుచున్నది.

డివేలరాగారు శిక్షితులగుట

ఒక నెల ఖియదు

లండన్, నవం 1:—ప్రభుత్వపుటు త్రుపు నల్లంఖించి ఉత్తర ఐర్లండులో ప్రవేశించినందులకు బెల్గామ్యుగొప్పవారిచే ఒక నెలఖియదు విధించబడెను.

తెహరనులో హత్య

బ్రిటిషువ్యక్తిని జంపుట

తెహరన్ అక్టో 31:—కాశ్మీరు బ్రిటిషు వ్యక్తిని జంపిరి. ఇతడు ఇంతకపుర్యము అచట స్థానికవాస్తవ్యుని కొట్టెనట అందుచే ఇతడు చనిపోయెనట.

చీనా పరిస్థితులు

టోక్యో, నవం 1:—ష్యూన్ హాకాధిక, మగటోహ్ యిటో పూర్తిగ ఆక్రమించుకొనబడెననియు 80000 ఓల్లిపక్ష పాతులను, 100 ఫిరంగులను బట్టుకొనిరనియు మాక్జివా ర్తలు తెలుపుచున్నవి.

వైమానికదళము

క్రొత్త యుద్ధోగము

లండన్, నవంబరు 1:—బ్రిటను సంతక్షక వైమానిక సర్వసేవాధిపతిగ సర్ జాన్ సాల్వండుగారు నియమింపబడిరి. 1925 సంవత్సరము నవంబరు 1 తేదీనుండి అధికారమును స్వీకరించెదరు.

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

లిబరల్సు మధ్యస్థి లిడింగ్సుటన్ గారు వ్యర్థ విజ్ఞును నిలుపుకొనెను.

విశ్వవిద్యాలయపు ప్రతినిధులు

ఎర్నెస్టు గ్రాహం లిటిలు (ఇండిపెండెంట్సు) గారు లండన్ విశ్వవిద్యాలయపు స్థానమును నిలుపుకొనిరి.

క్యాంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయమునకు రాలిక్ సర్ జుస్టిస్టు (కన్న) గార్లిడ్డరును తమస్థానములను నిలబెట్టుకొనిరి.

సోవియటుపత్రికల యభిప్రాయములు

మాస్కో, అక్టోబరు 31:—బ్రిటిషుఎన్నిక ఫలితములు అంగ్లో రషియా ఓడంబడికకు బ్రిటిషుప్రజలు ప్రతికూలురుగ నున్నారని జాపుటకు నిదర్శనమునట తప్త. క్రేటుబ్రిటను ఆర్థిక ఆప సరము సోవియటు రిపబ్లికు యూనియనులతో అంతర్జాతీయ పలుకుబడియు బ్రిటిషు పెట్టుబడిదారు లీడంబడికను అంగీకరించునటుల కేసెనని ఇస్సన్ యిపత్రిక తెలుపుచున్నది.

అమెరికను పత్రికాభిప్రాయములు

న్యూయార్క్, అక్టోబరు 31:—లిబరల్సు తమ అసమర్థతను వెలిబుచ్చి ఐకమత్యముతో నుండి తనురిని పాలించుకొనలేక పోవుటచే క్రేటుబ్రిటనులో కన్న ర్వేటివులకు గొప్పవిజయము గల్గెను. అదేవిధానమును అమెరికాలో ప్రోగ్రెసివు పార్టీ వారును వారి యనుచరులను అవలంబించిన ఇదేగతిబట్టునని నేనటరుల పోలేటిగారు గ్రహింపవలెనని 'వరల్డు'పత్రిక తెలుపుచున్నది.

జాతీయ ఆశయములను, కార్మిక పక్షమువారు, ఆదినుండియు తమకు మాస్కో విప్లవకారులయందున్న ముక్కునకుగాను పాడుకేయుచున్నారను అపవాదములనుండి ముగ్ధనాల్లుగారు తప్పించుకొని బయల్పడెదరనుటకు వీలులేదని 'హెరాల్డు, క్రీ బ్యూట్యు'పత్రికలు నుడుపుచున్నవి.

బెంగాలు అరెస్టులు

అబ్దుర్ రుహ్మత్ కాభిప్రాయము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవంబరు 3:—రీడింగు ప్రభు నెటిగినవారెనరును బెంగాలు అరెస్టులనుగూర్చి రీడింగు ప్రభువు తొండరబడెనని ఏ మాత్రమును అనజాలరు. తగినంత సాక్ష్యము లేకుండ ప్రవర్తించిరని, కామలసినదానికంటె ఎక్కువగ ప్రవర్తించిరని గాని అనజాలరు. దాసుగారు రాచకేతువార్యులను సమర్పించినంగతిని జ్ఞాపకముంచుకొన్న వారెనరును దాసుగారి అధిక్షేపణలకు చలించరు. మొదట సక్రమపరిస్థితులను నిలబెట్టుటకు ఆయనకు ధైర్యమున్నచో, అంతరత్నయున్నచో ఎక్కువస్వాతంత్ర్యముతో భాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముగావలెనని గట్టిగ దాసుగారుడు గవచ్చును. సక్రమపరిస్థితులులేనిచో స్వాతంత్ర్యమునకు తావులేదు. అవకాశముండదని అబ్దుర్ రుహ్మత్ వాకినిచున్నది.

అంగోరా జాతీయ సభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవంబరు 3:—అంగోరా జాతీయసభ సమావేశమైనది. సైన్యము లన్నిటికిని ఏ అవసరము వచ్చినను సంసిద్ధముగను న్నవని ము స్తఫాకెములుఫామాగారు ప్రకటించిరి. అన్ని ప్రభుత్వములతో మామూలుసంబంధములతో ప్రవర్తించుటకు తర్కీదారి త్రొక్కుచున్నది. వ్యాయముగు తమమాక్కులకు అనుకూలముగ జాతిసమితివారు తీర్మానించెదరని విశ్వాసముతో ఎదురుజూచుచుంటినినది.

సిరియా సరిహద్దుతగవు అనుకూలముగ పరిష్కారమగుటచే ప్రాంసుతో సంబంధములు మౌవ్యముముగ ఏర్పడినవి. నెహ్మినిగ సోవియటు రషియాతో సంబంధములు యభివృద్ధిగాంచుచున్నయవి. జాతిసమితియందు తుర్కీ నమ్మకముంచెను. నిజమగు జాతిసమితి కాంతిని వెలకొల్పుటకు కంకణమునుదాల్చి అభయమొసగుననిరి.

లక్ష్మణపురము మునిసిపాలిటీ

హిందూమహమ్మదీయుల వైఖరి

గాంధీగారిని మధ్యవర్తిగా గొరుట

లక్ష్మణపురము, నవంబరు 1:—అమీనాబాదు పుష్పవన మందు మహమ్మదీయులు జేయుదైవప్రార్థనలను మాన్పించవలయునని హిందూసభ్యుడొకడు మునిసిపలుసభలో శోక తీర్మానమును తెచ్చెను. అతీర్మానము విషయమున జరిగిన చర్చవలన హింజూమహమ్మదీయులకు కోపమురచిలెను. మునిసిపాలిటీ సభలోని హిందూసభ్యులు, ముఖ్యముగా స్వరాజ్యవాదులు, తాజీ నామానీయవలయుననిరేటు చేయరులుక్రీతముగ గోరుచున్నారు. ఈతగాయిదావరీష్కారమునిమి త్రము గాంధీగారికిబంపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

ముప్పదిఆరు ట్రై రాగులు అరెస్టు గాబుడిరి

అమృతసరము, నవంబరు 1:—అల్లరిజేసేరని నేకాకోప రాగు గావించి నేటిమధ్యాహ్నము స్థానిక పోలీసువాడు 36 ట్రై రాగీసాధులను బందీకృతుల గావించిరి. యర్దియానా మొదలగు దేవస్థానములందు వీరు నివసించుచుండిరి. వారొక కట్టను దీసికొనబోవ నుడు క్షులైయుండ కొంతమంది హిందూ యువకులభ్యంతరము గలుగజేసిరి. ఇది పెద్ద పోరాటముగా పరిగణించెను. పెక్కుసాధులు ఆయంధములతో వచ్చి ఆర్థుల హిందువులకు గాయములు గావించిరి. సాధులుగూడ హిందువులే. వారిప్పుడు బంధీకృతులుగ మన్నారు. పోలీసువారు ఆచోకే గావించిన పిమ్మట చార్జీచేయుదురు. (ఆ. ప్రె.)

శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీ

నాన్ ఖానా సాహెబ్ గురుద్వారమునకు జతలు బోయెను

150 మంది అకాలీలు ఉచితభోజనశాల నడుపుదురు

అమృతసరము, నవంబరు 1:—ఉచితముగ భోజనసౌకర్యములను గావించుటకు 150 మంది అకాలీలు నాన్ ఖానా సాహెబు దేశమునకు శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీ వారు బంపిరి. రాజోపనున్న నాన్ ఖానా ఉత్సవమువలన యిటువంటి జతలు యిదివరకే వచ్చుటకేగను. (ఆ. ప్రె.)

జూదపు నేరము

ఒక్కొక్కరికి రు 20 లు అపరాధము

నేటిదినము బార్లెటౌను పోలీసుకోర్టునందు లోడిఖాను గారి సమక్షమున రామన్ ఆచారి, అబ్దుల్ ముకూత్ సాహెబు మతి 9 మందిఆదిప త్రనవిధి 15 కెంటరు ఇంటిలో నవంబరు 1 వ తేదీరాత్రి జూదము ఆడుచుండినటుల సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు క్రాస గారిచే నేర మాకోపించబడి కొద్దుకు లేచిరి. వ్యాయాధికారి వారిని దోషులని నిర్ణయించి మునిసిపల్ ట్రంబ్లీకి రు 200 అపరాధము విధించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్ర మహాసభ

శ్రీయత పురుషోత్తమదాసుగార గ్రానాధిపత్యము పహించిరి

పరుసెనిమిదవసంయుక్త రాష్ట్ర మహాసభక గ్రానాధిపతి గా "సన్నకొనబడిన పురుషోత్తమదాసుగారు నవంబరు 30వ తారీఖు ఉదయమునకు, బొంబాయి నివాసులగు మామత్, పండిత జన హర్ లాల్ నెహ్రూ, పండిత గౌరీశంకరమిత్రా, అబ్దుల్ సోభానీగార్లతోను మరిచెక్కండ్రాడెలిగల్తోను గోరక్ పురము చేరిరి. చక్కగ శృంగారింపబడియున్న బిడ్డలవంట నుత్సవముతో పురవాసులు వీరిని సుగమించిరి. మధ్యాహ్నమున రాష్ట్ర గ్రామ కమిటీయును, నిమిషానిర్ధారణసంఘమును సమావేశమయ్యెను. పటి ఉదయమున విషయనిర్ధారణ సంఘము సమావేశమయ్యెను. మధ్యాహ్నమున ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడగు కాన్పరెంసున కధ్యక్షతవహించిన పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారును అధ్యక్షులతోపాటయిరి. ఉభయులను చాలవరకు హిందూమహమ్మదీయ సంఖ్యతాపరమును నిరూపించి ప్రసంగించిరి. తరముల నుండి హిందువులు చేపకములందు వాయిద్యములను సంగీతములను గానించుచున్నారనియు, మహమ్మదీయులు మసీదులలో ప్రార్థనలు సల్పుచున్నారనియు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడగు శ్రీయత పరమహంస రంజూదాసు గారు బోధించిరి. ఎందులకిమాత్రన అభినవేశము? నుత్తి, సంఘటనోద్యమములందు పాల్గొనవలదని కాంగ్రెసువాదులకు అధ్యక్షుడు ఉద్బోధించెను. ఈకధ్యక్షముల యావశ్యమైనయెడల కాంగ్రెసు పినిని నడపవలయును కాంగ్రెసునకు వెలుపలనుండి జరుపబడు నీ ఉద్యమములు కష్టములను దీసికొని వచ్చుచున్నవి అని అధ్యక్షుడు నడివెను.

నూలుచందావిషయమున చర్చ

గోరక్ పురము, నవంబరు 1:—సంయుక్త రాష్ట్రీయ సభ సేదను సమావేశమయ్యెను. సభనలంకరించినవారిలో అధ్యక్షులగు పురుషోత్తమదాసు టాండను, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, అజింగర్ నివాసియును మహమద్ ఆలీ, బీరారు కేశవు వారగు డాక్టరు మహమద్, వారణాశివాప్రత్యులగు అబ్దుల్ కరీంగారు, రాష్ట్రీయకానసభ్యులు చెక్కండ్ర మఖ్యులు విషయ నిర్ణయసంఘములో రెండుగంటలు నూలుచందా విషయమున జర్చజరిగెను. తుదకు యీ విషయము రాజోపు తెల్లము కాంగ్రెసులో నిశ్చయింపబడుటకు ఆమోదింపబడెను. ఈ తీర్మానమునకు మూడువోట్లు మాత్రమే అధికముగ నీయబడెను.

కార్యక్రమము మధ్యాహ్నము మాడుగంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. 750 మంది డెలిగేట్లు ఆపటికేవాకి చేర్చి రిజిష్టరు చేయించుకొనిరి. 4 వేలకులైగ ప్రేక్షకులుండిరి.

తీర్మానములు

ప్రారంభమున సయ్యదు కమిలజ్జీనుగారి మరణమునకు ను యితీవల సంభవించినవారియెడలను సానుభూతిని తెల్పు తీర్మానములను అధ్యక్షుడుపాఠించెను. హిందూస్థానిక కాంగ్రెసు కార్యక్రమవరములందు ఉపయోగించవలయు ననుతీర్మానము సర్వాంగీకారము నొందెను.

అధ్యక్షులీకన్యాసము

గోరక్ పురము, నవంబరు 2:—పరు సెనిమిదవ సంయుక్త రాష్ట్రీయసభయందు అధ్యక్షులగు పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారి రిండిభాషలో గావించిన అధ్యక్షులీకన్యాసము వ్రేడినవడి అనువాదము:—

1921 వ సంవత్సరములోగల రాజకీయ ఉద్రేకమునకు ను ప్రస్తుతమందలి మాంద్యమునకును పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారు కారణములను తెల్పిరి. 1921 వ సంవత్సరములోని నా నాశాఖలందును పరిశీలన సంఘభావమును కార్య నిష్కర్షయు ప్రతిపక్షులు, గుండెలవియజేసి మన దాడినుండి రక్షణ మార్గములను సృష్టించిరి. ప్రస్తుతమునగల సాంఘిక వైషమ్యములకు గారణము నాయకులకుండుగల భేదాభిప్రాయములే గహ దారీ బాహ్యమైనది గాకపోయినను వంకరటియలతోగూడి కొనినదై యును యుద్ధ సమయమందు విజయాపేక్షకులగు నాయకులు పట్టి న గా రి రే గ మ్య స్థా న ము ను జేర్చు న దై యు ం డు ను. కార్య సా ధ ల్య మునకు తగిన మార్గా సృష్టముచేయనియెడల బెద్దనేనకైనను అప జయము గాంచవచ్చును. ప్రస్తుత మిముఖ్యమైనవిషయమును మరచుటచే మనశ్శీర్షి దుర్భల సృష్టించెను. స్వరాజ్యముసంభా

దిండుటకు ఎల్లరును మనల నిరుత్సాహము నొందించునట్టి కష్ట లను భారదోల్చి ప్రయత్నించవలయును. జాతిలోని కష్టలను యేకముఖమునకు చెచ్చి సాంఘిక దుర్బలములను నిర్మూలించ వలయును. ప్రజలందరును యేకమైనగాని రాండులేవీయ సమా వేశముగావలయునని బట్టుటచే నెవ్వరును మనకొరకైయ్యకొ నరు. వారి సంఘభావముచే వంగరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము నొడించెను. దీనివలననే శాస్త్రభుత్వమువారు రాజ్యపద్ధతిని మార్చుకొని కానసభభావారా పొందజాలని విజయమును నిర్వం ధప్రయోగ ముపయోగించిపొందజూతుమన్నార. వారుసుభాష్ చంద్రబోసును నిర్వంధించిరి. లోకుగారిని ఎరుగనివారెవ్వ రును లేరు. బోసుగారితో నిర్వంధింపబడినవారి మిత్రులును ప్రజలకు బలిచయలే. వారు నిర్దోషులని మీరెరిగిన యంశమే.

గుణపాఠము

నీమనుండి దిగినపిమ్మట జుగ్గులూర్ పాషా దేశీయులకు నిచ్చిన సందేశమును తెల్పిరి. ఇంగ్లాడునకు రాయబారమునుండి ఈజిప్టుదేశీయులొకగుణపాఠమును నేర్చుకొనిరి. యేదేశస్థులువా రి క్షేమిదనే యాధారపడియండవలయు నని యీజిప్టువారు నేర్చుకొనిరి. పరాధీనులరక్షించువా రెవ్వరును లేరు. పరాధీనులము దీయనిమాటలకు జెప్పి మరింత బలమగునట్లు యేర్పాటుచే యబడును. కానసభక్షేమిదనే దేశోద్ధారకులు శాధారపడ వలయును. కష్టలను సమహర్చుకొని హక్కులొరకుసంఘర్షణ ము గావింపవలయును. తేశమంతయునువికమత్సర్వజము క్రింద నిలిచి గుడాను ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యమునకు, బోరాడవలయును. హిందూదేశమునుయిట్లులేవారివంటిఆశయములకేవల బోయి నరహదారీనే బోవలయును. విధ్వాండుజయమొందినట్లును ఈజి ప్టు విజయమొందుటకు నిశ్చయముజేసికొనినట్లును ప్రాందవులు దేశీయులవలెనే బాతికత్తులనన్నియు కేంద్రీకరణము గావింపవ లయును. సంగీభావమే మనశ్శీర్ష్యము. స్వరాజ్యమేమన గమ్య స్థానము. ఆహింసయే సాధనము.

సాంఘికపోరాటములకు గారణము

కాళాభేదములు మతభేదములు శాస్త్రీయించి సాంఘిక సభలను నిర్మాణముచేయుటయే సంయుక్త రాష్ట్రీయలం దిందూ మహమ్మదీయ పోరాటములకు గారణమని అధ్యక్షుడుతెల్పెను. హిందూమహమ్మదీయులలో మతభేదములందును వైషమ్యం డుట సాధారణ విషయమేగాక కాళాభేదములవలన హింతువు లలోనే భేదములగుటయు. కనుక మతభేదములు బోవలయునని నయెడ దీని కంతుతెను.

సామాన్యపునాదులపై హిందూ మహమ్మదీయుల సాం ఘిక జాతీయజీవనము నిర్మింపవచ్చును. పోరాటము లుండవు. సాంఘిక సఖ్యతయును గావలయునని గోరుచున్నాను అని అధ్యక్షుడు బల్లెను. చయివా దేశీయును జూడుడు. అసంఖ్యా కులగుమహాగుర్తులులచ్చటగలరు. కానిసాంఘికవికృతయుభావ వలని వికృతయునిచ్చటగలరు. వైవా దేశీమందలి మహమ్మదీయు డు చైనాదేశీమందలి బాధమతస్థునకును భేదములేదు. వారు భయులకును భాషయు దైక్యతగుదిరిది. సాంఘికమునందును బిరుభయులను నిట్లుటకు నాదియొకటియ. కాని మతములు వే రు. హిందూదేశము నందుగూడ మనము ప్రబోధము చేయవల యును. హిం దువులు గ గా ని హ మ్య దీ యు లు గ గా ని యు ం డు ట వ ల న నే ప్ర త్యేక రాజకీయమైనగాని మతసంబంధమైనగాని సత్వముగూడ గూడవని మనము స్పష్టముగ తెల్పవలయును. ఇకవిడివిడుసంప త్సగములకేతము వరకు పట్టణములందును యి: సంఘములవారికి సాంఘికైకమక్రమము గలదని అధ్యక్షుడు వాక్కాటించెను. కొందరు మొగలాయిరాజులు సాంఘికైకత్వము స్థాపింపబ్రయత్నించిరి. అక్బరు చక్రవర్తి జాలనగు కృతాన్ధుడయ్యెను. సాం ఘికము: సంబంధములైన హిందూమహమ్మదీయ సంఘముల హిం దూసంఘటనమును ఖిలాఫత్తుకమిటినీ, ఆఖిలమహమ్మదీయ సమితిని, అలిగలకమహాబీరుదాల్ మొ దలై న నం ధ ల ను యె తి నేయవలసినదని అధ్యక్షు డిదెగేట్లును ప్రబోధించిరి. భిన్న సాంఘికసంఘల కవసరములేదు. ఎల్లసంఘములను కాంగ్రెసు యొక్క విశాలమైన చట్టముక్రింద నుండవచ్చును. కాంగ్రెసు అన్ని భిన్నజాతులవారిని సురక్షితముగ గాపాడగలదు. వేరైన సంస్థనేదియైన స్థాపింపబూనినచో నది హిందూమహమ్మదీయ సంఘముల ఆఖ్యుదమునుగుగోరు రాజ్యాంగసంస్థ గావలయును. పోరాటములకు నొకకారణము గోవస. ప్రాందవు లేవిషయమై వ్యాకులము జెందినయెడ 24 కోట్ల హిందువులు గ్రహంసము దినకుండ జీవించునప్పుడు తాము మాత్రము జీవంపజాలమాయని మహమ్మదీయులు యోచించు కొనవలయును. ఈవిషయము వారంటు వారు అలోచించుకొను భారము మహమ్మదీయ సోద రులపై బెట్టెదము. వారిత్యాగమే అఖండమైన సమ్యేకన శక్తి గ లి గి ం చు ను. హిం దువు లెంతబని సల్పు చున్నారో అంతకృషి మహమ్మదీయులు భారత

దేశము క్షిరారకు జేయుటలేదనుటకంటె హిందువులు ద్విగుణీ కృతోత్సాహముతో కృషిసల్పి మహమ్మదీయులకు ఆవర్యన ప్రాయముగావలయునని హిందూసోదరులను అధ్యక్షుడు హెచ్చరించెను.

నూలు చందా

నాల్గు ఆశాలకు బతులుగ కొన్నిగజములనూలు చందా గా నియమించుటచే కాంగ్రెసు సంఖ్యదగ్గిరయెడ నందులకు వివా డింపబనిలేదు. సభ్యులెంత తక్కువనుండునో వారు జేయు బని అంత ఆచూబ్బమైనదని డెలిగేట్లవలయును.

1920 సంవత్సరమునుండి రాట్టము మన దేశస్వాతంత్ర్య ధ్వజముగ నున్నది. ఆస్వజము మన వైషమ్య పరిభాగమున నుండవలయును. ఆ ధ్వజముక్రింద దేశీయు లెల్లరగలసి స్వా తంత్ర్య విజయమునకు బోరాడవలయును.

నిమ్మజాతులు

కాంగ్రెసు నందును రాష్ట్రీయ సమావేశము లందును హిందూస్థాని భాషయందే చర్చలును, కార్యనిర్వహణము జ రుగవలయు ననియు నాభయేతెక్కు నధికసంఖ్యాకులకు డెలిగేట భాషయనియు అధ్యక్షుడు వక్కాటించెను.

స్వసాయకాసనములు

సంయుక్తవరగజాల కానసభలో ప్రవేశబెట్టబోవు స్వసాయకాసనములను గురించి అధ్యక్షుడు తెల్పెను. చేయ బోవు ఆ గ్రామ నెం నీ ఆ ప్త లై తు ల ఆఖ్యుదయమునకు భంగకరమైనవనియు రాష్ట్రీయలోని రాచ కీయ జీవమునకు గొడ్డలిపెట్టయ్యు వారు డెల్పిరి. ప్రస్తుతము భూస్వామి వంశపరంపరగనన్న రైతును దొంగించుటకు హక్కు లేదు. కాని చేయబోవు కాసనములో కొన్నిపరకులపై నియ మముపై నిఅధికార మాయన గీయబడును.

నిమ్మజాతులు

నిమ్మజాతులవారియొక్క తురవస్థయు అంటరానివాకి యిబ్బందులనుగురించి అధ్యక్షుడు ప్రసంగించెను. వినువారలంద రను నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు గట్టి ప్రయత్నములను జేసి హిం దూసంఘము బలపర్చవలసినదని గోరిరి.

స్వరాజ్యవాదలను, ససేమిరావాదులను, లిబరలువాదులను హిందువుల మహమ్మదీయులకన్నెల్ల భారతీయులను వికమత్సర్వను స్థాపించవలయుననియు నందరును గలసి ప్రభుత్వమును నెడు ర్కొని స్వరాజ్యము సుస్థిరముగ స్థాపించ వలయునని అందరిని ఉద్బోధించెను. (అ. ప్రె.)

చీఫ్ ప్రసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్పు

కూలివాండ్రు అల్లరులకు నష్టపరిహారము

బొంబాయి, నవంబరు 1:—గడచిన ఫిబ్రవరి మార్చి నెల లలో యంత్రములందు బ: చేయు కూలివాండ్రుగావించిన అల్ల రులలో నష్టము బొందినవారికి ముదరాగాశీయబడెను. ఎవరెవరి కెంతంత ముదరానీయబడినదో నేటిమధ్యాహ్నము బహిరంగ ముగ కోర్టులో చీఫ్ ప్రె: డెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు జదివె వారి టూటూగబడ్డకు గలిగిన నష్టములకు టి. ప్లవుమోగారి రూ 210, హరీ నెగారికి రూ, 280, లీమీ బార్వరుగారికి రూ 129 ఈ నీయబడెను. ఒక పార్సీ బుద్ధపానవిక్రయదాననకు రూ 500 లును, మరయొకని యంటిపడిగావించిన వొంగతనములకు నష్టముక్రింద రూ 6275 లు నిష్పింపబడెను. వీనిచేత స్వన్న యంత్రకాలవారికి రూ 87000 లు నష్టమీయబడెను. యంత్ర దార్ల అస్తికిని, బుద్ధపానవిక్రేతల ఆస్తికిని, ఐరోపావారిని కూలి వాకు నష్టముగావించిరిని ప్రభుత్వమువాకికి మేజిస్ట్రేటుగారు రిపోజుచేసిరి. ఐరోపా జాతివారికి గాని మద్యపాన విక్రేతలచే గాని కూలివారితో నేమియు సంబంధములేదు. వీరియెడగా వించిన దుష్కార్యములను చూడ కూలివాండ్రు వెనుక 1921 సం॥లో జరిగిన రీతిని నడచిరినియు లేక కాళ్యాంగ విధానా సంత్వపిదారులు జెప్పినట్లు బోవుచున్నారని దోచుచున్నది, కాన ఎస్. సి వాడలలో సంభవించిన అల్లరులకు నావాడలలోని కేటుపేయరులనుండి యీమొత్తములను వసూలుచేయవలయునని మేజిస్ట్రేటుగారు డెల్పిరి. బిరుదాంతితులు, శ్వాశ్యాధికారులు: (Justices of the peace) బ్రభుత్వమువారియొక్కయు పుగ పాలన సంఘమువారి ఉద్బోధనలనుండియు అపరాధపు బన్ను తనూలుజేయబడెను. (అ. ప్రె.)

అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు. బొంబాయి

మూడవ వాయిదానూలు పంపిన వారి నామములు—నభ్యేతరులు

సం॥	నభ్యేతరుల పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలుపాడవు	నూలు నెంబరు
515	వి. న. బోషిగారు	మద్రాసు	957		
516	యర్రమిల్లి రామయ్య	గంజాం	958	400	17
517	గ్రంథి చలపతిరావు	విశాఖపట్నం	959	1280	8
518	సోయిరత్ అమ్మమ్మ (18 సం॥లు)	మద్రాసు	960		
519	బాతీయపాళాళబందరు-విద్యార్థి అడివి సత్యనారాయణ	తూ.గోదావరి	961	2020	14
520	కే. రామకృష్ణారావు	"	962	2160	14
521	అక్కికాళాపిళ్ళాళ్ళు	"	963	4209	16
522	కొమాండూరి గోపాలయ్యంగార్	"	964	2300	15
523	సున్నర రాజు	"	965	1960	17
524	పీసపాటి వేంకటసుబ్బారావు	తూ.గోదావరి	966	2025	9
525	మాచిరాజు శేషయ్య	గోదావరి	967	600	14
526	తండ్రి వెంకటనరసయ్య	గుంటూరు	968	2000	17
527	దండమాడి రాజగోపాలం	తెలంగాణ	969	4000	22
528	అట్లూరి సత్యనారాయణరాజు	గోదావరి	970	2000	21
529	కారుమూరు శ్రీరామమూర్తి	"	971	1000	35
530	యస్. తారాచారియర్	చిత్తూరు	972	500	32
531	రామకృష్ణ స్త్రీనింగకల్	"	973	1680	18
532	పి. కే. విజయరావు	"	974	840	27
533	డి. శ్రీనివాసాచారి	"	975	840	17
534	రామయ్యం రామయ్య	గుంటూరు	976	1680	17
535	పాపగంటి రాజీంద్ర ని	గోదావరి	977	1000	22
536	చతుర్వేదుల సుబ్బయ్య	గుంటూరు	978	1000	29
537	యర్రమిల్లి సన్యాసయ్య	గంజాం	979	2000	15
538	యలమంచిలి వెంకటప్పయ్య	తూ.గోదావరి	980	1700	15
539	యస్. నాగరత్నయ్య	గుంటూరు	981	850	19
540	లంకా దుర్గాప్రసాదరావు	ప.గోదావరి	982	200	15
541	తిక్కవరపు కమలయ్య	తెలంగాణ	983	2000	26
542	పిరమల్లు శిరాచార్యులు	గుంటూరు	984	1000	14
543	కే. యస్. శాస్త్రి	ప.గోదావరి	985	2000	11
544	నిమ్మగడ్డ శేషగిరిరావు	గోదావరి	987	2000	15
545	కే. చిట్టెయ్య	"	988	2000	28
546	కొనగల్ల మహాలక్ష్మమ్మ	"	989	500	19
547	వెలగా వెంకటసుబ్బయ్య	"	990	530	20
548	నాగబండి జగన్నాథం	"	992	666	16
549	మల్లావర్లు శీతమ్మ	విశాఖపట్నం	993	2096	22
550	వేలూరి వెంకటరత్నం	గోదావరి	994	983	59
551	పేరాల ఆదిలక్ష్మమ్మ	గుంటూరు	995	2021	21
552	సున్నర వెంకటరత్నమ్మ	తూ.గోదావరి	996	420	12
553	వేదాంతం పూర్ణానందం	"	997	480	32
554	కొత్త అచ్చయ్య	గోదావరి	998	2000	37
555	గుమ్మడిపల మాధవరావు	"	999	1258	13
556	జనస్వామి విశ్వనాథం	గుంటూరు	1000	2000	15
557	చతుర్వేదుల వెంకటలక్ష్మీనరసింహం	"	1001	582	18
558	గాడిచెర్ల రామమూర్తి	గోదావరి	1002	2000	19
559	కోళ్ల వెంకటస్వామి	"	1003	2000	20
560	వెల్లంకి మల్లయ్యచౌదరి	తూ.గోదావరి	1004	2000	14
561	కనగర్ల వెంకటరామన్న	గోదావరి	1005	266	8
562	శింగం శెట్టి అన్నపూర్ణమ్మ	"	1007	1000	23
563	మద్దుల బంగారమ్మ	"	1008	1146	27
564	కొనగల్ల సత్యం	"	1009	600	11
565	కప్పగంతుల వెంకటప్పయ్యశాస్త్రి	గంజాం	1010	800	13
566	నికల ఉమామహేశ్వరం	గోదావరి	1011	666	15
567	హనుమావర్లు రంగనాయకమ్మ	తూ.గోదావరి	1012	2000	17
568	బడిం వెంకటప్పడు	గంజాం	1013	600	15
569	మాఘం మంతెయ్య	గుంటూరు	1014	1918	46
570	బొన్నవిత్తుల అన్నపూర్ణ	ప.గోదావరి	1015	1050	32
571	వేమలూరి అమ్మిరాజు	గోదావరి	1016	712	23
572	యస్. సత్యనారాయణ	మద్రాసు	1017		
573	మిన కృష్ణయ్య	"	1018		
574	బోచా వెంకటరత్నం	గోదావరి	1019	2000	19
575	మాచిరాజు మాణిక్యం	గుంటూరు	1020	3500	23
576	గిరిమెట్ల సున్నమ్మ	గంజాం	1021	58	20
577	రామచంద్ర	గుంటూరు	1022	1000	40
578	కనగర్ల బ్రహ్మయ్య	గోదావరి	1023	500	13
579	ఉంతిల్ రామశ్రీ	అనంతపురం	1024	1356	11
580	పెరియారు కృష్ణమాచార్యులు	గోదావరి	1025	1220	19
581	వడ్లూరి ఆదిలక్ష్మమ్మ	ప.గోదావరి	1026	840	21
582	తాయమ్మయ్య	చిత్తూరు	1027	1440	20
583	పిల్లేటి సత్యనారాయణమూర్తి	గోదావరి	1028	666	13
584	తూములూరు అన్నపూర్ణమ్మ	గుంటూరు	1029	2100	53
585	గాడిపల్లి వెంకటరత్నం	గోదావరి	1030	511	30
586	చిట్టిపెద్ది సత్యనారాయణ	గుంటూరు	1031	840	15
587	మామిడి ఆంజనేయలు (9 సం॥లు)	గోదావరి	1032	328	19
588	దేవిదేవి బసవయ్య	గుంటూరు	1033	2100	24

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ నవంబరు నెల 3 వ తేది సోమవారము

	మొత్తం వర్షపాతము	అత్యధిక వర్షపాతము	అత్యల్ప వర్షపాతము	గరిష్ఠ వర్షపాతము	నిమిష వర్షపాతము
ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	87.1	70.1	...	8.78	44.98
విశాఖపట్టణము	88.5	75.7	...	4.88	87.09
కాకినాడ	85.4	74.0	...	5.40	89.09
మచిలీపట్టణము	87.9	74.1	...	2.59	41.59
కర్నూలు	88.9	71.3	...	1.99	26.01
బళ్లారి	89.1	71.3	0.11	2.13	20.51
కడప	89.8	73.2	1.56	3.36	81.28
నెల్లూరు	81.1	74.4	1.36	6.05	87.98
మద్రాసు	87.9	74.8	0.10	6.34	50.74
కడపూరు	86.5	74.5	1.58	9.78	52.94
నెలమ	87.7	72.3	0.25	3.06	89.80
కోయంబత్తూరు	84.0	71.1	0.58	9.04	22.29
తిరుచనాపల్లి	89.3	74.7	0.14	4.58	88.18
నాగపట్టణము	85.1	76.6	0.85	8.56	54.98
మధుర	89.1	74.0	0.95	2.97	88.58
పాంబన్	89.4	78.7	0.51	6.26	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	1.96	11.82	28.84
తిరువేండ్రము	79.4	72.9	0.04	8.44	64.51
కొచ్చిన్	84.6	73.8	1.54	9.78	114.51
కాలికట్టు	83.4	74.6	0.14	12.44	117.16
మంగళూరు	88.7	75.2	0.02	3.32	125.68
తెంగళూరు	82.6	67.8	0.40	2.18	85.87
మేర్కార	75.8	63.8	...	4.43	125.46
కొడైకనల్	62.8	52.2	0.69	5.64	62.18

సర్కారులు:—కొన్ని చోట్ల ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. కొన్ని చోట్ల మేఘములు ఒక మోస్తరుగ వ్యాపించినవి. విశాఖపట్టణములో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కా:—కడపలో 1.56, బళ్లారిలో 0.11 వర్షించెను. మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. ఆర్ద్రత చాల ఎక్కువగ నున్నది. కర్నూలులో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—నర్సపాతము సాధారణముగ నున్నది. కడపూరులో 1.58 వర్షించెను. నెల్లూరులో 1.36, మద్రాసులో 0.10 వర్షించెను. మేఘములు దట్టముగ బట్టినవి. ఆర్ద్రత ఎక్కువ నెల్లూరులో పగటివేడిమి 5½ డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని చాలభాగమున వర్షపాతము పడవచ్చును. ఆర్. ఎస్. సామ్రాధి,

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆధునిక గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృత్తి వాస్తవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ భూతవైద్యము, తమాషా విచిత్ర విసేదవిద్యలు గలవు. ఇంగ్లీషు క మనవృత్తి మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో కమాధియగుట, శరీరములను తలకాయలను మార్చుట మొదలగు గ్రంథములను గాలిలో మనవృత్తి నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (2118) 8-6 పి. ఆర్. జవార్జనం నాయుడు, బంగళూరు, గురుజిల్లా

ఈ గ్రంథము "గనెరు" అను సెగర్ గమును 8 మోతాదులతో నివారించును. మంట, బొట్టు, పచ్చగాలేక తెల్లగా ప్రసవించుట మొదలగు బాధలు 4 గంటలలో నివర్తయగను. దీనిచే ప్రీతి గలుగుదును మవ్యాధులు ఆశ్చర్యముగా మరుగును. సా 1 కి రు 2-0-0. వి. పి. చార్లీ వేరు

రాయల్ ఫార్మసి 49 బండరువీధి, మద్రాసు.

ఇరిగేషను చట్టము

సెలవుకొనిపోయిన సవరణ చేయబడిన చట్టము

(మొన్నటి తేదీనాడు)

13 వ అధ్యాయము

సేరములను శిక్షలను గురించి

ఈ అట్ట క్రింద సేరములు.

108. ఎవరయినను, ప్రస్తుతాధ్యక్షులుగా ఈ క్రింది కార్యములలో చేసినయినను చేసిన యెడల, అనగా:—

(1) ఏదేని నీటిపారుదల పనికి (వర్క్సు) గాని మురుగు నీటి పనికి (వర్క్సు) గాని హాని కలుగజేసినను, దానిని మార్చినను పెంపుచేసినను ఆటంకపరిచినను,

(2) ఏదేని నీటిపారుదలపని (వర్క్సు) లేదా మురుగు నీటిపని (వర్క్సు) కైన లేదా పనిలోని నీటిసరఫరాలోనయినను లేదా దానినుండిగాని దానిగుండాగాని దానిమీదుగాగాని దాని క్రిందుగాగాని పోవు నీటి ప్రవాహముతో నయినను, జోక్యము కలుగజేసికొనినను దానిని [వర్క్సు] ఎక్కువచేసినను లేదా తగ్గించినను లేదా అట్టి నీటిపారుదల పని (వర్క్సు) గాని మురుగు నీటిపని (వర్క్సు) గాని ఏకాగ్రము నిమిత్తము నిర్బంధపడిన దో అందు కది తక్కువ ఉపయోగకర మయినదిగా చేయునట్టి ప్రకారమునయినను చేసినను.

(3) ఏదేని నీటిపారుదల పనికి (వర్క్సు) గాని మురుగు నీటిపనికి (వర్క్సు) గాని అపాయము కలుగునట్లు హానికలుగు నట్లు లేదా దానిని తక్కువ యుపయోగకరమైనదిగా కావించు నట్లు ఏదేనినదిలోని లేదా ఏదలోని నీళ్లు ప్రవహించుటతో జోక్యము కలుగజేసికొనినయెడల లేదా దానిని మార్చినయెడల.

(4) 18 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా ఏదేని ఆనకట్టను (డాము), అడ్డుకట్టను, (వియరును) కట్టిన తుమును (స్టూమింగును), పిల్లకాలవను లేదా యితర పనిని (వర్క్సును) నిర్మించినను తీసివేసినను, మార్చినను,

(5) ఏదేని నీటిపారుదల పని (వర్క్సు) యొక్క నీరును నీటిపారుదల కార్యముల నిమిత్తము మునుపటింత తగినదిగాకుండునట్లుగా ఆనీటిని చెరిపినను కల్పవయోక్తముగా జేసినను,

(6) ఒక సర్క్యులరీయొక్క అధికారముచేత నాటబడినయేదేని నేల గురుతునుగాని, లెవలు గురుతునుగాని, నీటికొలతపాధనమునుగాని నశింపజేసినను; దానికి హానికలుగజేసినను; చెరిపివేసినను దానిని కడలించినను;

(7) [ఆవిషయమున కల్పవయోక్తచే బహిష్కరింపబడిన తరువాత] ఏదేని నీటిపారుదలపనియొక్క లేదా మురుగునీటిపనియొక్క సంరక్షణనిమిత్తము ఉద్దేశింపబడిన ఏదేనికట్టనుగాని, పొదనుగాని, గడ్డినిగాని యితర చెట్టుచేమముగాని తీసివేసినను దానికి హానికలుగజేసినను;

(8) దేనిని ఉల్లంఘించినయెడల శిక్ష పొందవలసియుండునది లోకలగవర్మ మెంటువారు 109 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనల ననుసరించి చేసిన శిక్షలలో నిర్దేశించియుండినో అట్టి ఏవిధి నైనను ఏవిధముగైన ఉల్లంఘించినను;

శిక్ష

ఈ ఖండప్రేరేపనలకు సేరస్థాపన చేయబడినవి

(1) నుండి (4) వరకు [ఈ రెండునుకూడా చేయున్న క్లాజుల] క్రింది సేరముల విషయములలో ఒకనూరు రూపాయలకు మించని జూర్జునాను చెల్లించుటకు తప్పిపోవుపక్షమందు. రెండు నెలలకు మించని కాలమునకు [విడి ఖయిదును]. (5) నుండి (8) వరకుగల [క్లాజుల] క్రింది సేరముల విషయములో ఏవిది రూపాయలకు మించని జూర్జునానుగాని ఒక నెలకు మించని విడిఖయిదునుగాని పాత్రుడు కావలెను.

విధింపబడిన జూర్జునానాలోనుండి

హానికలిగింపబడిన మనిషికి పరిహారము నిచ్చుట

ఈ మాజిప్రేరేపన గల అధికారము.

104. ఈయాక్టుననుసరించి ఒక సేరమున కైయేమిషిక్రై నను ఏమాజిప్రేరేపన జూర్జునావిధించినపుడు, అట్టిజూర్జునా యాక్టుగాని అందులో ఏభాగమైనగాని అట్టి సేరములమున హానిపోయిన మనిషికి పరిహారముగా చెల్లింపబడునట్లు ఆయన ఆజ్ఞాపించవచ్చును.

హానికలిగించినట్లు సేరస్థాపన చేయబడిన

మనిషి దానికి పరిహారము ఇవ్వవలసినదిగా కోరబడవచ్చును.

105. ఏదేని నీటిపారుదల పని (వర్క్సు) విషయమున గాని మురుగునీటిపని (వర్క్సు) విషయమునగాని 108 వ సెక్షను

ననుసరించిన యొక సేరమునైనను ఇండియాజేతపు శిక్షా స్ఫూర్తి ఆనుసరించి. కీడు అనుసేరమునైనను చేసినట్లు ఏమనిషిమీద నైనను సేరస్థాపన చేయబడినపుడు అట్లు సేరస్థాపనచేయు మాజి ప్రేరేపకు లేదా తరువులో నిర్ణయింపబడగల కాలములోపల దేనివియయ్యై సేరస్థాపన చేయబడినదో ఆ అడ్డును తీసివేయు మని, హానిని బాగుచేయుమని, నేలగురుతునుగాని లెవలు గురు తునుగాని ఉపకరణములగాని తిరిగి క్రొత్తగా ఉంచవలసినదని లేదా ఉన్న దానిని మరమ్మత్తు చేయవలసినదని ఉత్తరువు చేయ వచ్చును. అట్లు నిర్ణయింపబడిన కాలములోపల అట్టిమనిషి అట్టియత్తులకు ప్రకారము జరుపుటకు నిరాకరించినయెడల [లేదా దానిని తీసివేయుటకు సేరవేర్చుటకు తప్పిపోవునెడల] ఈవిష యమున క్రమముగా అధికారము పొందియుండు ఏ నీటిపారు దల ఆఫీసరైనను అట్టియత్తులకు ప్రకారము పనినిజరుపవచ్చును. మరియు [తగులుబడియైన కర్కులు] అట్టి పనినిచేయునట్టి కల్ప రుచే రాబట్టుకొనబడ తగియుండవలెను.

సేరములను చేయుమనుష్యులను తొలగించుట కధికారము

106. ఏదేని నీటిపారుదల పనినిగాని మురుగునీటిపనిని గాని తనవశమందు కలిగియున్నట్టి లేదా దానిమీద ఉద్యోగ ము కలిగియున్నట్టి యేనీటిపారుదల ఆఫీసరుగాని ఈవిషయమై క్రమముగా అధికారము పొందియున్న యితరమునుష్యుడుగాని దానికి సంబంధించిన యేభూమినుండిగాని కట్టడములనుండిగాని 108 వ సెక్షనుయొక్క (1), (2), (3), (4), (5), (7) వ క్లాజులలో చెప్పియున్న సేరములలో వేసినను తన అభిప్రాయమునందు చేయునట్టి యేమనిషివైనను తొలగించవచ్చును.

ఆక్రమమైన నీటిపారుదలకు హెచ్చుచేయబడిన నీటిపన్ను

107. (1) 20 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనలకు వ్యతిరేక ముగాగాని 109 వ సెక్షను ననుసరించి చేయబడిన ఏదేనివిధిని ఉల్లంఘించుచుగాని యే నీటిపారుదల లేక మురుగునీటిపని (వర్క్సు) నుండి యే నను నీటి పారుదల కార్యము నిమిత్తము నీళ్లు తీసికొనబడినదని విచారణ చేసిన మీదట] కల్పగల [కనుగోనునపుడెల్ల] ఆయన, ఈ అట్టను సరించి యేదైన రుసుము కట్ట దగియుండునెడల దానికి తోడు గాను నిర్దేశింపబడగల విధులకు లోబడియును, అట్టి నీటి విషయమున నీరు పారుదల చేయబడిన మొదటి పంటకు సాధారణ ముగా చెల్లింపబడవలసియుండు నీటి పన్నును [అయిదు] రెట్లు కు మించని హెచ్చు చేయబడిన నీటిపన్నును విధించుట ఆయనకు (కల్పరునకు) చట్టసమ్మతమై యుండవలెను.

కాని ఒక మనిషి యీ సెక్షను ననుసరించి హెచ్చుచేయబడిన నీటిపన్నును చెల్లించుటకు బాధ్యుడైయున్నపుడును ఆతడుచేసిన కార్యము 108 వ సెక్షను ననుసరించి సేరముగానూడ సేర్పడునెడలను ఆతడు ఈ సెక్షను ననుసరించి హెచ్చు నీటి పన్ను విధింపబడుటకును, ఆ సేరమునకై శీర్షాదువరకు జరుపబడుటకునుగూడా పాత్రుడై యుండవలెను.

(2) ఒక నీటిపారుదల లేక మురుగునీటి పనికి చేయబడిన నష్టము, మార్పు, పెంపు, లేదా ఆటంకము ప్రతితముగా కొన్ని భూముల లాభమునిమిత్తము నీరు తీసుకొనబడిన సందర్భములో [అట్లు] లాభము పొందిన భూముల అనుభవదారులపద్ధతుండి అట్టి నీటి విషయమున నీరుపారుదల చేయబడిన మొదటిపంటకు సాధారణముగా చెల్లింపబడవలసియుండు నీటి పన్నుకు [అయిదు] రెట్లుకు మించని హెచ్చుచేయబడిన పన్నును కల్పరు రాబట్టవచ్చును.

కల్పరు ఉత్తరువుమీద డిస్క్రిట్ కల్పరుకు ఒక అప్పీలు ఉండవలెను; మరియు డిస్క్రిట్ కల్పరుతీర్పు కడపటిదిగా ఉండవలెను.

(3) ఈ సెక్షనులో ఏర్పాటుచేయబడిన హెచ్చుచేయబడిన నీటిపన్ను సాధారణముగా నీటికొరకు శరే పన్నును యివ్వకల్పర లేకుండ మినహాయింపబడిన భూములమీద కూడ విధింపబడతగి యుండవలెను.

పరివరణము:—ఈ సెక్షనుయొక్క కార్యముల నిమిత్తము “సాధారణముగా చెల్లింపబడవలసియుండు నీటిపన్ను” అను మాటలకు గవర్న మెంటుకు పల్లపు లేకుండా సేర మెంటు (పన్ను విధింపు)ను చెల్లించుచున్న భూమి విషయములో [అదే, నివరణము, తరహాయగుల చట్టప్రకృల నుండు భూములమీద విధింపబడిన] నీటిపన్ను లేకు అని అర్థము.

పన్నులు వగైరాలను రాబట్టుకొనుట.

108. [ఈ అట్ట ననుసరించి ఏమనిషిచేసిన ఏ భూమి విషయముననైన చెల్లింపబడవలసినరేటు లేదా పన్ను మొత్తము ఆభూమిలో హానికలగ పోవుమీద ప్రభుభూస్వతగా నుండ

వలెను.] [గవర్న మెంటువారిచే రాబట్టుకొనబడతగిన] యావత్తు [లేట్లు], పన్నులు [లేదా] సహాయద్రవ్యములను మరీన్ని [వారిచే] ననూలు చేయబడవలసిన యావత్తు జూర్జునాలు, అపరాధములు [లేదా] యితర పైకములను భూమిని బాకీలుగా రాబట్టుకొనబడదగి యుండవలెను.

విధులను చేయుటకు అధికారము

109. (1) లోకలు గవర్న మెంటువారు అప్పటిప్పటికి ఈయాక్టుయొక్క నిబంధనలను సేరవేర్చుటకుగాను ముందుగా ప్రకటించిన పిమ్మట విధులను చేయవచ్చును. మరియు అట్లు చేయబడిన యేవిధులనుగాని మార్చవచ్చును. లేదా రద్దుచేయవచ్చును.

(2) యేని చెప్పబడిన నిబంధనల సామాన్యస్వభావము నకు భంగము లేకుండ ముఖ్యముగా—

(ఎ) ఈ యాక్టుయొక్క యే నిబంధన ప్రకారమయిన ఏవిషయముననైనను పనిచేయుటకు కోరబడియుండునట్టి లేక అధికారము ఈయాక్టుయందునట్టి యేఆఫీసరుయొక్కయైన చర్యల విషయమై;

(బి) ఈ అట్టయొక్క యేదేని నిబంధన ననుసరించి యీయబడినట్టి ఉత్తరువులమీదను, తీర్మానములమీదను, ఈ యాక్టులో ఇతరవిధమున స్పష్టముగ నిబంధింపబడియున్న సేతపు ఏకేసులవిషయములో, ఏఆఫీసరులకు ఏమరతులకు లోబడి అసీలు చేసుకొనబడ తగియుండవలెనో ఆ విషయములను విధించును;

(సి) చేయుటకు ఈయాక్టులో ఏర్పాటుచేయబడియున్న దానిని దేసిన నను, ఏమనుష్యులు ఏకాలమున ఏథలమునచేదా ఏవిధముగా చేయవలెనో నిర్దేశించును;

(డి) ఈ యాక్టులను కలుగజేయబడిన లేదా విధింపబడిన అధికారములయినను చేయవలసిన పనులయినను అన్ని గాని యేవైనగాని యే యాఫీసరులవలన ఏప్రదేశ హద్దులలోపల చెలాయించదగి యుండును లేదా చేయదగియుండునో నిర్దేశించును;

(ఇ) ఒక ఇరిగేషను లేదా డ్రైయనేజి వర్క్సునుండి నీటిసరఫరాలు ఏమరతుల ప్రకారము చేయబడవలెనో నిర్దేశించును, ఏభూమికిగాని నీటిపారుదల ఆధారములు ఏవిధమున నివ్వబడవలెనో ప్రసిద్ధపరచును;

(ఎఫ్) [45 (2) వ సెక్షను ననుసరించి విధింపబడతగిన పన్నుయొక్క జానీరేట్లు] ప్రసిద్ధపరచును;

(జి) 46 వ సెక్షనుననుసరించి భూస్వామివద్దనుండియు రయితువద్దనుండియు యేవిధమునను, యేదామాహెచ్.ఎస్. నీటిపన్ను వసూలు చేయబడవలెనో ప్రసిద్ధపరచును;

(హెచ్) [59 వ సెక్షను ననుసరించి చెల్లింపబడవలసిన సవత్సరవారీ రేటును ప్రసిద్ధపరచును];

(ఐ) పన్ను లేకుండ ఉచితముగా నీటిపారుదలకు హక్కుగలభూమియొక్క విస్తీర్ణమును నిర్ణయించుటకోకు;

(జె) అట్టిభూమికి ప్లలనిర్దేశము చేయుటకోకు;

(కె) ఒక నీటిపారుదల లేక మురుగునీటి పని ఒకటికంటె నెక్కువ గ్రామములకు ఉపవరించునపుడు ప్రతిగ్రామములకు లేదా ప్రత్యేకపునునుష్యులవలన యివ్వబడవలసిన రివాజుపనిని నిర్ణయించుటకోకు;

(1) రివాజు పనినిబడులుగా 88 వ సెక్షను ననుసరించి విధింపబడిన పన్నును నిర్ణయించుట కోకును వసూలుచేయుట కోకును పరిపాలించుట కోకును,

(యమ్) పంచాయతీలవారియొక్కయు, యిరిగేషను, బోర్డులయొక్కయు కార్యనిర్వహణునకును, వారి చర్యలకు రికార్డుచేసి యుండుటకును;

(యన్) పంచాయతీల మెంబర్లను యెన్నుకొనుటకును యిరిగేషను బోర్డులకు ప్రతినిధులను నియమించుటకును;

(2) పంచాయతీ లేక యిరిగేషను బోర్డు (ప్రెసిడెంటును యెన్నుకొనుటకు;

(3) ఏకాగ్రములకు పంచాయతీవారుగాని, యిరిగేషనుబోర్డువారుగాని ద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టవచ్చునో ప్రసిద్ధపరచుటకు;

(వ్యు) పంచాయతీలవారును, యిరిగేషను బోర్డులవారును విచారణల జరుపుటకు;

(ఆర్) పంచాయతీలను, యిరిగేషను బోర్డులను ఉంచవలసిన లెక్కలు, అట్టి లెక్కల అడిటు (అసెఫ్ట్), యిరిగేషనుపంచాయతీ ఫండును ఉంచుటకును భద్రపఱచుటకును చేయవలసిన యేర్పాట్లు ఏటివిషయములు;

(ఎస్) ఒక యిరిగేషను పంచాయతీ లేదా బోర్డు విధింపబడవచ్చు యొక్క గర్భవత్తు లేట్లును నిర్దేశించును;

(టి) ఈయనకును గాని తేరే యేటకునైనా గాని ఈయనకును సరిచిన నోటిసులకును ఉత్తరువులకును నమూనా లుగాని అవి అందజేయు పద్ధతిగాని యేదయి యేర్పరుపబడి యుండునపుడు ఆట్టి నోటిసులయొక్కయు ఉత్తరువులయొక్కయు నమూనాలను వానిని అందజేయుపద్ధతియును నిర్ణయించుటయు; యేప్రకటనయైనను ప్రకటించబడవలసినవిధమును నిర్దేశించుటయు;

(య) ఈ ఆట్టకేంద్ర మనకు యివ్వబడిన పనులను చేయుటలో ఆఫీసర్లకు మార్గదర్శకముగా నుండుటకొరకు;

గవర్న మెంటువారు విధులచేయవచ్చును.

(3) ఈ ఆట్ట సమసరించిన ప్రధమ విధులు ఆట్టయొక్క తేదీనుండి ఒక సంవత్సరములోగా చేయబడవలెను, మరియు అట్లు విధులు చేయబడువరకు ప్రస్తుతవిధులు అవలంబింపటా ఉండవలెను.]

(4) ఈ సెక్షను సమసరించి చేయబడిన విధులు శాసన నిర్మాణసభవారు సమావేశమయియున్న కాలముందు రెండు నెలల కంటే తక్కువగాని కాలమువరకును శాసననిర్మాణసభవారి యెదుట ఉంచబడవలెను.

వి. టి. కృష్ణమ ఆచార్యార్య,
గవర్న మెంటు ఆట్టింగ్ సెక్రటరీ,
లా (లెజిలేటివు) డిపార్టుమెంటు.

వెలింగుటన్ సినిమా

మాంట్యూరోడ్డు, మద్రాసు 1565

1.11.24 తేదీ శనివారమునుండి 4.11.24 మంగళవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 గ.ం. శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గ.ం. కూడగలదు

గోల్డువిన్ సూపర్ డ్రామా

ది ఓల్డు నెస్టు 8 భాగములు.

లెల్లిప్రేమ, కుటుంబసౌఖ్యమును తెలుపుకథ న్యాయ, కామికూడ చూపబడును

మూత్ర సంబంధమైన వ్యాధులచే

కలిగిన నరముల బలహీనము నకు అత్యద్భుతమైన గుణము గలిగినది

తిరునల్వేలి జిల్లా, కృష్ణాపురము నివాసస్థుడును, ప్రస్తుతము మద్రాసు అర్మీనియన్ వీధిలో నెం 72 రు భవనమునందున్న పండితస్వామి ఎస్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారికి వారు నావ్యాధితై త్వరలోను అద్భుతముగాను చేసిన చికిత్సకై నేను మిక్కిలికృతజ్ఞుడను. మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులచే కలిగిన నరముల బలహీనతచే చాలబాధ పడుచుంటిని. ఒకపక్షము దినములచికిత్స నావ్యాధిని పూర్తిగా తొలగించి నాకు నూతనప్రస్థి నిచ్చినది. ఆంగ్లవైద్యుల వద్దను యితరవైద్యుల వద్దను చికిత్స పొందుటచే నాకేలాటి గుణమును కలుగలేదు.

మైలాపూరు మద్రాసు } హెచ్. వి. శంకరరావు,
25.8.25 } ఇకకంటాశ్వ సర్వేయర్.

రత్నపురపు లేఖము

శుక్లవస్త్రమునుపోగొట్టి బలముగలగజేయు అద్భుత లేఖము ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలుగని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేఖమువల్ల మేహము వల్ల వచ్చిన దగ్గు మొదలగు రోగములు మాత్రరోగములు మాడతగును. జప్తి ధ్వ. 8-4 0.

మహాద్రక్షాది చూరము

స్త్రీలపాలిటి సంజీవిని

శ్వాస్త్రసమ్యక్ముగా ఆర్థికభగ్నము మొదలగు వివిధగల వస్తువులతో తయారుచేయబడినది. మనుషులు, ఋతుశాల, వంద్యత్వము మొదలగు స్త్రీల సమస్తరోగములను వారణాలి సంధానము కలగజేయును. ఒకమనిషికి నెలరోజులకు సరిపడు చూరము గల జప్తి ధ్వ 4-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల,
రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

వృత్తాంతలేఖలు

నంద్యాల

(ఒకవిలేఖరి)

ధన్వంతరిజయంతి

ఈయూర నాయుర్యేంద్రవైద్యులు శ్రీ టి. రామభద్రయ్యగారు సదువును నాయుర్యేంద్రవైద్యులు తరతర 26 వ తేదీని శ్రీ ధన్వంతరి జయంత్యుత్సవము జరుపబడెను. ధన్వంతరి చిత్రపటమును, శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ దేవాలయము దాక నూరేగింపబడెను. పిమ్మట ఆ ఆలయపు మధ్యావరణములో శ్రీ గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమరావు గారి యధ్యక్షతక్రింద సభ సమావేశమయ్యెను. శ్రీ రామభద్రయ్యగారు తొలుత వార్షిక నివేదిక చదివరి. గతవత్సరమునకున్న రెండింతలు పని జరిగినదని నివేదికనుబట్టి తెలియచున్నది. పిమ్మట శ్రీ మహానందయ్యగారు నాయుర్యేంద్ర వైద్యమునుగురించి మాటలాడిరి. తరువాత డా. నారాయణశాస్త్రిగారు భారతదేశ వైద్యమున వర్తమానమున పాశ్చాత్యులు కనిపెట్టుచున్న శబ్దచికిత్స, వర్ణచికిత్స, ప్లాన చికిత్సలుకూడ కలవని నిరూపించిరి. కడపట యధ్యక్షులుపన్నసించుచు, నాయుర్యేంద్రవైద్యుని నొందకున్నందులకు కారణములను పేర్కొని, ఆయుర్యేంద్రవైద్యులు రహస్యమును కొనకయు, బాగునూలే రోషపరీక్షకు గడంగినలాభకరంబని నుడివరి. కడపసభ ముగియుటకు ముందు శ్రీమహానందయ్యగారు లేచి, నవరత్నర దేవాలయము, మహానందీశ్వర దేవాలయముల తరపున నొక ఆయుర్యేంద్రవైద్యుల యుండవలెననియు ఆప్రయత్నముల చేసినదనియు మహానందీశ్వర దేవాలయపు కార్య నిర్వాహకవర్గము వారిని ప్రోత్సహించి, నాలవపాలు ఖర్చులు భరించుటకు సమర్థులైప జేతుననియు, వాగ్దానమిచ్చిరి. సంస్కృత విద్యాలయపు విద్యార్థులు ఉత్తరరామాయణములోని యొకరంగము చాలచక్క సంస్కృతభాషలో ఖేలనమొనరించి రామ, లక్ష్మణ, పరశురామ పాత్రముల ధరించిన చిన్ని బాలకులు మధ్యలూకమాటలు చెప్ప, పద్యముల వల్లించి సభ్యుల వానంద పరకులచేసి, క్లాపూపా తులెరి.

హిందూముసల్మాను సమన్య

కోటలో మశీదునును ప్రక్కనున్న యొక హిందూగృహములో యొకశుభకార్య సందర్భమున మేళమును, తలనాకిలిలోపలనే వాయింపుచుండిరి. మసల్మానులు అనేకులుచేరి అట్లు మేళ తాళములు వాయింపుచుండనియు వాకిలి మూసుకొని లోపల వాయింపుకొన వలయుననియు, వాదించిరి. వాకిండు మూసుకొని మేళములు వాయింపుట హిందువులకు సభ్యమని హిందువులు వాదించుటోడగిరి. ఇంతలో నావైపున నొక యిమ్నూరుమంత్రి, ఈవైపు వొక యిమ్నూరుమంత్రి ప్రజలు ప్రోత్సరి. మాటలుచాల తీవ్రతరముగ విజృంభింప దొడగెను. ఊరి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు అంతలో రంగమున హాజరై గుంపు చెదరపజుచెను. ఈ కలతలు నాపుటకై డిల్లీ తీర్మానానుసారముగ శ్రీయుత సర్వోత్తమరావుగారు ఈయూరిపురపాలకాధ్యక్షులు శ్రీయుత కే. నరసింగరావుగారు, పంచాయతీ సేర్పాయిలు జేయ పూ ని రి. ముసల్మానులు 18 మంది హిందువులు 18 మంది పంచాయతీ సభ్యులుగన, ఇందులకు సరిపంచ యతీ దారుగా శ్రీ సర్వోత్తమరావుగారును, ఎన్నుకొనబడిరి. ఆపుడే యీ పంచాయతీ సమావేశమై, ఉన్నతగాదా విషయములలో సనేకులను పరిష్కరించెను.

శ్రీ సర్వోత్తమ రావుగారు

విశాఖ పల్లెము కాంగ్రెసుతోగా దాలు పరిష్కరించుటకై శ్రీ సర్వోత్తమరావుగారిని ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభవారు నియోగించిరి. సత్వరము విశాఖ-పల్లెం వెళ్లి తగాదా పరిష్కరించెదరని తెలియచునది.

మోహిని తైలము

5 తుల నూనెల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇదిమనోహరిత్రము జేయు విద్యాధ్యులు, క్షిద్రిత్య, ఉద్యాగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును నుండదురు మోహాలవల్లములతో ప్రాపగు తురులను మనోహరముగ చేచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయమగు సువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలను రాచి దువ్వుకొనిన ఇగురు పొరుగు వారలనుబాడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోనుండును పుట్ట వివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తయారుచేయించి నేలకొలిపి సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడచి యున్నాము. వేరొకఒక సావరిణిలించిన నిజము తెలియగలదు
అమ్మతొలగనం దిహి, నువరాను - బాంబాయి.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ధన్వంతరి జయంతి మహోత్సవములు:—ఈ

వత్సమున నెల్లూరు పురమున ధన్వంతరిజయంతి మహోత్సవములు వివిధప్రదేశములయందు జరుపబడెను. తిలక్ పేటయందు ఆయుర్యేంద్రవైద్యులు పులిగండ్ల నరసింహశాస్త్రిగారిచే నెలకొల్పబడిన అన్నచైత్యాలయమున అక్టోబరు 26 తేదీ ఆదివాడేము ఉదయము 6 ఘంటలు మొదలు 8 ఘంటలవరకును ధన్వంతరి పూజాచిక్యత్వములు జరుపరముగ జరుపబడెను.

బహిరంగసభ:—సాయంత్రము 5 ఘంటలమీ

దట అన్నచైత్యాలయమునకు సమీపమున శ్రీయుత విస్సారాజగోపాలరావు బి. యె. బి.యల్. గారి యధ్యక్షతక్రింద ధన్వంతరిజయంతి మహోత్సవ సందర్భమున నొక బహిరంగ సభ జరిగెను. శ్రీయుతులు శింగరాజు రామారావు, ఓరగంటి వెంకటసుబ్బయ్య కొనాంధూరు పార్సాధి అయ్యంగార్, కొత్తపల్లి యానాదయ్య, యేటూరు శ్రీనివాసాచార్యులు, జనాబ్ గయానా హెయి డాక్టరు శ్రీనివాసరావు మున్నగువారనేకులు సభకు విచ్చేసియుండిరి.

శ్రీయుతులు పులిగండ్ల నరసింహశాస్త్రి, యేటూరు శ్రీనివాసాచార్యులు, గయానా హెయి, ధైరవమూర్తి, ఓరగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగార్లు ధన్వంతరి అవతారము ప్రస్తుత ఆయుర్యేంద్ర పరిశీతులు అభివృద్ధిమార్గములు, ప్రభుత్వసహాయము మున్నగు విషయములగుర్చి ముచ్చటించిరి.

సంస్కృతపాఠశాల :—ఈ పాఠశాలయందునుమా

డ ధన్వంతరి పూజమును గునవి విద్యార్థులు జయప్రదముగ నెఱవేర్చిరి. మధ్యాహ్నమున విద్యార్థుల సభయందు శ్రీమాకాపండిత చక్రవర్తిని శ్యామ ఆయ్యంగార్ గారు ధన్వంతరి అవతారమునుగుర్చి చక్కగ బోధించిరి.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయము:—వై విశ్వవిద్యాల

యములోని ప్రధాన ఆంగ్లపండితులును మద్రాసు ప్రాంత వాసులునగు ప్రొఫెసర్ శేషాద్రిఆయ్యంగార్ గారు గడిచినవారమున యిచ్చటికి విచ్చేసియుండిరి. పురజనులతోకలై నెల్లూరు వర్ధమాన సమాజము వారి యాజమాన్యమున నెల్లూరుపురమందెరమున విశ్వవిద్యాలయములోని వివిధ కట్టడములు విద్యార్థుల వసతిగృహములు, గురుకులాశ్రమముల వలె నొప్పు యితరవిధములైన సౌకర్యములు, మున్నగువానిన్నిటిని మ్యాజిక్లాందరు సహాయమున పలుములజూపుచు, నుపన్యసించిరి. పురజనుల నేకులువిచ్చేసి, హిందూవిశ్వవిద్యాలయముగుర్చి కొంత తెలుసుకొని మిగుల ఆనందమునొందిరి.

శ్రీయుత శేషాద్రిగారు యిచ్చిపవన్యాసములనే విద్యార్థులకుప్రత్యేకముగ గవర్న మెంటుప్రైవేటుపాఠశాల వెంకటగిరి రాజాగారి కళాశాలల నుండునగూడ నొసంగియున్నారు. విద్యార్థులమీద శ్రద్ధతోవాగని నాలకించుచు తమకట్టిసౌకర్యములులేమికి మిగులించితిందిరి.

నెల్లూరువర్ధమానసమాజము:—ఈసమాజమునూరు

వత్సరము వధరామహోత్సవము జయప్రదముగ నెఱవేర్చిరి. ఈ సమయమున యిచ్చటివిచ్చేసియుండు కలియుగాంశ జేయ బిగదాంతికులు శ్రీనరేణగారిచే నెలకొల్పబడిన నాటక సమాజమువారు వర్ధమానసమాజమువారి ప్రార్థనపై, యాదవరామ హోత్సవములయందుపాల్గొని గడపగర్వభంగమునందలి కొన్ని ముఖ్యఅంశముల ప్రదర్శించి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. సమాజ పురస్కర్తలు శ్రీయుత మైదవోలు చెంగయ్య పండితులుగారును, మరితరులను ఆంజనేయపాత్రనుధరించిన శ్రీనరేణగారిని, గడప పాత్రనుధరించి చక్కగగర్వహించిన వారలను మిగులప్రశంసించిరి. వారొసర్వసాయమును మిగుల కొనియాడిరి.

తిక్కనగ్రంథాలయము - వరేణకగారిధర్మము:—వ

ర్ధమానసమాజమువారిచే నెలకొల్పబడి ప్రస్తుతము పునరుద్ధరణ నలంకరించి పురజనుల కత్వంతలాభకారిగానుండు తిక్కనగ్రంథాలయ ఉపయోగార్థము కలియుగాంజనేయుల సీ|| యగ్గ|| వరేణకగారు ఉచితముగ ఒక పెద్దపీఠమును ఒసంగెదమని వాగ్దానముచేసిరి.

ఆంధ్రసభ:—నెల్లూరు ఆంధ్రసభవారుకూడ యావత్సరము వధరామహోత్సవములను రమకార్యలయనున చక్కగ నెఱవేర్చగలిగిరి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 3-వ తేది సోమవారము

(1) ఖాస్యములు

బనియాల బా 1-కి రు	80.0-0	మొదలు	42.0-0	వజ్ర
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు		వరకు
కుసుమ తెనాలిని ,, ప 48 గలవి రు	14.0-0		14.8-0	
నెల్లూరిని ,, డిటా ,,	15.8-0		16.0-0	
డిల్లీని ,, డిటా 45 గలవి ,,	16.8-0		17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12-0		9.0-0	
నువ్వులు ,, ,,	20.0-0		24.0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు	205	రు	11.0-0	రు	12.0-0
సెనగలు ,, డిటా ,,			11.8-0		12.4-0
పెసలు ,, డిటా ,,			11.8-0		12.4-0
మినుములు ,, డిటా ,,			12.0-0		16.0-0
ఉలవలు రు 164 ,,			9.4-0		11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులనూనె బా 1-కి	రు	170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి			14.0.026.0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి ,,		65.0.0	68.0.0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,		60.0	62.0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు	155	మి.మె.క	నూ.నె.160
ఆముదమునూనె బా 1-కి	రు	176.0	0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు	190.0-0	195.0-0
కూరపసుపు ,,	రు	125.0-0	130.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరిని) బా 1-కి రు	120.0-0		128.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	50, 55		
కాళ్ళపా స్తిపాయకట్టు ,,	రు	70, 75	
బెల్లము బా 1-కి	రు	85.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు	80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి ప	రు	82.0-0	83.0-0
చదరం ,,		82.0-0	88.0-0
రవుండు ,,		82.0 0	86.0 0

(6) లోహములు

నండి 100 కులంక	రు	78.0-0	79.0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు	22.8-0	23.0-0
పవరను 1-కి			14.11.0
ఇత్తడి బా 1-కి	రు	260.0-0	265.0-0
రాగి డిటా	రు	295.0-0	300.0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి రు		88.4-0	88.12.0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు రు		75.0-0	
తొట్టికృష్ణము డిటా			,,
సింహం డిటా			,,
గుర్రం డిటా			,,

(8) దూది

బోండా వెన్న బారవ 1-కి	రు	320.0-0	
-----------------------	----	---------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు		9.10.0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	8.6.0	
వుల్లూరు తేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు		8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు		9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు	10.2.0	
నూళ్ళయేనుగ నెం 20	రు	11.18.0	
బహాన్ నెం 20	రు	11.12.0	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను రు		14.6.0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$	రు	9.10.0	
వద్వాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$	రు	12.0.0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విల కా పక్షి	రు	9.12.0	

కవహరి

సీసా 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. నూ. రు 1-0-0

ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు చెల్లించిన దగ్గు. కిరణాలమున ప్రబలింప దగ్గు. క్వానకోశములు మాత్రమే నాశనమునకు పుచ్చబడినవి. ఉబ్బునూ, కుయదగ్గు దగ్గునూ సేవించబడినవి నుండు దగ్గు విధమున బట్టి యుండును

అమ్మతాంజనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

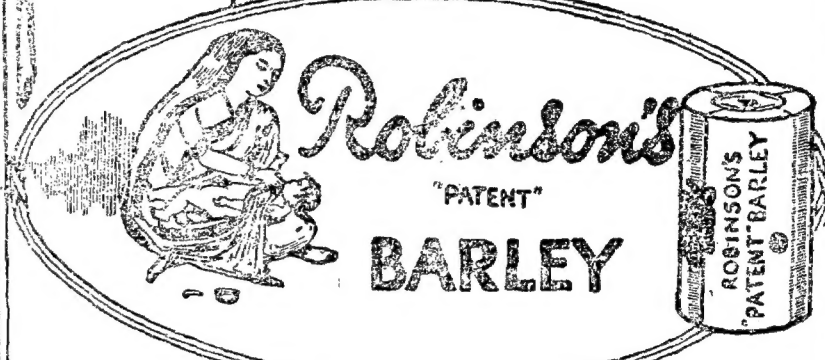
రాబిన్సన్ "పేటెంట్" బార్లీ

చంటి బిడ్డలు

అంగడిపాలనే పెంచుటవలన కారణము, స్త్రీలము మొదలగు వ్యాధులకు గురియగుచున్నారు. పట్టామలందును గ్రామములందును పసిబిడ్డల మరణము హెచ్చుటను ఇది ఒక కారణము. దీనినిండి బిడ్డలను రక్షించుటకై

రాబిన్సన్స్ పేటెంట్ బార్లీని వేడినీళ్లతో ఉడకబెట్టి ఆప్రవాలు, తేనె, కేదె చాలు, తేనె కనెక్టెన్సుడుచాలు చేర్చి వారికి వ్వవలెను. రాబిన్సన్స్ "పేటెంట్" బార్లీ చే పెంచబడు బిడ్డలకు ఏ వ్యాధియురాదు. మరణము వారు మిస్సీలి అద్భుతముగా పెరిగి, ఆరోగ్యవంతులు గాను, బలమంతులుగా యుండి వారి తల్లిదండ్రులకు ఆనందమునిచ్చెను.

ఇది ఒక బ్రిటే ఆఫీసు బార్లీ. అన్ని దుకాణములందు కైడ్యుకలందు, పరిశరకుల దుకాణములందు ఇది కొర దును. ఇక్కడ తెలుపబడిన తగరత దృశ్యమును చక్కగా గమనించుడు.

మిక్కిలి అందమైన టాయిలెట్ సబ్బు

నిర్మలమైనరకము, మంచి సువాసనగలది. అన్ని ప్రాదలలోను దొరుకును.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూర్య రెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

మంచి అభివృద్ధిలో నున్నది

27 నంబరులనుండి మిక్కిలి విశిష్టతయున్న బాగ్ త్రతోను నిర్వహించ బడుటచే గలిగిన ఫలము.

నేటికి రూ 2,29,00,000 లు ఆర్జిగలదు.

ఈ కంపెనీలో తప్పక మీరు భీమా చేయువలెను.

బెంగళూరు బాంచి 152 కమ్మర్షియల్ బిల్డింగ్, మద్రాసు బాంచి 9/10 పెకండులై నదీచి.

అమృతాంజనము

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బా 1 కి 1-4-0

ఈదంతచూరముతో పండ్లుతోముటువలన చిగుళ్లు గట్టిపడును చిగుళ్లునుండి రక్తము కారకుండును నోటిదుగ్గంధములేక చూరును, పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

దంతశూల హాది

వెల సీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-14-0

దంతశూలము శైత్యము, రసగట్టు, పుష్పపన్నులు, వర్ణిత కలిసిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల నోటి నాచిని మందులో తడిపి వెట్టిక నొప్పి వెంటనే పోవును.

చుండును నూనె

వెల సీసా 1-కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ నూనెను రాచిన ముండు పొట్టురాలుట, జిల్ల, గోతుడు పుండ్లు మొదలగునవి చూరును, దీనివలన వెల్లెలుగుటకు హానిగలగక చక్కచక్క తెరుంగలదు.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి మదరాసు.

నుందరమైన పనితరము! బహుమనాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

వీటిని కోరిన ప్రతి యొక్కరూ తప్పక మా ప్రదర్శన కాలము రా ప్రార్థించు. నీమ వెండికి, సవరముబంగారుకు పూచి నిచ్చెదము. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి రూ. 1-0-0 మా వద్ద ఇవి అనేక సాగనైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి అర్జరిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా తయారు చేసి యిచ్చెదము. తరుగు సహా మజారి 1/2 సవరము 4, 1 ప్ల రూ 4, 2 ప్ల రూ 5, 3 ప్ల రూ 6. ఒక అక్షరమును ఎన్ గ్రేవింగు చేయటకు మజారి రూ 0-1-0 వివరములకు వ్రాసినను లేక నేరులో నచ్చినను తెలుపబడును. (6) ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, 25, వైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

బీజేబండ్

బీజేబండ్:— నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వప్నమందు గాని జాత్ర మతోగాని వీర్యమునతిగిమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపుంశత్వమును తొలగించి యవ్వన మొనగును, ఎంత బలహీనుని కయినను వెండుగుంటలలో నర ములకు బలమునిచ్చి సంసార ముఖము లనుభవించునట్లుజేసి సంతాన మందులగు జేయును. పుత్రములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మా|| సీ|| 1 కి రు 2-0-0 వి. పి. చారి వేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం, 38 వైరాగిమఠవీధి, మద్రాసు.

న వ ల లు సరస్వతీగ్రంథమండలి న వ ల లు

రాజమహేంద్రవరము సంపాదకుడు: తల్లావజ్జల శివశంకరశాస్త్రి, ప్రకాశకుడు: అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి, నూతనకథాకల్పితములు—భాసాంతరిక రణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాటికోరైండు. ప్రవేశము రూ 0-4-0 యిచ్చి చందాదారు లగువారికి పోస్టేజీగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

కుముద్వతి రచయిత: శ్రీమతి పులవర్తి కమలాదేవి మనోహర మైనపదలాలిత్యము—చమత్కారకథాకల్పనను — కుముద్వతి ధైర్యసాహసము — రామానందని యుదారస్వభావవర్ణనము—మిక్కిలి రామణీయకము. స్త్రీలు వ్రాసిన గ్రంథ మిట్లుండుట యరిది యని చదువరులు తెలుతురు. వెల చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

భద్రవేషి తెలిగించినది: శ్రీయుత చిల్లరిగె శ్రీనివాసరావు. ఇందలికథ లతిమత్కారములు — హంతకు నశ్వేషించుట — వీటివారి పట్టుకొనుట — మున్నగు సహస్రా శ్లేషము లిందు మిక్కిలి రమ్యముగ వర్ణింపబడినవి. వెల చందాదారులకు రు 0-8-0; ఇతరులకు 0-12-0.

న ర న ము దృ డ మై న ది న మృ క మై న ది

యప్పటికొ గురుప్రారము కాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగున తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నవి. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి గుర్రరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న తే శ మొదలియారే, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, ప్రాజెక్టు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంబెరింగు వక్కును. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిర్ ఎంబెరింగు, మోటారులు, పెపినుభాగములు, మొదలగునవి విశేష చేయుటయందు సమర్థులవారు. ధైర్యముగ కావలన్ని విధంగట్టు, సాఫ్టింగు, నట్టులు, సరఫరాగా యివ్వబడును. ముప్పరాయపిల్లవీధి, పెద్దవానకొనేపేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్రరు ఇచ్చి తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బహుళ వ్రాయబడును.

రెడ్డిరాణి సచిత్రకావ్యపత్రక సంగ్రహ చందారు కి మత, సాంఘిక, వ్యవసాయకవిద్యావిషయములు చర్చించబడును. వారకాంత (నాటకము) విటూలయ్య, విటక తెలుగు అధ్యుతవర్యులు, వీరివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల అ 12

మిథునానురాగము (చేరుగన్న వల) వెల అ 12

గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల అ 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివివరము) వెల అ 10

అంధానామనంగుహము (నటిక) వెల అ 4

రెడ్డిబ్రదర్లు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.